LETO XII. ŠT. 21 (601) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 5. JUNIJA 2008

www.noviglas.eu

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Julijan Čavdek

Kakšno strnjenost potrebujemo?

Po deželnih volitvah, ki so našo slovensko narodno skupnost postavile v popolnoma novo situacijo, so se takoj pojavili pozivi k novi strategiji in drugačnim oprijemom. Načelno vse lepo in prav, vendar že ob prvi resnejši preizkušnji so se stvari razpletle popolnoma drugače. Na sporni sklep goriške občinske uprave, ki ukinja razobešanje javnih sporočil v slovenščini, so z vloženim pisnim svetniškim vprašanjem kot prvi posegli občinski svetniki Slovenske skupnosti. Od te točke naprej pa lahko sami presodimo, kakšne strnjenosti smo sposobni. Še posebno, če pomislimo, od kod prihajajo najbolj vneti pozivi po strnjenosti in skupnem odločanju. Saj ne gre za to, da bi komu kratili pravico po delovanju v bran že pridobljenih pravic. Vendar tako ne gre, ne le skozi šivankino uho in niti skozi največja vrata, ko se eno govori, drugo pa dela.

Sporni sklep je postavil v ospredje tudi vprašanje odnosa z institucijami, še posebno takrat, ko jih vodijo predstavniki, ki pripadajo desni sredini: ta pa je večinoma politično nenaklonjena pravicam slovenske narodnostne skupnosti. Veliko se omenja potreba po ohranjanju dialoga in sožitja. V takem kontekstu je odločitev vodstva SSk, da o ukinjanju slovenščine v Gorici in o izključitvi Benečije iz konvencije italijanske radiotelevizije obvesti vlado Republike Slovenije, izgledala skoraj neprimerno, če ne celo škodljivo za dobre odnose. Mislim, da je na tem mestu upravičeno vprašanje: kaj se gremo? Po eni strani se sami sebe prepričujemo o naših pravicah; ko gre zares, pa bolj skrbimo, da ne bi z našimi zahtevami koga užalili oz. preveč vznemirili (paritetni docet!). Ko se je italijanska država obotavljala izvajati zakon 38/01, smo še preveč časa čakali, da zadevo postavimo na mednarodno raven, in pismo SSk Janši in Ruplu je in bo odločilnega pomena, saj vprašanje sklepa sedaj ne zadeva samo nas oz. ozki krog Gorice, temveč tudi odnose med obema državama. Ali ni to bistvena razlika?

Želimo uveljavitev naših pravic? Odlično! Danes imamo zakone, na katerih lahko uveljavljamo naše zahteve. Vsi dobro vemo, s kakšnimi kompromisi smo jih dosegli. Delati kompromise nad kompromisi pa je varanje samih sebe. Še bolj hudo je prizadevanje, da sprejemamo udejanjanje zakonov, ki so pisani za nas, na tak način, da bolj ščitimo dobro počutje večine, in če jih izvajamo, to delamo tam, kjer smo večinsko prisotni. In torej nismo manjšina. Zakon, dober ali slab, je jasna obveza države do naše narodne skupnosti. Država in vse, tudi najmanjše občine ga morajo izvajati v korist slovenske narodne skupnosti v FJK in v korist njenega vsestranskega razvoja.

Bodimo pošteni in pokončni do sebe! Želimo strnjenost? Dobro, potem naj se to pokaže najprej v konkretnih stvareh in dejanjih. Kakih novih struktur ne potrebujemo (kje je sedaj problem dvojnikov?), še posebno, če so zamišljene na tak način, da je iz njih izrinjena oz. čim bolj okrnjeno prisotna edina slovenska stranka Slovenska skupnost. Dovolj bi bilo, da bi se o tem začele skupno pogovarjati tri najbolj reprezentativne slovenske organizacije: SSO, SKGZ in SSk. Vse drugo je, oprostite za paralelizem, "plezanje po steklu! "

Foto

Letno poročilo ustanove ISTAT

Družine v Italiji vse revnejše

V prejšnjem tednu je ustanova ISTAT objavila letno poročilo o stanju v državi. Podatki, ki jih lahko v tem poročilu beremo, so po eni strani zelo spodbudni, po drugi pa zaskrbljujoči. Najbolj zaskrbljujoč je podatek, da skoraj 50% družin nima dovolj dohodkov, da bi brez težav dočakali naslednjo mesečno plačo. Nepredvideni izdatki, kot so npr. zobozdravnik ali popravilo osebnega avtomobila, pa lahko spravi v težave številne Italijane. Drug omembe vreden podatek pa je, da postaja Italija vse bolj narodnostno mešana država, saj je v njej vedno več priseljencev iz najrazličnejših krajev sveta, delež Italijanov pa se zaradi nizke stopnje rodnosti vztrajno manjša.

Leto 2007 bo ostalo v analih osrednje italijanske ustanove za statistiko ISTAT kot leto gospodarske upočasnitve. Bruto narodni proizvod se je povečal za samo 1,5% (v letu 2006 je znašal 1,8%). Večja gospodarska rast pa bo možna samo, če bodo podjetja prebolela energetsko krizo in če se bodo povečale porabe in investicije. V prvem tromesečju leta 2008 je bila gospodarska rast 0,4%, kar je nekaj več od predvidenega, ta gospodarska rast pa ni sad naključja. Številni podjetniki so namreč že začeli s preobrazbo svojih podjetij, da bodo čim prej prebrodili krizo, v kateri se je njihovo podjetje znašlo. Ta gospodarski pospešek je zelo majhen in je nehomogeno porazdeljen med različnimi gospodarskimi sektorji. Poglobil pa se je razmah med jugom in severom. Italijansko gospodarstvo je v zadnjih desetih letih močno zaostajalo za ostalimi evropskimi državami, zato so za ponovno gospodarsko rast potrebni številni ukrepi. Če primerjamo Italijo z drugimi evropskimi državami, ugotovimo, da so italijanska podjetja izgubila konkurenčnost na svetovnih tržiščih in da so italijanski državljani v zadnjih letih postali revnejši.

Naslednji podatek, ki ga lahko iz letnega poročila razberemo, je, da italijanski proizvodi uspešno kljubujejo svetovni konkurenci, saj se izvozi v zadnjem letu niso zmanjšali. Italijanski proizvodi so še vedno tržno konkurenčni v svetu in to kljub razmeroma visokim cenam. Proizvodi "made in Italy" imajo še vedno velik čar v svetu. V zadnjih desetih letih se je izvoz povečal za 34%. Največji doprinos dajejo podjetja severne Italije. Izdelki teh podjetij predstavljajo 80% vseh italijanskih izvozov. Po drugi strani pa so ugotovili padec produktivnosti delovne sile. Vzporedno z manjšanjem produktivnosti so se zmanjšale tudi realne plače. Stvarne plače na uro dela so se v zadnjih desetih letih povečale za samo 4,7%, medtem ko so v drugih evropskih državah zabeležili tudi 20 do 25% porast realnih plač. Najbolj so se stvarne plače povečale v Franciji in na Švedskem.

Podjetja so zabeležila nekoliko večje zunanje povpraševanje. Nekatera podjetja pa so že začela z notranjo preureditvijo, da bodo bolj uspešno kljubovala svetovni in notranji konkurenci. Poiskala so si nove tržne niše, v katerih uspešno delujejo. Pri tem je imela bistveno vlogo delokalizacije proizvodnje. Večina italijanskih podjetij je preselila del proizvodnega procesa v tujino, kjer je cena delovne sile nižja. To pa ni edini razlog za delokalizacijo. S selitvijo proizvodnje v tujino se podjetjem odpirajo nova tržišča in nove možnosti za sklepanje poslov. Zaradi delokalizacije pa se je spremenilo povpraševanje po delovni sili. Če so nekoč italijanska podjetja potrebovala tudi nekvalificirano delovno silo za proizvodnjo, povprašujejo danes po visoko kvalificiranih kadrih, saj se v Italiji opravlja samo zahtvenejši del proizvodnega procesa.

Zelo razveseljujoč je podatek, da v Italiji spet narašča stopnja zaposlenosti, in to v različnih sektorjih od tekstilnega do mehanskega. Število iskalcev dela v Italiji pada že od leta 1999, vendar statistiki ne morejo ugotoviti, ali se je število iskalcev dela zmanjšalo, ker so se vsi zaposlili ali ker so se razočarani umaknili s tržišča delovne sile. Predvsem mlajši in ženske se namreč raje odločijo, da dela sploh ne bodo iskali, ker "se ga itak ne da najti". Statistiki ocenjujejo, da je bilo v letu 2007 približno 1,2 milijona "neaktivnih" oseb, to je oseb, ki bi sicer glede na starost spadale med aktivno prebivalstvo, vendar so se iz tega ali onega razloga umaknili s tržišča dela.

/ str. 3

Mara Petaros

Sv. Kromacij in njegov čas

Ob 1600-letnici smrti sv. Kromacija je potekal od 22. do 24. maja v Ogleju mednarodni posvet 8

Poletje za mlade 2008

Slovenska prosveta iz Trsta je predstavila pobudo Poletje za mlade 2008, da bi zamejski mladini zagotovila prijetno poletje 11

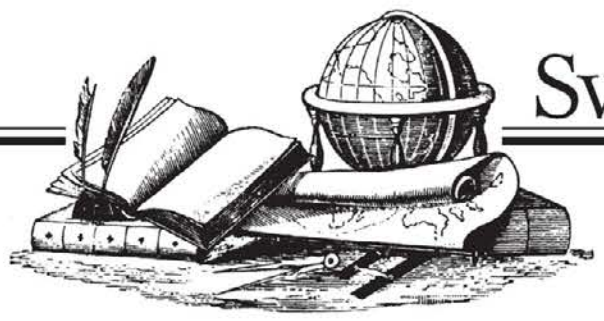

Izjava deželnega tajnika SSk

Razočaranje nad sklepom Rai-a

Stranka Slovenska skupnost z razočaranjem sprejema v vednost dejstvo, da je iz konvencije med televizijsko družbo Rai in predsedstvom vlade ponovno prišlo do izločitve televizijskih oddaj za videmsko pokrajino.

Tudi nova konvencija, ki je bila podpisana že lansko leto in je postala izvršljiva s sklepom predsedstva vlade z dne 3.12.2007, torej še v času levosredinske vlade Predsednika Prodija, ne predvideva televizijskih oddaj v slovenskem jeziku v videmski pokrajini.

Dejstvo, da je v 1. členu konvencije predvideno oddajanje televizijskih oddaj v slovenskem jeziku izključno za pokrajini Trst in Gorico, grobo omejuje pravice slovenske narodnostne skupnosti v videmski pokrajini, ki je bila, med drugim, dokončno priznana že z zaščitnim zakonom.

Še bolj je čudno dejstvo, da je prišlo do podpisa tako diskriminatorne konvencije v času, ko smo Slovenci imeli v vladi svojega predstavnika, saj bi pričakovali glede tega ustrezno intervencijo že v fazi priprave te konvencije oz. v fazi njene formalizacije.

Damijan Terpin

Niso bile torej izkoriščene priložnosti, ki so se nam ponujale v času Prodijeve vlade, in je očitno prišlo do bistveno premajhnega sodelovanja med rimskim zastopstvom slovenske manjšine in ključnimi političnimi dejavniki v našem okolju.

Slovenska skupnost je ves čas opozarjala na dejstvo, da je potrebno v novi konvenciji, ki se je pripravljala, posebej določiti obvezo družbe Rai, da poskrbi za oddajanje televizijskih programov v slovenskem jeziku tudi v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini, kjer je manjšina prisotna, in kot rečeno, tudi zakonsko priznana. Kljub torej prisotnosti Slovenca v Prodijevi vladi, ta zelo pomembni rezultat za našo manjšino ni bil dosežen in se torej postavlja, že samo po sebi, vprašanje, kakšna je sploh bila teža tega predstavništva v rimski vladi.

Slovenska skupnost pa si bo kljub vsemu še naprej prizadevala, da bodo Slovenci v videmski pokrajini vendarle dobili možnost gledanja slovenskih oddaj na vsedržavni televizijski mreži Rai v slovenskem jeziku, kar je njihova legitimna in zakonita pravica.

O novem udarcu za slovensko manjšino bo Slovenska skupnost v prihodnjih dneh informirala tudi vlado Republike Slovenije.

Damijan Terpin
Deželni tajnik SSk

Po političnem zasuku v FJK

Čakanje na dejanja nove deželne uprave

Stranke na volitvah poraženega Illyjevega zavezništva Demokratske zaveze si celijo rane z razglabljanjem o domnevnih vzrokih volilnega poraza in o deležu pri le-tem predsedniškega kandidata. Slednji je namreč po volilnem porazu povsem odrezal z vsakršnim političnim udejstvovanjem. Očitno gre za prizadetost človeka, ki v svojem življenju ni bil vajen porazov ne kot podjetnik in ne kot javni upravitelj v zadnjih petnajstih letih.

Odhod Illyja s političnega prizorišča je vsekakor najbolj občutila nova Demokratska stranka, ki je v pretežni meri še vedno odraz Levih demokratov in Marjetice. S precejšnjo gotovostjo je namreč računala na nadaljevanje Illyjeve uprave in na svoj prevladujoči vpliv v njej. To se ni zgodilo, zato se mora kot vsi drugi sprijazniti z novim stanjem in vlogo opozicijske sile. V posebnem položaju je Slovenska skupnost kot stranka manjšinske skupnosti, katere glavna naloga je v takšnih ali drugačnih razmerah nadaljevati s prizadevanjem za uresničevanje narodnoobrambnega programa in udejanjati svojo specifično vlogo tudi v razvijanju sodelovanja med Italijo oziroma Furlanijo Julijsko krajino in Slovenijo. Zato bo treba tako novo rimsko vlado kot deželno upravo ocenjevati ne toliko po vljudnih besedah kot po dejanjih.

Novi deželni predsednik Renzo Tondo se po napovedanih radikalnih spremembah v delovanju Dežele že prilagaja stvarnim razmeram, zavedajoč se, da končno ni prejel tako slabe dediščine od svojega predhodnika, kot jo je prikazoval med volilno kampanjo. Zaskrbljenost nad "veliko zadolženostjo" deželne uprave se je umirila. Prav tako ne govori več o čimprejšnjem zaprtju škedenjske železarne, previdno se izraža tudi o ovrednotenju furlanskega jezika. V predstavitvi svojega upravno-političnega programa omenja "manjšinske jezike" bolj na splošno, specifično pa slovenske manjšine ne omenja, čeprav je prejšnja deželna uprava sprejela dopolnilni zaščitni zakon v njeno korist. Napovedal je obisk v Ljubljani, kjer bo imel priložnost pojasniti stališče svoje uprave do nezaslišanega primera samovoljnega omejevanja rabe slovenskega jezika v Gorici, ki jo upravlja desnosredinska večina. Tudi glede informatiške deželne družbe INSIEL se zaveda, da rešitev njene nadaljnje usode ni tako preprosta, kot si je predstavljal.

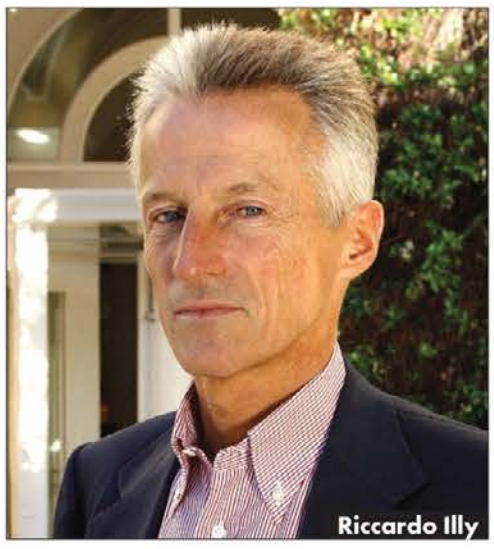

Riccardo Illy

V podobnem položaju se je znašel tudi novi odbornik za zdravstvo in socialno varnost Vladimiro Kosic (neodvisen), ki je ob prevzemu odborništva napovedal, da bo dal odpraviti tako imenovani "državljanov dohodek" za ljudi v težavnih gmotnih razmerah. To izredno in začasno podporo je uvedla Illyjeva uprava ob podpori socialnih struktur civilne družbe. Na protest le-teh se je imenovani odbornik moral potegniti nazaj. Zagotovil je nadaljevanje poskusne dobe omenjene pobude v korist potrebnim.

Med volilno kampanjo so predstavniki desnosredinskih strank izrazili nasprotovanje zamisli o ustanovitvi t. i. evroregije, ki naj bi zaobjemala območje Veneta, FJK, Koroške, Istre in reške županije. Predstavniki omenjenih dežel so lani spomladi podpisali zadevno listino o nameri njene ustanovitve. Slovenija je ni podpisala, ker mora prej ustanoviti pokrajine. Zanimivo je, da je proti evroregiji najbolj kritično nastopil Franco Frattini, nosilec kandidatne liste Ljudstva svobode za poslansko zbornico (do včeraj predstavnik Italije v evropski komisiji v Bruslju) in sedaj italijanski zunanji minister. Motile so ga predvsem zahtevane pristojnosti, ki naj bi jih evroregija imela na področju zunanjih odnosov. Podobno stališče je zagovarjal tudi predsedniški kandidat Renzo Tondo. Iz povedanega izhaja, da nova desnosredinska vlada v Rimu nima namena podpreti ustanovitve evroregije, kakor si jo je zamislil nekdanji deželni predsednik Illy. To dokazuje, da so še močne centralistične težnje v državi, in to kljub razglašanju federalističnih načel. Desnosredinski politični krogi se zavzemajo bolj za povezavo med FJK, Venetom in Lombardijo kot pa s Koroško in Slovenijo.

Kot je razvidno iz navedenih primerov, novi deželni upravitelji potrebujejo še nekaj časa, da se bolje seznanijo s stvarnimi problemi Furlanije Julijske krajine, se prepričajo o nujnosti nadaljevanja politike najširše odprtosti do najbližjih sosedov, v prvi vrsti do Slovenije, že uveljavljene članice Evropske unije in vključene v schengensko območje.

Alojz Tul

MILAN Avstrijski kulturni center

Razstava Globine

Generalni konzulat Republike Slovenije v Trstu je v sodelovanju z Avstrijskim forumom za kulturo ter Kosovelovim domom iz Sežane organiziral razstavo del slikarjev, ki so v letu 2007 sodelovali na likovni delavnici v Parku Škocjanske jame. Razstava z naslovom Globine... je bila odprta v torek, 27. maja, v prostorih Avstrijskega kulturnega centra v Milanu.

Razstavljena so dela Maxa Gangla in Leta Hainzla iz Avstrije, Sama Oniča in Damira Meržanova iz Slovenije, Viere Brunovske, Daniela Brunovskyija in Mareka Ormandika iz Slovaške, Zvjezdane Jembrih in Zlate Tomljenović iz Hrvaške, Ane Tretjak iz Italije, Seada Emrića iz Bosne in Hercegovine, Nikolaja Aleksandroviča Mašukova iz Rusije, Luke Lagatorja iz Črne gore, Laszla Nemesa iz Madžarske in Leonarda Calva iz Kostarike.

Umetnike je predstavila umetnostna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn, med prisotnimi se je generalni konzul Jože Šušmelj zahvalil direktorju Avstrijskega foruma za kulturo Georgu Schenetzerju za naklonjenost in pomoč pri organizaciji dogodka v njihovih prostorih, sežanski župan Davorin Terčon pa je orisal Kras in Škocjanske jame kot privlačne turistične kraje z bogato kulturno tradicijo. Odprtja razstave se je med drugimi udeležilo tudi veliko Slovencev, ki živijo v Milanu in so organizirani v svojem društvu 'Slovenci v Milanu'.

Na fotografiji: direktor Avstrijskega foruma za kulturo v Milanu Georg Schenetzer, generalni konzul Jože Šušmelj, konzulka Tanja Mljač in župan Davorin Terčon.

Na dnu...

Povejmo na glas

Koča sv. Jožefa v Žabnicah

Ob novici, da se zaključujejo obnovitvena dela Koče sv. Jožefa v Žabnicah, bi lahko le zamahnili z roko, češ, koliko dosti večjih obnovitvenih del je bilo že izvedenih, pa da bi podrobneje govorili o neki koči, ki ni ne stanovanjsko naselje kaj šele trgovsko središče. In vendar gre za dogodek širšega pomena še posebej zaradi trenutka, v katerem živimo.

Kot je znano, smo sredi ekonomskega zastoja in zniževanja življenjske ravni. V tekočem letu se bo zastajanje, če že ne zastoj, zagotovo poglabljalo, kar velja za celotno Evropo in razviti svet, pri čemer državo, v kateri živimo, bremenijo toliko slabši kazalci. Deset let je produktivnost na isti točki, plače so v zadnjih letih v primerjavi z evropskim povprečjem izgubile kar 13% svoje vrednosti, mnogo premalo je sredstev za socialne naložbe, med njimi za družine, ki jim država namenja zelo malo prispevkov, reci in piši le 1,2% bruto družbenega proizvoda, s čimer smo skupaj s Španijo prav na dnu - za primerjavo velja navesti skandinavske države, ki namenjajo družini kar 4% svojega proizvoda. In če se povrnemo na Kočo sv. Jožefa, si prikličimo v zavest razpotje, ki ga bomo zaradi splošnega zmanjševanja ekonomskih možnosti vse bolj čutili: ena smer vodi v strah za imetje v bojazni, da ga ne bo mogoče povečevati in se je zato nujno vreči v neusmiljen boj z vsemi tistimi v neposredni bližini, katerim bi lahko iztrgali večji kos kruha. Tukaj navedena smer bo pritegnila marsikoga, da se bo pričel grobo spopadati za svoj razvoj in napredek, tukaj navedena smer bo marsikoga razgalila, da se je namreč pripravljen z vsemi sredstvi boriti le zase. Razpotje pa seveda ponuja tudi drugo smer, ki je zaradi vse slabših pogojev in stiske paradoksalno - solidarnost. Solidarnost je tista za mnoge do kraja presenetljiva rešitev, ko se v težjih trenutkih zavemo, kako so drugi na istem kot mi in kako je edina srečna odločitev za nas in za vse, da stopimo skupaj in sporazumno delimo razpoložljive dobrine.

V teh torej nelahkih časih je zgodba Koče sv. Jožefa v Žabnicah pomenljiva zato, ker je za njeno obnovitev razmeroma majhna skupina naših ljudi zbrala za tak način zbiranja sredstev kar osupljivo visoko vsoto, osupljivo visoko zato, ker slabši pogoji - kot rečeno - nepopustljivo nagovarjajo človeka, naj ne daje, kadar ima manj, kot je imel. Bilo je to zbiranje sredstev dejanje svojevrstne tihe solidarnosti, ki je najbolj učinkovit in najlepši odgovor na slabšanje razmer, hkrati pa odmik od zapiranja v sebičnost, po naravi nagibajočo se k ogroženosti, ki v boju zase lahko dvigne roko nad druge. Ob vsem tem drži: Koča sv. Jožefa v Žabnicah je le koča in njena obnovitev nemara ne bo prišla na prve strani časopisov in televizijskih dnevnikov, toda v tej njeni zgodbi je smisel v obliki vabila, naj smo v svoje dobro solidarni vselej in povsod, saj nam takšno odločitev ponuja prav vsako razpotje, do katerega smo ali bomo prispeli v tem našem življenju.

Janez Povše

S 1. strani Letno poročilo ustanove ISTAT

Družine v Italiji vse revnejše

Tudi zaposleni imajo težave. Produktivnost stalno pada tudi zaradi nizke stopnje izobrazbe, pa tudi osebe z višješolsko diplomo se v znanju ne morejo primerjati z evropskimi vrstniki. Pomanjkljiva pa je tudi ponudba permanentnega izobraževanja odraslih, po drugi strani pa tudi povpraševanje po izboraževalnih tečajih ni posebno veliko.

Najbolj negativni pa so podatki, ki se nanašajo na mesečne plače italijanskih družin. Povprečne plače so se v primerjavi z letom 2000 zmanjšale za 13%. Tudi tu lahko primerjamo italijanske plače z evropskimi. Leta 2000 je bila povprečna italijanska plača za 4% višja od evopskega povprečja, v lanskem letu pa so zabeležili, da je povprečna italijanska plača za 8% nižja od evropskega povprečja. Tudi zaradi tega so se zmanjšale porabe in naložbe družin. Da bi se le – te spet nekoliko povečale, bi se morale povečati plače revnejših slojev.

V letu 2005 je povprečna plača italijanske družine znašala 2.300 evrov mesečno. Porazdelitev mesečnih plač pa je zelo neenakomerna. Približno 50% italijanskih družin ima mesečno na razpolago manj kot 1.900 evrov, v družinah, kjer prinaša glavni dohodek ženska, pa je mesečna plača za 27% manjša. Približno 6% intervjuvancev je izjavilo, da si zaradi prenizke plače ne morejo privoščiti primerne prehrane, 10% družin si ne more privoščiti zadostnega ogrevanja, skoraj 40% družin pa si ne more privoščiti enega tedna počitnic letno. Ugotovili so tudi, da skoraj 15% italijanskih družin s težavo dočaka naslednjo mesečno plačo, za več kot 28% družin pa predstavlja izreden izdatek v višini 600 evrov velik problem. Čeprav so plače v nominalnih vrednostih vedno enake, dobrine in storitve pa vedno dražje, zaradi česar so se stvarne plače močno zmanjšale, pa italijanske družine niso bile sposobne ali niso znale prilagoditi svojih življenjskih navad novim ekonomskih razmeram. Kljub vedno višjim cenam surove nafte in vseh prevoznih storitev ter številnih dobrin in storitev, ki niso bistvene za preživetje, družine niso spremenile svojih nakupovalnih navad in še vedno porabijo preveč za nepotrebne nakupe, za nakupe življenjskega pomena pa jim zmanjka denarja. Zaradi vedno višjih cen in vedno enakih plač bi morale družine spremeniti svoj življenjski standard, ker pa tega niso zmožne, najemajo vedno nove potrošne kredite, ki bremenijo družinske finance.

Italijanske družine pa bremenijo tudi izredno visoke obrestne mere na hipotekarnih posojilih. Ker so bile pred leti obrestne mere nizke, se je marsikdo odločil za nakup stanovanja z najemom hipotekarnega posojila, zaradi vse višjih obrestnih mer pa so postali obroki za številne družine previsoki in marsikomu povzročajo težave, saj gre za odplačevanje hipotekarnega posojila v povprečju približno 19% družinskih dohodkov.

Zaskrbljujoče pa je dejstvo, da so se spet začeli selitveni tokovi z italijanskega juga proti severu. Med leti 2002 in 2005 se je preselilo z juga na sever države 1,3 milijona oseb letno. Migracija pa ne poteka več v velika mesta na severu, kot so npr. Milan ali Turin, pač pa se ljudje selijo predvsem v industrijske okraje severovzhoda, kjer najdejo dobre možnosti zaposlitve in primerno življenjsko okolje. Zanimivo pa je dejstvo, da se ne selijo samo Italijani, pač pa tudi južnoafriški priseljenci, ki so že itak bolj mobilni kot domačini. Dalje so ugotovili, da številni na jugu sploh ne iščejo delovnega mesta in rajši povečujejo t. i. sivo ekonomijo. Kdor se zaposli, pa večkrat opravlja nekvalificirana dela, saj je, predvsem na jugu, poklicno izobraževanje precej pomanjkljivo. Če primerjamo Italijo z drugimi evropskimi državami, ugotovimo, da je samo v Bolgariji in v Grčiji manj možnosti za permanentno izobraževanje odraslih kot v Italiji.

Žal pa se je v zadnjem letu močno zmanjšala varnost državljanov. Če se je po eni strani zmanjšalo število kraj avtomobilov in v stanovanjih, se je po drugi strani povečalo število žeparjev in kraj. Ti prekrški spadajo med manj huda kazniva dejanja, so pa veliko bolj pogosti kot pred leti, sredstva javnega obveščanja pa jim dajejo veliko odmevnost. Zaradi tega italijanske družine občutijo, da so manj varne kot pred leti. K vedno večjemu številu kaznivih dejanj pa pripomorejo tudi številni nelegalni priseljenci, ki se bavijo s krajami, tatvinami in prekupčevanjem.

Končna prireditev NSŠ Ivan Trinko iz Gorice

Prikaz pisane palete šolskih dejavnosti

Kdor se je v petek, 30. maja, zvečer udeležil sklepne prireditve nižje srednje šole Ivan Trinko iz Gorice, je lahko spoznal, koliko raznolikih dejavnosti ponuja zadnja leta ta šola poleg strogo učnega programa. Bogate ponudbe so namenjene vsem okusom in zmožnostim, dijaki se morajo le zagristi vanje in uspeh je zagotovljen. To je jasno razbrala natrpana dvorana Kulturnega doma, ki je ob dvojezičnem napovedovanju sporeda skoraj dveurne prireditve najprej prisluhnila pevskim, glasbenim in instrumentalnim točkam, ki so jih dijaki naštudirali s svojim profesorjem Stefanom Jobom in profesorjema Patrickom Quaggiatom in Damijano Čevdek iz goriškega Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, ki sta Jobu kot zunanja sodelavca pomagala pri posredovanju glasbenih veščin, tako da so se dijaki po skupinah že lahko predstavili publiki s kratkimi skladbami za flavte in raznovrstna tolkala. S profesorjem telesne vzgoje Aleksandrom Kodričem se dijaki ne udeležujejo le športnih tekmovanj – prav v petek so se vračali iz Rima z vsedržavnega prvenstva v odbojki, na katerem so zasedli 17. mesto -, ampak se že več let posvečajo tudi filmski umetnosti. Na tekmovanju pedagoškega liceja Uccellis iz Vidma za kratkometražni film so bili deležni prve nagrade. Letos so se prijavili na natečaj za krajši reklamni spot; pod naslovom Accadueo ga je v sodelovanju z Mestom otrok (Citta' dei ragazzi) iz Genove razpisalo podjetje, ki stekleniči mineralno vodo Norda. Žirijo je spot Iz požirka v življenje tako prepričal, da mu je prisodila prvo nagrado. Da je bil res šegavo učinkovit, so lahko preverili tudi gledalci, ko so na platnu videli, kako je okostnjak ob požirku poživljajoče vode v hipu pridobil vse telesno tkivo in nasmeh. Simpatična je bila tudi risanka Una giornata da lupi, s sestradanim in kar precej bojazljivim volkom, ki mu ogromen obloženi kruh poje miška. Risanka je nastala izpod peres dijakov 2. in 3. r., ki so sodelovali pri projektu angleškega jezika pod vodstvom prof. Michele Riggio in risarskega mojstra stripov Giacoma Michelona iz Milana. Na šoli Trinko namenjajo seveda tudi skrb slovenskemu jeziku in literaturi in se z njima radi soočajo na tekmovanjih. Na letošnjem Cankarjevem tekmovanju so srebrno in bronasta priznanja prejela tri brhka dekleta, Gaia Tomsič, Tina Paljk in Carlotta Zitter. Gaia Tomsič, učenka 3. B., je s svojim poliedričnim znanjem blestela tudi na Vegovem tekmovanju, na matematični Disfidi v Palmanovi in na natečaju angleškega jezika; za nameček je dobila še Vernejevo nagrado. Tudi športniki so uspešni in marsikateri dijak je prejel nagrado Šport in šola za dobre uspehe v šoli in v športnem udejstvovanju. Gibčna dekleta skupine aerobike so se tudi letos ovenčala z naslovom deželnih prvakinj in svoje telovadne spretnosti prikazala tudi na petkovem večeru. Že nekaj let Sindikat slovenske šole podeljuje nagrado, poimenovano po nepozabnem, mnogo prezgodaj umrlem profesorju Ivanu Sirku, za najboljše znanje slovenskega jezika. Študijsko nagrado je tokrat iz rok Jožka Prinčiča prejel Tadej Pahor, kateremu je čestitala ravnateljica Elisabetta Kovic, prav tako kot vsem ostalim nagrajencem, ki so se zvrstili na odru. Kovičeva je imela tudi uvodni nagovor, v katerem je med drugim omenila težave, s katerimi se sooča današnje šolstvo. Pester petkov spored je z igro v igri Sanjske preglavice (na sliki) zaokrožila šolska gledališka skupina, ki ubira dramske stezice z mentorico Vesno Tomsič. Videoigre in nasilni film ogrožajo otroke in mlade, tako da se jim v nočnih sanjah prikazujejo strašne pošasti, ogromnih ust in ostrih zob, ki jih hočejo požreti. Otroci se branijo, tako da skušajo pošasti razvedriti s kavbojskim prizorom, bikoborbo in celo s svojsko, hudomušno različico znane pravljice Princeska na zrnu graha. Prikazu je Vesna Tomsič dodala ščepec ironije – lažne princeske so v nerodne, smešne dame preoblečeni fantje - in z njo začinila dogajanje, pri katerem so se v govoru in obvladovanju odrskega prostora dobro odrezali nastopajoči dijaki, pa tudi profesorica likovne vzgoje Magda Samec, ki je bila vpletena v igro v vlogi mame. Dijakom je tudi pomagala pri izdelavi učinkovitih velikanskih-lutk-strašljivih obrazov s premikajočimi se usti, ter pri likovnih izdelkih, ki so se na platnu pojavljali kot pojasnjevalni scenski elementi.

Foto Karlo Nanut

IK

Deseta številka Pastirčka

Hura, počitnice so tu!

Šolarji se veselo poslavljajo od šolskih klopi, njihov zvesti spremljevalec, priljubljeni Pastirček, pa jemlje slovo od njih, saj mora tudi sam malce na oddih, da se bo v jeseni vrnil ves prenovljen v objem svojih malih in velikih bralcev. Njegov urednik Marijan Markežič v letošnji deseti, junijski številki želi Pastirčkovim prijateljem, da bi med poletjem preživeli čim več lepih trenutkov v naravi in da ne bi pozabili na Pastirčka in mu poslali kako risbico ali zapis. Ne smemo pozabiti niti na Jezusa: prosimo ga za blagoslov in varstvo v počitniških dneh. V rubriki Moj SMS prijatelju Jezusu je lepo zapisano, naj bomo kot sončnica, zmeraj se moramo obračati k našemu soncu, Jezusu. Njemu se bodo še posebno srčno priporočali strežniki, ki jim je bila zaupana odgovorna naloga. S seboj na počitnice bodo nesli posebno doto: natančnost, pripravljenost, vztrajnost in točnost. V rožniku godujeta sv. Peter in Pavel, skupaj se ju spominjamo, ker sta dala življenja za Kristusa v istem mestu, Rimu, kot pojasnjuje Bernarda B. v rubriki Nebeški prijatelj, ki prinaša izčrpen življenjepis obeh apostolov-mučenikov ob lepi ilustraciji svetnikov Paole Bertolini Grudina.

Na težko pričakovane počitnice se odpravlja tudi medvedka Metka, ki izpod prijaznega peresa Danile Komjanc opazuje ribe, školjke, morske konjičke, zvezde... V počitniške dni je že odpeljal tudi šolski vlak v šegavi pesmici V. T. Arharja Klic svobode. Na prisiljen odhod je morala pristati čarovnica Ostrooka v desetem, zadnjem poglavju pravljice Škrata Pikec in Pokec, maček Mrnjav ter njihove zgodbe in dogodbe, ki si jo je zamislila Mariza Perat in z njo celo šolsko leto vabila šolarje na potep skupaj s protagonisti. Piščanček iz rimane proze Zlate Volarič bi rad poletel k oblakom, a ne more, ker ima prekratke peruti... Simpatičen neugnan fantiček, ki so ga bralci že dodobra spoznali v poučni rubriki Walterja Grudine in Paole Bertolini Grudina, se tokrat spopada s hamletovskim vprašanjem: se umiti ali se ne umiti, ko se ves dan potepaš, skačeš, plaziš po drevesih... in si umazan kot pujsek! Odgovor prepuščamo malim cicibanom, tudi tistim, ki so v šolskem zborčku OŠ P. Voranc iz Doberdoba. Konec aprila so imeli šolsko prireditev z naslovom Veseli cicibani. Z njo so počastili stotridesetletnico rojstva Otona Župančiča, očeta navihanega Cicibana. O nastopu poročajo petošolci. Pastirčku so poslali tudi lepo fotografijo. Med mnogimi pisnimi in živobarvnimi risarskimi prispevki bralcev sta v Pastirčkovi pošti še dve fotografiji, ena četrto- in petošolcev OŠ P. B. Domen iz Sovodenj, ki so se z vlakom odpeljali v Trst na ogled mestnih zanimivosti, na drugi pa se smejijo učenci 2. r. OŠ F. Milčinski s Katinare, ki so se v letošnjem letu udeležili krožka folklore. Ker so pri tem spoznavali tudi stare navade, so medse povabili Jožka Gerdola; pripovedoval jim je, kako je bilo v času med obema vojnama, ko je bila raba slovenščine prepovedana. Kako je bilo nekoč v mesecu juniju, ko je jutranji zrak preveval vonj po sočnih travah in so kosci ob zori brusili kose in žanjice upogibale hrbte nad zlatorumenim žitom, ki je padalo pod njihovimi srpi, in kako skrivnosten je bil žar, ki ga je prižigala kresna noč, pa razkriva devetinsedemdesetletni oče Jožice Žniderčič v njeni dragoceni rubriki Utrinki spominov naših babic, ki se kiti z res izbranim slovenskim jezikom.

Od vedoželjnih otrok jemlje slovo Pastirčkova naravoslovna rubrika izpod zmeraj bolj spretnega risarskega peresa Paole Bertolini Grudina, ki tokrat predstavlja čudovito življenje v oceanskih globinah. Ti zapisi bodo dober pripomoček tudi v prihodnjem šolskem letu, saj so nazorni in jasni. Zelo privlačna je tudi križanka Križkraž iste avtorice, ki se tokrat mudi v svetu pod zemljo, kjer kraljujejo krt, deževniki, mravlje... Pastirček se je pri spznavanju sveta tokrat ustavil v mestu in opisal njegove značilnosti. Stric Maks se je po "napornem šolskem letu" odločil popeljati svoja nečaka Pastirčka in Tjašo na izlet v neokrnjeno naravo Soške doline proti Bovcu in še naprej do Krnskega jezera, da bi se naužila krajevnih lepot. V junijski številki so še rubrika Kar lepo po vrsti, navodila V. T. Arharja za sestavo neštetih stvari s tremi vžigalicami, slovenska basen Zakaj sovraži pes zajca, pesmica Cvetici Berte Golob, opozorilo vsem risarjem, naj pošljejo čim bolj izvirno risbico za naslovnico Pastirčka za šolsko leto 2008/09, in seveda navihani Pacek Walterja Grudine, ki si v makaronščini beli glavo, češ "Gdo je tisti, ki si je inventirau špričevalo", zaradi tega bo marsikdo prikrajšan za dolg poletni premor.

Živio počitnice in na svidenje jeseni!

IK

Pogovor: p. dr. Marijan Šef

Zakrament bolniškega maziljenja: Božja popotnica za gotovo smrt?

Učinkovitost in samozadostnost, ki vladata v današnjem svetu, sta samo še zaostrila človekov prastrah pred boleznijo in smrtjo. Pred tema življenjskima izkušnjama se človek počuti kot sirota, izbrisal ju je od svojega mišljenja in govora. Ko pa pride čas, (če sploh mu bo dano), da se sooči s svojo minljivostjo, bi mu bilo v veliko pomoč bolniško maziljenje, toda kaj, ko ta zakrament on in vsi bližnji razumejo kot zadnjo popotnico za gotovo smrt. Apostol Jakob pa ga je vernikom priporočal in takole pravil: "Če je kdo med vami bolan, naj pokliče duhovnike Cerkve in naj ga v Gospodovem imenu z oljem mazilijo in nad njim molijo; in verna molitev bo bolnika rešila in Gospod mu bo trpljenje olajšal in, če je v grehih, mu bo odpuščeno".

Patra dr. Marijana Šefa smo vprašali, ali bi kaj povedal o bolniškem maziljenju.

Kaj je bolniško maziljenje in komu je namenjeno?

Je eden od sedmih zakramentov, namenjen ljudem, ki trpijo zaradi telesnih poškodb, duševnih ran in duhovne nejasnosti.

Ali se maziljenje lahko ponovi?

Lahko se večkrat ponovi, kadar se bolezensko stanje poslabša.

Kaj dejansko pomeni "večkratno maziljenje" pri eni in isti osebi?

Pomeni, da je bolezensko stanje tako hudo, da zahteva ponovno podelitev zakramenta. Ovire za ozdravljenje so lahko: neodpuščanje (drugim, sebi, Bogu), želja ali misel na maščevanje, nezaceljene notranje rane, neodpuščeni grehi (zelo koristna je življenjska spoved).

Katere učinke ima bolniško maziljenje? Pokojni dr. Trstenjak je trdil, da s pomočjo bolniškega maziljenja bolnik lažje prenaša bolezen ali starostne težave, saj mu to krepi zaupanje v Boga in zmanjšuje "prastrah" pred smrtjo.

Ta zakrament bolniku posreduje milost Svetega Duha, ki celotnemu človeku pomaga k ozdravljenju, mu krepi zaupanje v Boga in ga utrdi zoper skušnjavo hudega duha in zoper strah pred smrtjo; vse zato, da bi hudo ne le bolje prenašal, ampak tudi premagal in zadobil zdravje, če bi mu to bilo v duhovno korist.

Nekateri duhovniki odklanjajo bolniško maziljenje, če ni združeno z opravljeno spovedjo. Ali ne bi ravno morda bolniško maziljenje ali samo duhovnikov obisk na domu spodbudilo človeka, ki je bil mnogo let daleč od Cerkve in njenih zapovedi, da se ji spet približa in šele nato dobro opravi sveto spoved?

Podelitev zakramenta bolniškega maziljenja ni nujno povezana z zakramentom spovedi. V nekaterih primerih spoved ni možna (nezavestno, komatozno stanje, nesposobnost govorjenja ipd.), zakrament bolniškega maziljenja deluje kakor drugi zakramenti s prisotnostjo Jezusa Kristusa.

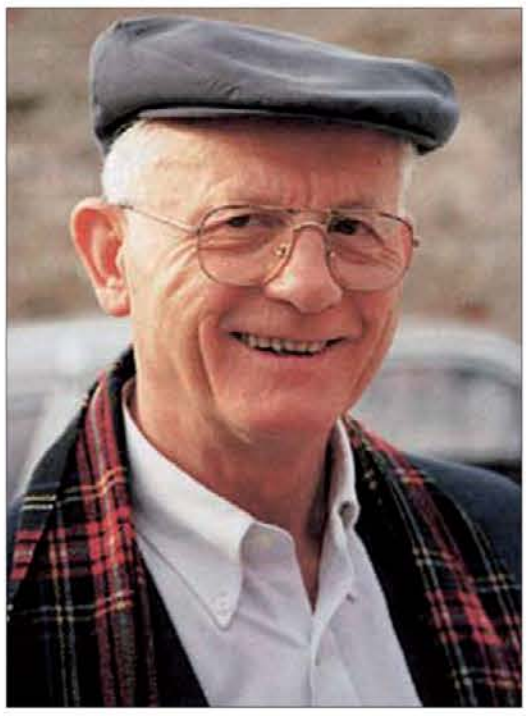

Vedno več je duhovnikov, ki tudi med obredom sv. maše opravljajo posebne molitve, združene z maziljenjem prisotnih, vse to seveda s škofovim pooblastilom. Kako lahko razumemo tak primer maziljenja?

Novejša navodila o molitvi in morebitnem maziljenju z blagoslovljenim – NE s posvečenim – oljem dopuščajo, da uporabimo zakramentalno olje tudi zunaj sv. maše, npr. ob različnih pobožnostih...

Kaj bi še povedali o sv. popotnici?

"Sveto bolniško maziljenje" je po nauku katoliške Cerkve eden izmed sedmerih zakramentov. Postavil ga je Jezus Kristus. Evangelist Marko ga je nakazal (Mr 6,13), apostol Jakob pa ga je vernikom priporočil in razložil njegovo odrešilno delovanje (Jak 5,14-15). V cerkvenem izročilu je ta zakrament omenjen tako v vzhodni kakor v zahodni Cerkvi. Pri posvečenju olja škof moli: "Gospod, pošlji svojega Svetega Duha Tolažnika..."

V zgodovini katoliške Cerkve je omenjeni zakrament doživel različne predstavitve in molitve. V rimski Cerkvi je v srednjem veku veljala navada, da so bolnike mazilili na čutilih in pri tem molili: Po tem svetem maziljenju in svojem najmilejšem usmiljenju ti oprosti Gospod, karkoli si zagrešil... (dodali so ime čutila).

Drugi vatikanski cerkveni zbor opisuje uporabo zakramenta maziljenja: poslednje oziroma bolje: bolniško maziljenje, ni zakrament samo za tiste, ki so v skrajni nevarnosti. Primeren čas je tudi takrat, ko vernik zaradi bolezni ali starosti začenja biti v smrtni nevarnosti.

Drugi vatikanski cerkveni zbor je tudi določil besedilo, ki ga duhovnik moli med maziljenjem. Pri podeljevanju tega zakramenta zadostuje samo eno maziljenje na čelu ali zaradi posebnega bolnikovega stanja na drugem primernem telesnem delu.

Ta zakrament lahko bolnik znova prejme, če je po maziljenju ozdravel in nato spet zboli ali pa se je v isti bolezni zdravje poslabšalo.

V "Predhodnih navodilih" je opisan pomen bolezni v skrivnosti odrešenja: čeprav je bolezen v tesni zvezi s stanjem grešnega človeka, je vendar navadno ne moremo imeti za kazen; zoper bolezen se ni dolžan boriti le bolnik, ampak tudi zdravniki in vsi, ki so na kakršen koli način povezani z bolniki. Zavedajo naj se, da morajo narediti, poskusiti in preizkusiti vse, kar se zdi, da bo duševno in telesno bolnim v olajšanje. S tem spolnjujejo Kristusovo naročilo o obiskovanju bolnikov, s katerim je hotel povedati, da tistim, ki bolnika obiščejo, zaupa celega človeka, da mu namreč pomagajo telesno in ga dvignejo duhovno; človek, ki je nevarno bolan, potrebuje namreč posebne božje milosti, da bi ga stiska duševno ne strla in da bi v skušnjavi morda celo ne opešal v veri; Kristus zato svoje bolne vernike utrjuje z zakramentom sv. maziljenja, ki je zanje najmočnejše varstvo; glavni del zakramentalnega obreda je polaganje rok, kar naredi duhovnik Cerkve, nato pa moli in z blagoslovljenim oljem bolnika mazili; ta zakrament bolniku posreduje milost Svetega Duha, ki celotnemu človeku pomaga k ozdravljenju, mu krepi zaupanje v Boga in ga utrdi zoper skušnjavo hudega duha in zoper strah pred smrtjo; vse zato, da bi hudo ne le bolje prenašal, ampak tudi premagal in zadobil zdravje, če bi mu to bilo v duhovno korist.

Koga je treba maziliti?

Maziliti je treba vernike, ki so zaradi bolezni ali starosti nevarno bolni. Zakrament lahko ponovimo, če je bolnik po maziljenju ozdravel ali če se mu v isti bolezni poslabša; mazilimo lahko pred operacijo, kadar je nevarna bolezen vzrok operacije. Ostarele lahko mazilimo, kadar jim moči zelo oslabijo, tudi če ne gre za nevarno bolezen; tudi otroke lahko mazilimo, če so le toliko pri pameti, da jih ta zakrament lahko okrepi. Lahko ga podelimo tudi bolnikom, ki so izgubili zavest, pa bi po vsej verjetnosti (sprejeli) ali prosili za ta zakrament; če je bolnik že mrtev, naj duhovnik prosi Boga, da bi mu odpustil grehe in ga sprejel v svoje kraljestvo, naj ga pa ne mazili. Če pa dvomi, ali je bolnik mrtev, ga lahko mazili pogojno. Maziljenje opravimo tako, da bolnika mazilimo na čelu in na dlaneh, če pa zahteva posebno stanje bolnika, ga mazilimo tudi na drugih delih telesa, kajti ni ovire, da bi povečali število mest, ki jih mazilimo.

Glede na to, da je v sedanjem času zelo veliko depresivno bolnih oseb (mladih in starejših), je maziljenje zelo priporočljivo, ker so različne oblike depresije smrtno nevarne! Zaradi stikov z različnimi vrstami magij in okultizma ter poganskimi obredi in verskimi zmotami, kakor tudi zaradi preklinjanja in prekletstev, so lahko verniki duševno in hudo (zelo) ranjeni. Zato zakrament bolniškega maziljenja posebej potrebujejo.

Hospice Adria Onlus

Tridnevna ekskurzija članov redovniških skupnosti

Kard. Franc Rode s sodelavci na obisku v Sloveniji

V petek, 23. maja, je večina članov Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja skupaj s kardinalom Francem Rodetom, ki je njen prefekt, iz Rima odpotovala na tridnevno ekskurzijo v Slovenijo. Na Kongregaciji je zaposlenih približno 40 sodelavcev, v Slovenijo pa jih je skupaj s kardinalom Rodetom prišlo 30. Udeleženci prihajajo iz redovniških skupnosti iz različnih delov sveta in so v Slovenijo večinoma prišli prvič. Uslužbenci vsako leto odidejo na krajšo ekskurzijo in letos jih je kardinal Rode povabil v Slovenijo.

Popoldne jih je v nadškofijskem dvorcu v Ljubljani sprejel in pozdravil ljubljanski nadškof msgr. Alojz Uran. Predstavil je najpomembnejše dogodke v življenju Cerkve na Slovenskem v zadnjih letih, med katere sodijo obhajanje prvega plenarnega zbora (1997–2002), vstop Slovenije v Evropsko unijo in NATO (2004) ter ustanovitev treh novih škofij (2006). Slovenija v tem polletju predseduje Svetu Evropske unije. Omenil je, da smo pred kratkim v Celju obhajali slovenski pastoralni dan, na katerem je bilo ovrednoteno prvo obdobje po zaključenem plenarnem zboru. Kardinal Rode se je nadškofu Uranu zahvalil za sprejem in omenil napoved prve slovenske sinode (ki se je kasneje preimenovala v plenarni zbor). Sinodalni proces se je leta 1997 začel na njegovo pobudo v času, ko je nastopil službo ljubljanskega nadškofa. Šlo je za zgodovinski dogodek v Cerkvi na Slovenskem, saj so bile šele tedaj dane družbene in druge možnosti za sklic prvega zbora vseh treh takratnih škofij v Sloveniji. Proces je bil pomemben zato, ker so se verujoči z duhovniki in škofi v Sloveniji prvič povezali, skupaj iskali in razmišljali ter končno sprejeli zavezujoče smernice za prihodnost. Izpostavil je tudi pomen sodelovanja laikov v Cerkvi, saj bodo le-ti zaradi manjšega števila duhovnih poklicev imeli vedno večjo in pomembnejšo vlogo.

Gostje so si v navzočnosti rektorja Bogoslovnega semenišča v Ljubljani msgr. dr. Franca Šuštarja in stolnega župnika prošta Jožefa Lapa ogledali ljubljansko stolnico sv. Nikolaja ter znamenito semeniško knjižnico ***(na sliki)***. Rektor je predstavil umetniška dela v stolnici ter življenje in delo v semenišču, prof. dr. Marijan Smolik pa semeniško knjižnico.

Sodelavci Kongregacije so v soboto, 24., in nedeljo, 25. maja, obiskali narodno svetišče na Brezjah, Bled, karmeličanski samostan v Sori in Rodetovo domačijo na Rodici. Ustavili so se v Celju in Mariboru, posebej na grobu bl. Antona Martina Slomška.

Evangelji

Viljem Žerjal

10. NAVADNA NEDELJA

Oz. 6,3-6; Ps 50; Rim 4, 18-25; Mt 9, 9-13

Matejev evangelij našteva po Jezusovem krstu v Jordanu njegove spodbude in nauke ter čudeže. Ljudi prevzame občudovanje, a tudi strah pred vsem, kar se dogaja. Zaradi tega slavijo Boga. Pismouki pa se pohujšujejo, zlasti zaradi odpuščanja grehov, češ da Jezus govori bogokletno ter se dela Božjega Sina.

Toda: saj je Jezus prišel zadoščevat za grehe in jih odpuščat; številni čudeži so namreč znamenje prihoda Božjega kraljestva.

Jezus začne ustvarjati skupnost, ker noče biti samotar. Rad ima v svojem krogu več ljudi. Skozi tri leta obtesuje učence, da bodo pripravljeni za poslanstvo, ki jim bo zaupano, ko bo on odšel k Očetu.

Kogar pokliče on sam, naj bi hodil za njim. Tak poklic je v današnjem evangeliju; velja mitničarju Mateju. Njegova služba je bila slabo zapisana pri ljudstvu: pa saj dajatve, davki, niso nikdar in nikjer bili priljubljeni. Cariniki so veljali za grešnike.

Višji cestninar Zahej pa je kar sam dejal Jezusu: "Če sem koga v čem prevaral, mu povrnem četverno" (Lk 19, 8). Zdi se, da tudi Matej rade volje zapusti mizo, za katero je izžemal kmete in tiste, ki so hoteli skrivaj prenesti mimo njega malenkost neocarinjenega blaga, verjetno smokve ali maslo, vsekakor revno vsoto. Izterjano je šlo seveda v rimsko blagajno, kak delček samo je padel v carinikov žep. Ni čudno, da je ljudstvo take mitničarje zasovražilo, saj je bilo nasilje nad ubogimi.

Koga pa je povabil v Jezusov krog sorodnik, brat (Jn 1, 41-42).

Toda vsakega učenca in apostola je potrdil oziroma sprejel za svojega apostola Jezus. Tudi Juda Iškarijota (Jn 1, 42). Učence je učil lojalnosti, rekoč: "Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je Božjega" (Lk 20, 25).

In: nasilju naj se ne uprejo z nasiljem (Lk 6, 28-31).

Prerok Ozej nas poučuje, naj si vneto prizadevamo, da bi spoznali Gospoda, ki je zares skrivnosten. Da se spoznati polagoma, npr. po zvestobi zarje, po jesenskem dežju in po spomladanskem dežju, ki daje rodovitnost. Človekova ljubezen do Boga pa je nestanovitna. Je kakor jutranji oblak in kakor rosa, ki zgodaj odide.

Bog je človeka tesal po prerokih, ga ubijal z izreki svojih ust. Božja sodba je vzhajala za človeka kakor luč. Končno spoznavamo Boga po usmiljenju.

V zakonu je Bog vedno zvest, človek pa ne, zato ker se druži z narodi, ki zavračajo Boga. So nezvesti Bogu kakor pokvarjena, nezvesta žena svojemu možu.

Bog vztraja v zvestobi, svojo ženo ljubi. Ljubi vse ljudstvo, ljubi človeka (Oz 6, 3-6).

Psalm spodbuja človeka, naj slavi Boga, naj mu bo hvaležen in zvest. Le tedaj bo uslišan v svoji stiski, ker ga bo Bog uslišal, da mu bo pel slavo.

Klasičen primer za močno vero najdemo v današnjem odlomku apostola Pavla v pismu Hebrejcem. Kot moža vere nam apostol predstavi Mojzesa. Mož je izredne vere. Gre namreč za verovanje, upanje in ljubezen v nekoga, ki ga ni mogoče videti ne izkusiti razen v veri. V tej veri je vztrajal do konca in je hodil v življenju tako, kot bi gledal Nevidnega (Heb 11, 27). Pavel omenja še druge verujoče v Boga.

Na prvo mesto postavi Abela in nato vse tiste, ki so ohranili vero. Še posebej se ustavi pri Abrahamu, ki je oče vseh verujočih. Tudi Abrahamova vera je neomajna in edinstvena, saj je pripravljen žrtvovati Bogu sina edinca, ker veruje, da more Bog tudi od mrtvih obujati (Heb 11, 19).

Abraham je upal proti upanju in veroval, da bo postal oče mnogih narodov. Veroval je Bogu prav tedaj, ko je postala Božja obljuba človeško nemogoča, saj brez sina Izaka, ki naj bi nadaljeval rod, bi padla v vodo. A vera se mu ni omajala, ker je bil prepričan, da more Bog to, kar je obljubil, tudi uresničiti. Zato se mu je to štelo v pravičnost.

Tudi mi verujemo Bogu, ki je obudil od mrtvih Jezusa, našega Gospoda: on je bil izročen v smrt zaradi naših prestopkov in je vstal zaradi našega upravičenja (vse - Heb 11).

Jezusovo srce je prebodla legionarjeva sulica, toda iz njegove strani, iz njegove ljubezni, se napajamo in nasičujemo tudi mi z birmanci, prvoobhajanci, s cestninarji in vsemi pomiloščenimi grešniki.

Bog je Bog ljubezni!

NEMČIJA Poročilo s 97. katoliškega shoda v Osnabrücku

Širina duha in srca

Severnonemško mesto Osnabrück, ki ima 160.000 prebivalcev, je od 21. do 25. maja 2008 gostilo čez 50.000 udeležencev katoliškega shoda. Kar štirideset procentov jih je bilo mlajših od 30 let, deset procentov je bilo evangeličanov. Na odprtju shoda, v sredo, 21. maja, so poleg katoliških zazvonili tudi zvonovi evangeličanskih cerkva. Skupaj s katoliškimi in evangeličanskimi cerkvami in kapelami je bilo za ta dogodek postavljenih še 50 molitvenih in meditativnih središč, ki so bila od jutra do večera polno zasedena.

Papež Benedikt XVI. je v posebnem pozdravnem pismu na zanimiv način komentiral izbiro osrednjega gesla katoliškega shoda, ki je povzemalo dvajseto vrstico osemnajstega psalma: "Ti nas vodiš na odprto, v širino". "Psalm ima prav", tako papež, "ko trdi, da nam edino Bog daje širino, ki jo potrebujemo in za katero smo ustvarjeni". Širina, ki nam jo Bog daje, je še poudaril Benedikt XVI., je širina ne le za danes, ampak tudi širina prihodnosti; Bog nas vodi v prihodnost, ki je dobra.

Katoliški poudarek srečanja

Skozi celoten potek katoliškega shoda so se v podobnih variacijah vrstile melodije upanja. Na praznik sv. Rešnjega telesa in krvi Gospodove, v četrtek, 22. maja, se je na prostranem grajskem vrtu zbrala 15.000 glava množica. Slovesno evharistično bogoslužje je vodil osnabrüški škof Franz-Josef Bode, 57-letni "mladinski škof"; pri nemški škofovski konferenci je namreč zadolžen za pastoralo mladih. Somaševali so še predsednik nemške škofovske konference, freiburški nadškof Robert Zollitsch, apostolski nuncij v Berlinu Jean Claude Perisset in drugi škofje ter duhovniki. Lokalni škof Bode je z lepimi svetopisemskimi podobami orisal popolno zaupanje kristjanov Gospodu, ki nas vodi na prostrana polja prihodnosti. Čeprav mnogi dvomijo v obstoj božje previdnosti in dobrote, v osebnega Boga, čeprav številni ne vedo, kaj bi z njim počeli, mi kristjani vemo iz zgodovine odnosa med Bogom in človekom, da je v teh težkih in kriznih časih z nami, kakor je bil z Izraelci na poti skozi puščavo; vemo, da je On blaga in rahla melodija vetra, ki se je po potresu in silovitem viharju razodela preroku Eliju na poti proti božji gori Horeb; vemo, da je v naši nemoči in majhnosti, ki ju predstavlja pet hlebov kruha in dve ribi, vse, kar kristjani zmoremo dati svetu, On tisti, ki hrani množice s pomnoženim kruhom svoje ljubezni. Kot je bil z apostoli na razdivjanih vodah Genezareškega jezera, je tudi danes v našem globalnem čolnu, ki ga zanaša sem in tja; tu je, s pomirjajočo besedo: "Ne bojte se! Jaz sem z vami! "

Osrednje ekumensko bogoslužje v katedrali sv. Petra; v sredini deželna škofinja Kaßman, desno hamburški nadškof Thiessen, levo grški metropolit v Nemčiji Augoustinos

Evharističnega bogoslužja se je udeležila tudi prva ministrica nemške vlade Angela Merkel, ki je sicer protestantka. Po kratki evharistični procesiji je odprla enega od osmih duhovnih središč, ki so delovala na shodu, in sicer mladinsko središče. V nagovoru mladih je dobesedno dejala: "Imamo enega Boga in Jezusa Kristusa. In zdaj vam povem nekaj čisto osebnega: On mi daje moč za moje delo v politiki".

Evropska razsežnost katoliškega shoda

97. katoliški shod v Osnabrücku je imel tudi močan evropski pečat. Kakšno Evropo imamo in kakšno bi si želeli, se je glasilo ime ene od 1200 prireditev na shodu. Na okrogli mizi z naslovom Prihodnje perspektive EZ je nastopil predsednik Sveta Evrope Manuel Jose' Baroso. Zavzel se je za kulturno in versko avtonomijo Tibeta, spregovoril o Turčiji in o pogojih približevanja Evropi, o dialogu z arabskim in muslimanskim svetom. Skupaj s predsednikom evropskega parlamenta Hans-Gertom Pötteringom sta podprla idejo, da Evropa ne sme biti le skupni tržni prostor, področje dobre in uspešne ekonomije za 27 evropskih držav, ampak mora postati predvsem skupnost vrednot, ki jih je podedovala iz judovsko-krščanskega izročila.

Nasmejani udeleženki katoliškega shoda

Specifično ekumenski poudarek srečanja v Osnabrücku

Mesto Osnabrück, ki ga je leta 780 ustanovil Karel Veliki, je šlo v zgodovino Nemčije in tudi Evrope zaradi poznanega westfalskega verskega miru, ki je bil sklenjen pred mestno hišo na trgu pred katedralo sv. Petra po tridesetletni verski vojni, leta 1648. Tretji dan shoda, v petek, 23. maja, je bil še posebej povezan s tem zgodovinskim dogodkom. V katoliški katedrali sv. Petra je ob 18. uri potekalo osrednje ekumensko bogoslužje, ki so ga vodili hamburški nadškof Werner Thissen, evangeličanska deželna škofinja Margot Käßman iz Hannovra in grško pravoslavni metropolit v Nemčiji Augoustinos. V katedrali je bilo navzočih tisoč ljudi, na trgu pred katedralo pa štiritisočglava množica. Bogoslužju v katedrali je sledilo ekumensko slavje na trgu v počastitev westfalskega verskega miru.

Zvon miru, ki so ga otroci iz stare angleške bombe naredili za katoliški shod in postavili na stadion Illoshöhe za sklepno evharistično bogoslužje

Celotno dogajanje na 97. katoliškem shodu je potekalo v ekumenskem ozračju. To se je pokazalo tudi na sklepnem evharističnem slavju, v nedeljo, 25. maja, na stadionu v Illoshöhe, ki ga je vodil novi predsednik nemške škofovske konference, freiburški nadškof Robert Zollitsch. Na koncu slovesnosti sta v navzočnosti apostoskega nuncija Perisseta, kardinala Simonisa iz Nizozemske, drugih škofov in ob navzočnosti več kot 25.000 udeleležencev izrekla vabilo na drugi ekumenski shod münchensko-freisinški škof Marx in evangeličanski deželni škof Friedrich; ta ekumenski shod bo potekal od 12. do 16. maja 2010 v Münchnu. Prvi tak shod je bil leta 2003 v Berlinu.

Petdnevni katoliški shod je bil seveda tudi medversko obarvan; med osmimi duhovnimi centri sta bila tudi center krščansko-judovskega dialoga in središče krščansko-muslimanskega dialoga. Veliko je bilo tudi ustvarjalnih presenečenj. Na sklepno slavje je skupina otrok prinesla poseben zvon (glej sliko!), ki so ga naredili iz najdene angleške bombe iz druge svetovne vojne. Sam logotip 97. katoliškega shoda, ki je sestavljen iz petih odprtih rok v krogu, izpoveduje še neizživeto nemško bolečino tragične druge svetovne vojne, zato teh pet rok nakazuje tudi pet golobov miru. Poleg vseh poudarkov, ki sem jih nakazal, je bil zelo izrazit tudi poudarek na globalnem svetovnem dogajanju, z željo, naj Gospod zgodovine popelje celotno človeštvo na prostrano polje miru in ljubezni.

Zvone Štrubelj

Osem tisočink: kam gre denar italijanskih davkoplačevalcev

Cerkev vrača vse to, kar prejme. Pomnoženo

Gre za najbolj prozorno "skrivnost". Kam gre denar, ki ga Italijani "dajo" Cerkvi, s tem da podpišejo v njeno korist pri izpolnitvi davčne prijave, torej za namenitev osem tisočink celotnega prihodka Irpeg, lahko vsi vidimo na glavnih televizijskih mrežah. Tudi letos oglasi katoliške Cerkve vabijo Italijane, naj podpišejo, in jim pokaže, kakšne učinke ima podpis. To so neobičajni oglasi, ker uporabljajo govorico resnice in dejstev; zraven pa je velika masa oglasov, ki govorijo o strahu, željah in sanjah.

Če bolje pomislimo, so verjetno sanje tudi prvi oglasi. Seveda, niso vezani na leno obzorje potrošnje, in vendar gre za sanje... G. Daniele Varoli iz škofije Faenza, je gojil sanje, da bi šel v misijone. Danes je duhovnik *fidei donum*: za določeno dobo ga je Faenza "podarila" škofiji Huanuco v Peruju. Že osem let je upravljal župnijo Nuestra Senora de las Mercedes v kraju Quivilla, na nadmorski višini 3.200 m sredi And. V nekoliko zakotnem kraju: do Huanuca je šest ur poti po makadamu. Župnija je edino središče, kjer se lahko združujejo prebivalci obsežnega območja, kjer se shajajo in lahko čutijo skupnost. G. Daniele se ukvarja predvsem z revnimi, ki predstavljajo srce njegovega poslanstva; poleg tega oblikuje projekte za strokovno formacijo mladih, kajti dostojanstveno delo je ključ, da se odkupijo na človeški in družbeni ravni. Če g. Daniele lahko še vedno uresničuje svoj sen, to lahko dela tudi zaradi podpisov Italijanov.

Duhovnik, ki nam je bližji: g. Franco Pagano upravlja župnijo v kraju Riomaggiore, eni izmed vasi sanjskega področja Cinque Terre. Pozimi tam živi tisoč prebivalcev, med katerimi je veliko ostarelih, ki se s težavo premikajo po kolodvorih in ozkih stopniščih. Zato jih g. Franco obiskuje, tolaži, daje jim občutiti, da so živ del skupnosti in ne osamljeni in nekoristni posamezniki, za katere se nihče ne zmeni. Poleti je tam nastanjenih petkrat več ljudi; tedaj je župnijsko središče vedno odprto. Kdor hoče, lahko prejme blagoslov za svojo družino v počitniškem bivališču: lep način, kako splesti dialog. G. Franco lahko počenja to, kar dela, tudi zato, ker prejema minimalno, toda dostojanstveno mesečnino, ki jo v veliki meri prispevajo naši podpisi.

Oglasi in sanje. Koliko mladih, prodanih in kupljenih, vrženih na cesto, modernih suženj, sanja, da bi bile osvobojene? G. Oreste Benzi je uresničil sen 5.500 takih mladenk; toda samo v Italiji je takih suženj še okrog 100 tisoč. G. Oresteja ni več, toda tiste sanje še naprej uresničuje združenje Giovanni XXIII s svojimi 280 domovi; podpisi uresničujejo vse te sanje. Nato so še sanje revnih in mladoletnih, bolnikov z aidsom in nekdanjih zapornikov, za katere skrbijo projekti Karitas iz Cremone; sanje mladih iz Caltagironeja, ki vztrajno iščejo prostor za duha; sanje t. i. družinskih domov s. Angele in p. Adriana v revnih četrtih Bangkoka na Tajskem; in na koncu še sanje vojnih sirot, handikapiranih in mladih, ki jim je tsunami leta 2004 odvzel vse, oni v kraju Tewatte na Šri Lanki pa lahko obiskujejo Diyagala Boys' Town, šolo, kjer ne obstajajo razlike zaradi pripadnosti različnim kastam, rasi ali verski izpovedi. To šolo vzdržujejo zasebne donacije, posvojitve na daljavo in osem tisočink.

Peščica televizijskih spotov, nekaj žarkov, ki osvetljujejo le nekaj izmed tisočih potokov pomoči, posegov in prispevkov, ki prihajajo iz velikega jezera deleža osmih tisočink, ki se dodeljujejo Cerkvi. Italijanska katoliška Cerkev namreč od nekdaj vrača, pomnoženo, vse to, kar prejema.

Umberto Folena
(prev. DD)

GORIŠKA NADŠKOFIJA Pripomoček za katehete

Knjižica za spoznavanje krajevne Cerkve

Aprila letos je v goriški nadškofiji izšla drobna knjižica v italijanščini, ki jo bodo veroučitelji lahko uporabljali kot pripomoček v prvih treh razredih osnovnih šol. Naslov tega prvega zvezka (v načrtu je še eden za 4. in 5. razred) je *Gesu' intorno a noi 123* (Jezus okrog nas 123), podnaslov pa *La mia terra, la nostra Chiesa* (Moja zemlja, naša Cerkev). Besedilo je napisal učitelj Janko Toplikar, ilustracije pa prispeval Giorgio Della Libera.

Na javni predstavitvi dela v četrtek, 29. maja, je dr. Laura Peresani, ravnateljica škofijskega šolskega urada, povedala, da so v delovni skupini, ki skrbi za veroučitelje, pa tudi v stiku z drugimi škofijami že pred letom dni začeli razmišljati o novem priročniku, ki bi bil bolj aktualen in v skladu s spremembami, do katerih prihaja v šolah prve stopnje. Odločili so se za bolj inovativne in privlačne prijeme, ob tem pa tudi za vsebine, ki bi bile bližje našim potrebam. Goriška nadškofija ima veliko versko in kulturno bogastvo, ki pa ga premalo poznamo. Zato je skupina veroučiteljev postavila pod drobnogled našo tradicijo in izluščila glavne smernice za nastanek knjižice. Besedilo so zaupali Toplikarju, poznavalcu italijanske in slovenske kulture naših krajev, ki je zbrano gradivo prerešetal in ga spojil v zaokroženo celoto. Avtor je poudaril, da je pri delu imel ob strani aktualno in temeljno delo dr. Rajka Bratoža o krščanstvu v Ogleju, pomembno je namreč imeti "kvalificirane in aktualizirane podatke", je dodal. Sploh pa je hotel na otrokom razumljiv način poudariti temelje naših verskih korenin in skupne pripadnosti oglejski Cerkvi. Zaveda se, da za otroke prvih treh razredov ni lahko pisati: potreben je njim prilagojen jezik, toda v spoštovanju antropološko-znanstvenih ved. Knjižica je zato sredstvo, ki naj ga veroučitelji kot posredniki uporabljajo "na fleksibilen način"; njen glavni namen je nuditi podatke o krajih in znamenjih, da bi se otroci - "v družbi" sv. Mohorja in Fortunata učili opazovati bogastvo, ki jih obdaja: od oglejskih mozaikov pa vse do posameznih župnij, poslikav, šolskih stavb in praznikov krajevne verske tradicije. Stolni župnik Sinuhe Marotta je poudaril, da knjižica pomeni korak naprej v zrelosti krajevne Cerkve, saj nas že zadnji koncil spodbuja k temu, da bi odkrivali in ovrednotili lastne zgodovinske, umetniške in duhovne zaklade. Tu se začenja evangelizacija. Knjižica tudi dokazuje, kako lahko čut pripadnosti krajevni Cerkvi rodi širokopotezne in učinkovite projekte.

Ker je projekt res kakovosten in zanimiv, bi podobna knjižica v slovenskem jeziku za učence naših šol pomenila še korak več.

DD

SLOVENSKA SKUPNOST Kongresi sekcij stranke

Dobro opravljeno delo

V prejšnjem tednu so potekali nekateri kongresi sekcij stranke Slovenske skupnosti, ki so poleg novih odborov določili tudi delegate za pokrajinski kongres. Ta bo potekal v soboto, 14. junija, v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici.

V Števerjanu

Prejšnji četrtek sta na sedežu stranke v Gorici potekala kongresa sekcij za Pevmo-Štmaver-Oslavje in Podgoro. Člani stranke so najprej obravnavali politični položaj v teh rajonih. SSk ima v obeh predsednika rajonskega sveta in lepo število svetnikov. Tako predsednik Bandelj za Podgoro kot predsednik Peršolja za Pevmo-Štmaver-Oslavje zelo dobro opravljata svojo vlogo, kar potrjuje tudi priljubljenost na teritoriju. V sekciji Pevma-Štmaver-Oslavje je bil za tajnika potrjen David Grinovero. Sekcija SSk za Podgoro pa bo predsednika določila na prvem srečanju novega odbora.

Isti dan je potekal kongres sekcije SSk v Števerjanu, ki je potekal v Sedejevem domu. Na začetku sta kongres pozdravila števerjanski župan Hadrijan Corsi in deželni tajnik SSk Damijan Terpin. Nato je sekcijski tajnik Ivan Vogrič podal politično poročilo, ki je bilo usmerjeno v prihodnje občinske volitve, na katerih bo SSk nastopila z novim županskim kandidatom. Sledila je kratka, a živahna razprava, ki je potrdila trdno vez stranke na območju Brd. Izvoljen je bil nov odbor, v katerega je bilo vključenih kar lepo število mladih in ki bo na prvem srečanju izvolil novo vodstvo sekcije.

V petek, 30. maja, so se sestali člani mestne sekcije SSk, da bi pred pokrajinskim kongresom pregledali dejavnosti, ki so bile opravljene v zadnjem času. Tajnik Karlo Brešan je v poročilu prikazal pomembne dogodke, ki so vezani predvsem na delovanje goriškega občinskega sveta. Svetovalka Marilka Koršič je poročala o zadnjih dogodkih, zlasti o znanem ukrepu mestne uprave, ki omejuje izvajanje zakona 38 za slovensko manjšino. Prisotni so s tem v zvezi izglasovali resolucijo. V njej so odločno obsodili ravnanje občinske uprave in župana ter poudarili, da številne slovenske organizacije s svojim delovanjem bogatijo mesto s svojo bogato ponudbo na najrazličnejših podrojih. O političnem dogajanju v goriškem občinskem svetu in v okoliških svetih se je nato razvila živahna debata. Vršilec dolžnosti pokrajinskega tajnika Julijan Čavdek je poročal o nedavnem srečanju s tajništvom Demokratske stranke in o smernicah, na katerih bo lahko temeljilo prihodnje sodelovanje s to stranko. Sledila je še določitev delegatov mestne sekcije za kongres.

Ob koncu občnega zbora je bil na mesto tajnika sekcije potrjen Karlo Brešan.

Delegacija Slovenske skupnosti pri goriškem županu Romoliju

V kratkem bo znano, ali bo sporni sklep preklican

V soboto, 31. maja, je goriški župan Romoli sprejel delegacijo stranke Slovenska skupnost, za katero je njen deželni tajnik Damijan Terpin prejšnji četrtek vložil pravno mnenje glede nezakonitosti občinskega sklepa 86/2008, ki omejuje razobešanje uradnih obvestil na tri rajone (Podgoro, Štandrež in Pevma-Štmaver-Oslavje) ter na osrednji urad za Slovence. Delegacijo so sestavljali Damijan Terpin, Julijan Čavdek, Marilka Koršič in Silvan Primožič.

E. Romoli

D. Terpin

Med pogovorom, ki je potekal v uradu goriškega župana, sta obe strani obrazložili svoj položaj. Predstavniki SSk so zelo jasno izpostavili točke, kjer je sklep 86/08 nezakonit. Vprašljiva je interpretacija 8. člena zaščitnega zakona 38/01 in predsedniškega dekreta z dne 12. septembra 2007, ki določa področje izvajanja zaščite. Terpin je temeljito obrazložil goriškemu županu, da se določeni načini koriščenja pravic pri stikih z javno upravo, ki se izvajajo preko osrednjega urada v mestu Gorica, medtem ko se v štirih rajonih (in ne treh) izvajajo tako, da so vsi tamkajšnji javni uradi opremljeni za poslovanje v slovenščini. Za razobešanje javnih objav in sporočil pa v 8. členu je določena uporaba slovenščine. Tukaj ni nikjer ozemeljske omejitve in predsedniški dekret določa izvajanje zakona 38/01 v občini Gorica, kar pomeni, da mora razobešanje javnih objav in sporočil v slovenščini potekati na vsem občinskem teritoriju. Terpin je še dodal, da navezovanje na 10. člen je brezpredmetno, ker je popolnoma druga snov, poudaril pa je 28. člen, ki prepoveduje krčenje obstoječe ravni zaščite.

Župan Romoli je skušal pokazati neko odprto stališče. Glavna odgovornost naj bi pripadala predvsem tistim uradom, ki so besedilo sklepa pripravili. Priznal je napako, ker je v postopku pisanja sklepa izostalo mnenje občinske konzulte za Slovence. Za naprej pa je rekel, da bo v roku desetih dni sklical omizje, na katerem se bodo pomerili pravniki obeh strani. Če bodo občinski pravniki sprejeli ugovore, ki so navedeni v pravnem mnenju, bo sklep preklican. V drugačnem primeru pa bo sklep ostal. Goriški župan je še izrazil svoje nestrinjanje glede pisma, ki ga je SSk naslovila predsedniku vlade Janši in ministru Ruplu. Po drugi strani je bilo razvidno, da so ta poteza in posledice, ki so ji sledile, postavile goriško občino v neroden položaj. Kako bi drugače razumeli dejstvo, da po mestnih ulicah ni opaziti ne italijanskih ne slovenskih uradnih obvestil ob prazniku 2. junija?

Kot zaključek lahko potrdimo, da so se tudi na občini prepričali o napaki in sedaj iščejo pot, po kateri bi izšli iz zagate po najmanjši ceni. Vprašanje je sedaj politične volje in moči goriškega župana. Če bo pri tem prevladala razsodnost in želja po plodnih odnosih, bo sklep preklican. Če pa bo prevladalo stališče tiste skupine, ki do Slovencev goji stare predsodke, potem se bo Slovenska skupnost obrnila na Deželno upravno sodišče z vsemi pravnimi in političnimi posledicami.

Julijan Čavdek

Kratke

Ob stoletnici goriške umetnice

Letos praznuje stoletnico rojstva goriška glasbenica in slikarka Cecilia Seghizzi Campolieti. Sama se je v svojem dolgem življenju in delovanju najprej posvetila glasbi. Poučevala je na goriški mestni Glasbeni šoli (Istituto di musica). Več let je vodila goriški polifonski zbor in dosegla z njim lepe uspehe. V šoli je poučevala teoretične predmete. Kot skladateljica je napisala vrsto skladb zlasti za zborovske in komorne sestave. Jubilantka je hčerka znanega glasbenika C. A. Seghizzi. Ob vsem tem je goriški prefekt dr. Roberto De Lorenzo prejšnje dni priredil pomenljivo slovesnost v vladni palači. Izročil ji je predvsem viteški naslov, ki ji ga je podelil predsednik republike. Poleg prefekta sta o slavljenki spregovorila še prof. Sergio Tavano in predsednik društva Seghizzi Italo Montiglio. Na svečanosti so izvedli njeno Fantazijo za čelo in klavir, ki sta jo izvajala Aleksander Sluga in David Leonardi.

Foto Bumbaca

Jubilantki izrekamo najlepše čestitke in voščila. /AB.

Sprejem za praznik Republike

Goriški prefekt dr. Roberto De Lorenzo s soprogo je na dan republike (2. junij) priredil vsakoletni sprejem v avditoriju vladne palače. Še prej pa je v goriškem Avditoriju izročil državna priznanja številnim odlokovalcem. Med njimi je prejel viteški naslov tudi Emil Jelen iz Doberdoba. Sprejema se je udeležilo veliko število predstavnikov oblasti, vojske in javnega življenja sploh, med temi tudi slovenskih.

SD Sončnica: 8. junija 13. dan družine

Skupnost družin Sončnica se želi ob mednarodnem dnevu družine, ki je potekal 15. maja, zahvaliti za prejete milosti in dobrote. Družina je še vedno glavna celica naše družbe, pa čeprav jo naš čas postavlja pred težke preizkušnje. Njen temelj, osnovan na ljubezni med možem in ženo ter skrbi za vsestransko rast otrok, ostaja bistvena predpostavka za kvaliteto družbenega življenja. To je poudaril v svojem govoru generalni tajnik OZN, prav tako pomembne so bile misli, ki so jih na temo zakramenta sv. zakona ter družine izrekli papež Benedikt XVI., škofje. Še posebno naj podčrtamo misli Slovenske škofovske konference, ki je na primeren in občuten način ovrednotila družino.

V ta namen se Skupnost družin Sončnica želi srečati tudi z drugimi družinami, skupno prisostvovati sv. maši in skupaj preživeti nedeljsko popoldne ob pogovoru, družabnosti in medsebojnem spoznavanju. Zato je vsem družinam namenjeno vabilo, naj se v nedeljo, 8. junija, udeležijo 13. dneva družine, ki se bo pričel ob 10. uri z mašo pri sv. Ivanu v Gorici in nadaljeval s pohodom na Kostanjevico ter piknikom in družabnostjo.

Tinkara Kovač in Massimo Bubola v Krminu

V petek, 6. junija, ob 21. uri, bosta na trgu v Krminu nastopila predstavnika slovenske in italijanske avtorske glasbe, Tinkara Kovač in Massimo Bubola. Na osrednjem mestnem trgu (Trg 24. maja) bo zaživel glasbeni večer v duhu medsebojnega spoznavanja in vrhunske pop in rock glasbe. V primeru slabega vremena bo koncert v mestnem gledališču v Krminu. Vstop je prost.

Slovenska konzulta pri goriški občini

Goriška občina naj prekliče sklep o dvojezičnosti

Seja slovenske konzulte pri goriški občini z dne 28. maja je bila predvsem posvečena tolmačenju občinske uprave glede izvajanja zaščitnega zakona in spornemu sklepu občinskega odbora z dne 29. aprila, ki dejansko omejuje in krči že uveljavljene pravice do rabe slovenskega jezika v pisni in govorni obliki v odnosu uprave do občanov. Prejšnja Brancatijeva uprava je ustanovila slovenski urad, ki ima sedež v osrednji občinski palači, in izobešala po celem mestu vsa obvestila in lepake o raznih obletnicah in proslavah v treh jezikih, italijanskem, slovenskem in furlanskem. Sedanja pa namerava z omenjenim sklepom omejiti dvojezičnost samo na Štandrež, Podgoro, Pevmo, Oslavje in Štmaver. Ostali goriški Slovenci naj bi šli prebirat slovenske oglase na okence v ulici Garibaldi, kjer naj bi deloval slovenski urad. Tako zadržanje goriške občine je naletelo pri članih konzulte na soglasen in odločen protest z zahtevo, da občina prekliče že omenjeni sklep. Tako se zaključuje dokument, ki so ga soglasno odobrili na seji konzulte in ga poslali goriškemu županu. V razpravo so posegli predsednik Ivo Cotič, ki je predstavil dokument, in člani konzulte Alex Pintar, Damjan Paulin, Nataša Paulin, Nadja Grusovin, Emil Jarc, Franco Miccoli in Silvia Paoletti. Slednja je povedala, da je o zadevi govorila z županom Romolijem in da ji je obljubil, da bo zadevo ponovno preveril v odboru, ko bo prejel strokovna juridična mnenja od slovenskih organizacij. Alex Pintar se je strinjal z besedilom resolucije, obregnil pa se je ob stališče predsednika paritetnega odbora in nekaterih članov glede stališča o izvajanju 10. člena zaščitnega zakona o vidni dvojezičnosti v goriški občini. Ostali razpravljalci so poudarili nesprejemljiva stališča občinske uprave, ki omejevalno tolmači zaščitni zakon, ne ločuje med raznimi členi zakona, ki predvidevajo različne oblike uporabe slovenskega jezika in krči že pridobljene pravice slovenskega prebivalstva. To je v očitnem nasprotju z 28. členom zaščitnega zakona, ki v drugem odstavku pravi, da nobenega določila ni mogoče tolmačiti na način, ki bi slovenski manjšini zagotavljal nižjo raven zaščite, od tiste, ki jo že uživa. Slovenska konzulta ugotavlja, da sklep po nepotrebnem kali dobro in umirjeno sožitje med občani in ustvarja neprijetno vzdušje tako pri večinskem narodu kot pri pripadnikih slovenske narodne skupnosti. Zaradi takega zadržanja je Gorica v ospredju medijev in mednarodne javnosti. Kršenje pravic avtohtone manjšine je ne postavlja v najlepšo luč, nasprotno zavira možnosti razvoja mesta kot mednarodnega središča. Člani konzulte so bili tudi ogorčeni nad dejstvom, da o tako pomembni zadevi upravi se ni zdelo potrebno se posvetovati s slovensko konzulto, ki je po pravilniku poklicana, da sodeluje z občinsko upravi pri vseh zadevah, ki se tičejo slovenskega prebivalstva v mestu. Odborniki so tudi sklenili, da, če se zadeva ne reši pozitivno, se bodo ponovno sestali in odločali o pobudah za zaščito zakonskih pravic slovenske narodne skupnosti.

Predsednik konzulte je poročal o postopku za postavitev obeležja Primožu Trubarju v Gorici. Odbor je sklenil, da poveri arh. Davidu Faganelu nalogo, da izdela okvirni načrt obeležja z dvojezičnem napisom. Seje konzulte se je udeležil tudi občinski odbornik za lokalne identitete Stefano Ceretti.

Prvo sv. obhajilo pri sv. Ivanu v Gorici

Doživeto slavje v slovenski mestni duhovniji

V nedeljo, 18. maja, je v cerkvi sv. Ivana v Gorici devetnajst otrok prejelo prvo sveto obhajilo. Na to so se dve leti neutrudno pripravljali s katehistinjama Ano Saksida in Ano Turus ter s pomočjo Katerine Ferletič. Pri maši so z branjem beril, zahval in prošenj sodelovali vsi, otroci in starši. Obred je spremljal bogat glasbeni del, za katerega je poskrbel zborček, ki se je za to priložnost pripravljal pod Katerininim mentorstvom. Glasbena spremljava mašnega obreda je obsegala kar nekaj pesmi ob spremljavi kitar, violine, flavte in orgel.

G. župnik Marjan Markežič je otrokom obrazložil pomen obhajila; postavil jim je težko formulo, ali je Bog v treh osebah. V resnici gre za preprosto sporočilo: Bog je ljubezen, je skupnost, je edinost, je bogastvo odnosov, v katerega želi potegniti tudi nas. Ni samotar in nikogar ne izključuje. Vse vabi k svoji mizi in deli z nami svoje življenje, brez omejitev in pogojev, da bi potem tudi mi bili dobri do drugih, v njih prižigali luč upanja, veselja in vsega pozitivnega. Spodbudil jih je, naj se tega držijo vedno, tudi vnaprej, naj te besede ne gredo v pozabo, pač pa naj jih spremljajo pri vsakem dejanju. Pred prejemom svetega obhajila jih je spodbudil, naj prisotnost Jezusa čutijo s srcem, saj je bistvo očem nevidno. Le srce je treba odpreti.

Tako se je ob petju, prejemu zakramenta in mnogih lepih ter spodbudnih besedah končal obred. Zanj je na koncu šla iskrena zahvala vsem, ki so se vseskozi trudili in omogočili prijetno skupno pripravo: katehistinjama, duhovniku, krasilkam, zborovodji, glasbenikom, staršem, otrokom ter vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspešnemu poteku slovesnosti.

Slovesnost je bila zelo doživeta in v nekaterih trenutkih tudi ganljiva. Čutiti je bilo veliko zbranost prvoobhajancev in prisotnih. Za dober konec je pripomogla še družabnost s prigrizkom v Močnikovem domu; za to so poskrbeli starši.

Trud tistih, ki verjamejo v sedanjost in prihodnost slovenske duhovnije v mestu in se trudijo za njeno živahnost, še posebno ob takih priložnostih, je bil nedvomno poplačan.

T.

PD ŠTANDREŽ Praznik špargljev

Domače dobrote, veliko plesa in primeren odmerek kulture

Tradicionalni Praznik špargljev v priredbi Prosvetnega društva Štandrež je tudi v letošnji izvedbi zabeležil veliko obiskovalcev, ki so si želeli v zadnjih majskih in prvih junijskih dneh privoščiti nekaj sproščujočih uric v prijetnem okolju župnijskega parka med lipami ob poslušanju ansamblov, ki so s svojimi narodno-zabavnimi in zimzelenimi melodijami vabili na ples. Po prireditvenem prostoru se je vse dni širil prijeten vonj po kulinaričnih dobrotah, med temi so bili seveda tudi odlični šparglji, ki so jih pripravljali spretni kuharji-člani domačega društva. Med praznikom z združenimi močmi vsi poskrbijo, da je gostom čim lepše. Celo srečolov jim je bil na voljo in seveda pijača za vse okuse. Kot veleva navada, je tudi letošnjo izvedbo praznika obogatil raznolik kulturni spored, ki je v nedeljo, 1. junija, ob napovedovanju mlade Beatrice Cijan, zabeležil dovršen pevski nastop okteta Castrum iz Ajdovščine in podelitev nagrad-pokalov najboljšim risarjem, ki jih je izmed približno petdesetih udeležencev ekstempora za vsako starostno stopnjo, vrtec, osnovno in srednjo šolo, izbrala tričlanska komisija (Majda Zavadlav, Milenka Zavadlav in Saša Quinzi). Lepe risbice s tematiko čiste narave so bile vsem na ogled. Najbolj pričakovan trenutek praznika pa je navadno nastop dvojice domačih dramskih ustvarjalcev, Majde Zavadlav in Božidarja Tabaja, ki že vrsto let, tudi v družbi kakega drugega člana dramskega odseka PD Štandrež, postavita na oder prav za to priložnost komedijsko enodejanko. Tako je bilo tudi letos. V kratkem času sta z režijskimi nasveti Janeza Starine naštudirala komedijo Stari grehi, ki sta jo po delu Branislava Nušića Na stara leta priredila, prestavila v domače okolje in tekst prelila v štandreško narečno pisanost. Tudi tokrat sta s svojim povsem naravnim, pristnim in izrazito komičnim pristopom izoblikovala moža in ženo, ki sta v zakonski zvezi srečna že petintrideset let. A ko žena Marija, medtem ko obuja spomine na minule čase iz ranega otroštva njunega sina Ivana, najde v starem jopiču pozabljeno ljubezensko pisemce neke Alenčice, nekdanje, skrbno prikrite ljubezni njenega moža, se vse podre. Ogenj ljubosumja in užaljenosti se vname kot za stavo in... že je tu misel na ločitev, a prihod Ivana, ki jima naznani rojstvo hčerkice, pomiri vihar, toda nejevolja se spet razplamti, ko zvesta, da je punčki ime Alenčica! Škoda, da je humor nekaterih replik bil okrnjen zaradi slabo delujočih mikrofonov, a vsebina, v katero sta igralca vtkala tudi domačega župnika Karla Bolčino in sovaščanko gospo Emo, in brezhibno igralsko izvajanje, ki je potrdilo sloves žlahtnega in izredno uigranega dua, sta pozabavala publiko, ki je namenila Zavadlavovi, Tabaju in Davidu Vižintinu, ki je odigral Ivana, hvaležen aplavz. Pri uprizoritvi so bili soudeleženi še zvesta šepetalka Marinka Leban, Snežica Černic, ki je dala izbiri kostumov pravi ton z iskrico šegavosti, in Dimitrij Brajnik kot tehnik. Za scenske elemente je tokrat poskrbel Božidar Tabaj. Večer se je po gledališkem intermezzu nadaljeval pozno v noč ob glasbi ansambla Hram. Sklep letošnjega Praznika špargljev je bil 2. junija, ko so pogumnejši obiskovalci kljub dežju zaplesali ob zvokih ansambla Folketi booom.

IK

Foto DP

Poletno središče v Zavodu sv. Družine v Gorici

Pred vrati so Srečanja!

Foto DPD

Duh poletnega središča Srečanja, najodmevnejše pobude Skupnosti družin Sončnica, ki nudi goriškim družinam koristne vzgojne in rekreativne usluge, je v četrtek, 29. maja, v Domu Franc Močnik ob cerkvi sv. Ivana s polnimi pljuči zavel prek predvajanja digitalnih fotografij in videoposnetkov z lanske izkušnje. Mladi animator Simon Peter Leban jih je namreč smotrno izbral in montiral, tako da so pred očmi zbranih staršev in otrok zaživeli najlepši utrinki z izletov, delavnic in iger, polni radoživega navdušenja v prijetni družbi.

Ob tem je "duša" in "motor" Sončnice Mauro Leban še enkrat poudaril navzočim, da je glavni namen tradicionalnega in priljubljenega poletnega središča v prostranem zelenem parku Zavoda sv. Družine, v tednih po koncu šolskega pouka, prav varstvo otrok. To pa ni še vse: drug namen središča je gojiti čut skupnosti, priložnost za socializacijo, "da bi otroci med poletjem ne obtičali pred televizijo". Ker so otroci v tem času utrujeni, je glavno, da se odpočijejo in se igrajo, sploh pa, da se učijo se igrati in biti kos najrazličnejšim situacijam v vsakdanjem življenju. Vsak teden bo na sporedu poseben program, skušali pa bodo ustreči tudi željam otrok, je dodal Leban. Prihod otrok je predviden med 7.45 in 8.45, odhod pa med 12.30 in 13. uro oz., s podaljšanim urnikom, do 14.30. V prvem delu jutra bodo igre vodene v skladu s programom, v drugem delu pa bolj proste. V prvem tednu bo (po vsej verjetnosti 12. junija) izlet z vlakom v Slovenijo, v drugem tednu pa videodelavnica, ki je lani vzbudila posebno pozornost, njeni sadovi pa so poželi lep uspeh tudi v Ljubljani, na kar so pri Sočnici posebno ponosni. Zato, je spodbudil Leban, naj otroci in starši že sedaj pomislijo na kakšen možen scenarij, ki naj bi ga pod vodstvom mentorjev razvili v poletnem središču. V naslednjih tednih se bodo otroci - med drugim - posvetili plesu in pa odbojki, sicer pa bodo starši o podrobnostih programa pravočasno obveščeni. Ekipa odgovornih, usposobljenih in izkušenih animatorjev ter sodelavcev je že sestavljena in se skrbno pripravlja, da bi organizacija središča nemoteno stekla v zadovoljstvo vseh. Če je kdo zainteresiran, lahko otroke še vedno vpiše (tel. 0481 546549 ali 328 3155040).

Bogoslužje in dobrodelni koncert

Slovesnosti na Sveti Gori

V soboto, 31. maja, in v nedeljo, 1. junija, je bilo na Sveti Gori spet zelo slovesno. Frančiškanski samostan je "kronanco" – slovesnosti ob 291-letnici kronanja milostne podobe in ob 469. obletnici Marijinega praznovanja – v soboto zvečer obeležil z mašo in procesijo z lučkami, v nedeljo popoldne pa z bogoslužjem, ki ga je vodil provincial p. Viktor Papež in pri katerem je komorni zbor Aeternum iz Škofje Loke izvajal Foersterjevo latinsko mašo v čast sveti Ceciliji in druge pesmi.

Na nedeljski slovesnosti je redovna skupnost podelila posebno priznanje g. Antonu Strancarju, nekdanjemu župniku v Tolminu in nato v Podnanosu, sedaj upokojenemu, in župniku iz Mirna g. Cirilu Ceju. Oba sta člana Frančiškovega cvetnega reda ter dobrotnika in prijatelja Svete Gore.

Sledil je dobrodelni koncert za obnovo romarskega doma in družinskega centra na Sveti Gori. Na koncertu je poleg omenjenega škofjeloškega zbora, ki ga vodi Aco Bišćević, sodeloval orgelski mojster Tone Potočnik, besedila Zore Saksida, Danila Cimpriča in Ljubke Šorli pa je podala igralka Nataša Konc Lorenzutti. Na začetku je poslušalce in izvajalce nagovoril p. Bernard Goličnik, gvardijan Frančiškanskega samostana Sveta Gora.

Zborovski program je obsegal znane Marijine pesmi, npr. Mavovi Pozdravljena, zemlje ti blagoslov in Mati moja, venec pletem, Jerebovo Mirno mi plove čolnič življenja, Engelhartovo Dajte mi zlatih strun, Gruberjevo Sonce že zahaja, v latinščini pa npr. Ave Maris stella neznanega skladatelja.

Celotni program se je končal z zahvalno pesmijo, pri kateri so se pevcem pridružili še poslušalci. Srečanje na Sveti Gori je bilo vsebinsko bogato in slovesno.

Obvestila

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sklicuje v petek, 6. junija, v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici redni občni zbor, v prvem sklicu ob 12. uri, v drugem sklicu pa ob 16.30. Pred občnim zborom bosta ob 16.30 proslavitev 25-letnice Društva in razstava likovnih del članic Silve Stantič in Emilije Mask. Razstava bo na ogled od 6. do 14. junija.

V letu družine Skupnost družin Sončnica vabi v nedeljo, 8. junija, ob 10. uri na pohod na Kostanjevico pri Gorici. Program: ob 10. uri sv. maša pri sv. Ivanu v Gorici, po maši odhod na Kostanjevico, piknik iz nahrbtnika, družabnost. Toplo vabljeni!

Mladinski dom iz Gorice obvešča, da bo od 9. do 13. junija dopoldne oz. popoldne potekala priprava tretješolcev na izpite male mature, da je do 5. junija čas za predvpis k pošolskemu pouku za šolsko leto 2008/09 s 25% popustom pri letni vpisnini. Vpis in informacije na sedežu Mladinskega doma, ul. Don Bosco 60 (pon. -čet. od 15.00 do 17.30). Telefon 0481-546549 ali 0481-536455 ter 328-3155040.

Mladinski dom iz Gorice prireja od 16. do 27. junija v jutranjem času POLETNO SREDIŠČE IZZIVI 2008 za mlade od 12. do 14. leta. Od 30. junija do 4. julija pa ZELENI TEDEN v Žabnicah. Število mest je omejeno. Vpis in informacije na sedežu Mladinskega doma, ul. Don Bosco 60 (pon. - čet. od 15.00 do 17.30). Informacije na tel. 0481-546549 ali 0481-536455 ter 328-3155040.

V organizaciji Skupnosti družin Sončnica bo v Gorici od 9. junija do 11. julija potekalo POLETNO SREDIŠČE SREČANJA 2008 za otroke od 4. do 12. leta, ki obiskujejo slovenske vrtce in šole: Urnik: od 7.45 do 13.00 z možnostjo podaljšanega urnika s kosilom ali brez. Vpis na sedežu Mladinskega doma ul. Don Bosco 60 (pon. - čet. od 15.00 do 17.30). Informacije na tel. 0481-546549 ali 0481 536455 ter 328 3155040.

Katoliško tiskovno društvo daje v najem trisobno stanovanje v Kulturnem centru Bratuž na drevoredu 20. septembra 85 v Gorici. Zainteresirani lahko pokličejo v jutranjih urah na tel. 0481 531445. Pisno prošnjo oddajte na naslov: Katoliško tiskovno društvo, 34170 GORICA / GORIZIA Travnik / Piazza Vittoria 25.

Fundacija Gorica daje v najem trisobno stanovanje z veliko teraso in parkirnim prostorom v zaprtem dvorišču v ulici S. Giovanni 9, Gorica (1. nadstr.). Zainteresirani lahko pokličejo v jutranjih urah na tel. št. (0039) 0481 531445.

Darovi

V spomin na ženo Valerijo Petejan daruje mož Oscar 50 evrov za društvo krvodajalcev iz Sovodenj.

Za cerkev na Peči: namesto cvetja na grob pok. Valeriji Petejan Kovic daruje sestrična Adrijana Kovic 30,00 evrov.

Sožalje

Iskreno sožalje ob izgubi žene Vlaste izraža dr. Dragu Legiši družina Podveršič Franc-Adela.

Popravek

Prispevek za misijonarko s. Dorico Sever (150 evrov) je darovalo svetoivansko občestvo in ne jaz, kajti še nikoli nisem za svoje skromno orglanje v raznih cerkvah prispevala nobenega plačila; in tudi sedaj ne mislim, kajti vedno sem to delala z veseljem in Bogu na čast. Sedaj, pri svojih letih ter zaradi družinskih in zdravstvenih obveznosti, se ne morem več za to obvezati. Toda še vedno rada pokrijem vrzel, ko mladi odmanjkajo. Mislim pa, da so sedaj oni na vrsti. **Adela F.**

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 06.06. do 12.06.2008)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 18.30 do 19.30. Spored:

Petek, 6. junija (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: domače viže; zborovski kotiček; iz krščanskega sveta; zanimivosti, humor in obvestila.

Ponedeljek, 9. junija (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound: lahka glasba; živemu se vse zgodi; zanimivosti in obvestila.

Torek, 10. junija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 11. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Ogenj, požari in gasilci II. del - Izbor melodij.

Četrtek, 12. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

SKRD JADRO in SKRŠD TRŽIČ

vabita na okroglo mizo

SODOBNA SLOVENSKA POEZIJA

V sklopu mednarodne pesniške delavnice ABSOLUTE POETRY

Večer bo vodila: **Daria Betocchi**

SODELUJEJO: David Bandelj, Veronika Dintinjana, Marko Kravos, Marcello Potocco ter predstavnika društvi Jadro in Tržič

Petek, 6. junija 2008, ob 16. uri
Sedež občinskega mladinskega središča
Drevored S. Marco 70, Tržič

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES
KONFERENCA ZA ITALIJO

v sodelovanju s KROŽKOM ANTON GREGORČIČ iz Gorice

vabi na

SREČANJE SLOVENCEV, KI ŽIVIJO RAZSELJENI PO ITALIJI

ki bo v **Ogleju, v nedeljo, 8. junija 2008**

Začelo se bo s sv. mašo v oglejski baziliki ob 11.30, ki jo bo daroval msgr. Franci Petrič, odgovorni urednik verskega tednika Družina. Pel bo MePZ SKPD F.B. SEDEJ iz Števerjana.

Po maši bo kulturni program v gostišču Due leoni.

Slavnostni govornik bo prof. Tomaž Pavšič iz Idrije

Srečanje je podprl tudi Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Gledališče pod zvezdami

Poletno srečanje gledaliških skupin
ŠTANDREŽ, IGRIŠČE OB ŽUPNIJSKI DVORANI S PRIČETKOM OB 21. URI

■ **Petek, 6. junija**
Nušić - Novak
Vse za oblast
Kulturno društvo Pirniče

■ **Sobota, 7. junija**
Ludvig Holberg
Jeppe s hriba
Gledališko društvo Kontrada - Kanal

■ **Četrtek, 12. junija**
"Ridi a ... ratis"
Trigeminus
Manzano

■ **Petek, 13. junija**
Carlo Goldoni
Primorske zdrahe
Prosvetno društvo Štandrež - Dramski odsek

■ **Sobota, 14. junija**
Georges Feydeau
Gospod lovec
Kulturno umetniško društvo Zarja - Trnovlje (Celje)

V primeru slabega vremena bodo predstave v župnijski dvorani Anton Gregorčič

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Oglej / Mednarodni študijski posvet v Kromacijevem letu

Kromacij Oglejski in njegov čas

Ob 1600-letnici smrti sv. Kromacija, oglejskega škofa v letih 388-408, cerkvenega očeta in ene izmed najpomembnejših cerkvenih osebnosti 4. stol., je bilo od 2. decembra 2007 do istega dne 2008 oklicano Kromacijevo leto, v katerem je bila, je in še bo na sporedu cela vrsta kulturnih in pastoralnih pobud. Mednarodni odbor, ki ga vodi msgr. Duilio Corgnali in h kateremu so pristopile štiri škofije naše dežele, ljubljanska in koprska ter krškocelovška škofija, avtonomna dežela FJK, dve deželni univerzi in druge izobraževalno-kulturne ustanove, je v dneh od 22. do 24. maja v dvorani Romana v Ogleju priredil mednarodni posvet z naslovom *Kromacij Oglejski in njegov čas*.

Okrog dvajset mednarodnih strokovnjakov in odličnih poznavalcev prvih stoletij krščanstva je uokvirilo misel velikega oglejskega škofa, ki ga je Benedikt XVI. označil za "modrega učitelja in gorečega pastirja", ter vlogo Ogleja v 4. in 5. stol. po Kr. Pod drobnogled so postavili vlogo Ogleja in njenih očetov v zgodovini antične Cerkve na Zahodu ter obenem vitalnost njene duhovnosti, ki je še vedno živa. Kromacij kot ena ključnih cerkvenih osebnosti tistega časa velja za ikono svojega časa, saj s svojo zgodbo govori o rimski omiki v času epohalnih sprememb in prehodov, o srečanjih-sporih med rimskim svetom in novimi ljudstvi, ki so se pojavila na ilirskem obzorju, o vlogi Ogleja kot stičišča germanskih in mediteranskih narodov in kultur, o mostu med Vzhodom, Afriko in krščanskim Zahodom ter ne nezadnje o pomembnosti mesta, od koder se je veselo oznanilo začelo širiti proti severovzhodu prihodnje Evrope. Uvodoma sta na seminarju spregovorila goriški nadškof msgr. Dino De Antoni ("Po 16 stoletjih je Kromacij znal združiti sestrski Cerkvi") in prof. Gianpaolo Romanato, ki je navzočim prinesel pozdrave msgr. Walterja Brandmüllerha, predsednika Papeškega odbora za zgodovinske vede v Vatikanu. Med najuglednejšimi gosti so predavali tudi Rudolf Brändle, Rajko Bratož, Robert Godding, Rémi Gounelle, Philip Rousseau, Françoise Thélamon, Megan H. Williams in Michaela Zelzer.

Predsednik Odbora msgr. Corgnali je ob koncu posveta izrazil svoje zadovoljstvo, saj je Kromacijev lik končno presegel študijska prizadevanja zasebnih kulturnih krožkov in se povzpel na vidnejšo mednarodno raven. Iz Kromacijevih del je tudi razvidno, da je Oglej res bil - in je lahko še - most med Vzhodom in Zahodom. Ponovno odkritje Ogleja in Kromacija, je še povedal Corgnali, lahko prispeva svoj delež h gradnji Evrope današnjega in jutrišnjega dne, h gradnji Evrope, ki ima krščanske korenine prav zaradi izredne vloge, ki jo je odigrala oglejska Cerkev.

Eminentni profesorji iz Italije, Vatikana, Nemčije, Francije, Švice, Belgije, Avstrije, ZDA, Poljske, Irske in Slovenije so posredovali najrazličnejše poglede na obravnavano tematiko in tako vzpostavili tehten razmislek, ki se bo sedaj nadaljeval v mednarodnih akademskih krogih. Izredno bogata oglejska škofovska knjižnica je bila po razpadu rimskega cesarstva skoraj popolnoma uničena, zaradi česar se je skoraj popolnoma izgubila sled o Kromacijevih rokopisih in homilijah. Komaj pred približno 40 leti sta dva francoska izvedenca našla in zbrala del Kromacijevega opusa. Ta se po obsegu in intelektualnih izkušnjah sicer ne more kosati z deli večjih in bolj znanih cerkvenih avtorjev, kot npr. Avguština ali Ambroža, so povedali na posvetu; njegovi zapisi ga prej postavljajo med številne škofe (Zenone v Veroni, Gaudenzio v Brescii, Massimo v Turinu), ki so veliko naredili za pastoralo, obrambo cerkvene tradicije in širjenje krščanskega sporočila prek pridiganja.

Posveta se je udeležilo tudi precej ljudi, ki so imeli možnost si ustvariti celovitejšo in manj fragmentirano podobo oglejskega cerkvenega očeta in časa, v katerem je živel. Sami koordinatorji so z veseljem ugotovili, da pravkar sklenjeni kongres predstavlja izhodiščno točko za nadaljnje analize, ki jih bodo razvili mlajši rodovi strokovnjakov.

Msgr. Corgnali, nekdanji urednik tednika videmske nadškofije in pretanjen izobraženec, je poudaril, da je na posvetu izšlo, kako je imel Kromacij veliko stikov, ki so zaznamovali njegovo osebnost z vidika krščanskega nauka in pastorale. Poleg tega so udeleženci posveta razčlenili kompleksnost in izvirnost oglejske Cerkve, njene preteklosti in specifičnosti njene zgodovine. Na tej osnovi so lahko ponudili tudi nekaj aktualnih in koristnih pastoralnih smernic za naš čas, ki je prinesel globoke spremembe.

Posvet so spremljali nekateri kulturni dogodki, za katere so udeleženci pokazali posebno zanimanje. Imeli so namreč na razpolago voden obisk po starokrščanskem muzeju v četrti Monastero, po Državnem arheološkem muzeju, v oglejski in gradeški baziliki ter kar dva koncerta sakralne glasbe v patriarhalni baziliki v Ogleju.

V naslednjih mesecih so na sporedu še številne zanimive pobude. Od 8. novembra 2008 do 8. marca 2009 bo v patriarhalni palači v Vidmu na ogled razstava z naslovom *Oglej, stičišče ljudstev in religij*. V sedmih razstavnih poglavjih bo orisala kraje, dobo, osebnosti, zgodovinske in kulturne dogodke, ki so označili Kromacijev čas. V načrtu je tudi cela vrsta romanj po Kromacijevih poteh vse do Konstantinopla.

Nagrada Desetnica: letošnji dobitnik je Andrej Rozman Roza

Vsaj trije slovenski pisatelji bolj brani kot Harry Potter

Pisatelj, pesnik in predvsem gledališčnik Andrej Rozman Roza je letošnji dobitnik nagrade Desetnica, ki jo za najboljšo mladinsko knjigo zadnjih treh let podeljuje, a le svojim članom, Društvo slovenskih pisateljev. Dobil jo je za kratko realistično avanturistično prozno delo "Kako je Oskar postal detektiv", natančneje – za tri zabavne in napete detektivske zgodbe (Kamen modrosti, Rdeča kapica in Blokovski duhec), naslovni lik pa je prvošolec Oskar, ki želi postati detektiv. Knjiga je lani izšla pri založbi Sodobnost International, in sicer v slovenskem in angleškem jeziku (zbirka Spominčice - Forget me nots). Nagrada znaša 3000 evrov bruto.

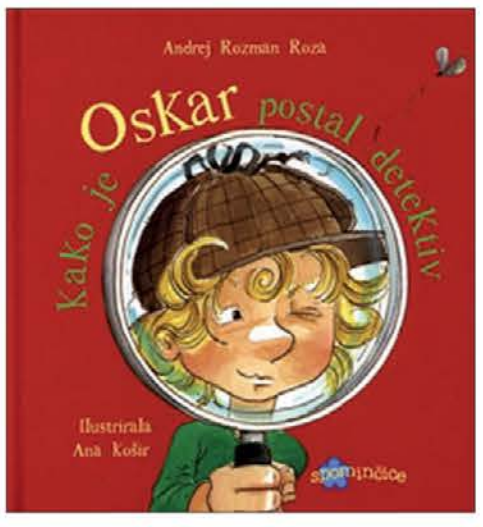

Kriterijem za nagrado je ustrezalo nekaj več kot devetdeset del, saj so bila izločena na primer dela, ki so bila že prej nominirana za Desetnico, ponatisi in izdaje slovenskih avtorjev v tujih jezikih. Pozornost velja ne le nagrajencu, ampak tudi drugim knjigam in avtorjem, ki so se uvrstili med najboljše. Nominiranci Desetnice so bili Ervin Fritz (Vrane), Aksinja Kermauner (Berenikini kodri), Majda Koren (Eva in kozel), Matjaž Pikalo (Vrtnar na jezeru), Slavko Pregl (Spričevalo), Ivan Sivec (Prekletstvo zlata), Primož Suhodolčan (Doktor za osle), Janja Vidmar (Fantje iz gline), Dim Zupan (Deklica za ogledalom) ter že omenjeni nagrajenec Andrej Rozman Roza.

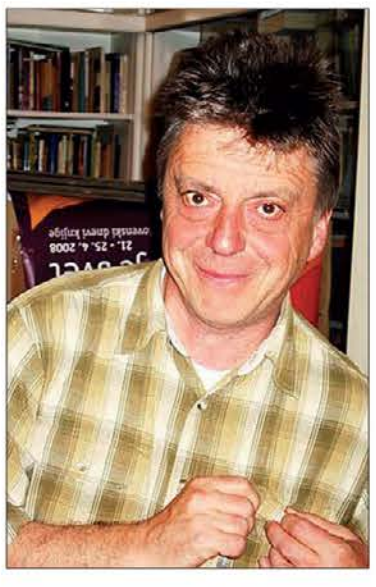

To je bila že peta podelitev nagrade Desetnica. Medtem ko je prve štiri desetnice sponzorirala Prešernova družba, je letošnjo podprla založba Izolit, ki se sicer ukvarja z izdajanjem strokovnih besedil s področja mladinske literature. Lani je nagrada šla v roke Bine Štampe Žmavc za knjigo Živa hiša, prej pa so jo prejeli Janja Vidmar za delo Zoo (2006), Slavko Pregl za Usodni telefon (2005), prvi nagrajenec pa je bil Mate Dolenc za delo Leteča ladja. Skratka – pred nami je dokaj zanesljiv seznam najboljšega branja za mladino.

V zadnjih treh letih je izšlo kar šeststo dvainšestdeset mladinskih del. Natančnejši pogled pa razkrije tudi, da število izdanih naslovov strmo pada, saj je vsako leto izšlo več kot trideset knjig manj. Da se bralna kultura slovenske mladeži vendarle spreminja v prid domačega branja, pa je opozoril Slavko Pregl, mladinski pisatelj in predsednik pisateljskega društva ter predsednik Bralne značke, organizacije, ki skrbi za dvig bralne kulture mladih. Povedal je namreč, da so na primer Janja Vidmar, Primož Suhodolčan in Ivan Sivec v Sloveniji bolj brani kot Harry Potter! Podobno visoko bralnost, dodajmo, dosega tudi Desa Muck. Podatek je razveseljiv, še več, komaj verjeten, a ga potrjuje število izposoj v knjižnicah.

Peter Kuhar

Kratke

Koper: posvet o obveščevalnih službah

Vloga in interesi obveščevalnih služb v Julijski krajini v obdobju 1918-1941 je bil naslov mednarodnega znanstvenega sestanka, ki ga je 29. maja organiziralo v Kopru Znanstvenoraziskovalno središče Univerze na Primorskem. Pri organiziranju sestanka je sodelovalo tudi Zgodovinsko društvo za južno Primorsko. Uvodne poudarke in odprte probleme v takratnih geopolitičnih interesih in obveščevalni dejavnosti v tem prostoru je podal Gorazd Bajc, ki je obenem nakazal tudi možnosti za nadaljnje raziskovanje. Pobliže pa je obravnaval delovanje britanskih obveščevalnih služb v naših krajih na predvečer napada sil osi na Jugoslavijo. Aleks Kalc je v svojem referatu govoril o radikalnem primorskem protifašizmu med akcijskim in obveščevalnim delom, Milica Kacin Wohinz pa o »špijonaži« v narodnjaških vrstah. Svoje poglede na cerkveno zadržanje v obdobju fašizma in druge svetovne vojne v škofijah na vzhodni meji je podala Alessandra Kersevan. Delovanje slovenske in hrvaške duhovščine ter laikov znotraj tajne krščanskosocialne organizacije v Julijski krajini, ki je deloma obsegalo tudi sodelovanje s tajnimi službami Kraljevine Jugoslavije, je na podlagi arhivskega gradiva analiziral Egon Pelikan. Na posvetu so z referati sodelovali še Darko Dukovski, Marina Rossi, Sandi Volk, Borut Klabjan, Ljuba Dornik Šubelj in Monica Rebeschini. / (mab)

Pihalni orkester Komen iz Strasbourga s srebrnim odličjem

Za Pihalni orkester Komen je vikend med 9. in 12. majem minil v znamenju gostovanja v Strasbourgu (F). V mestu, kjer so Svet Evrope, Evropsko sodišče za človekove pravice in eden izmed dveh sedežev Evropskega parlamenta, so se člani glasbeno-umetniškega društva (GUD) Pihalni orkester Komen kot prvi slovenski orkester udeležili orkestrskega tekmovanja.

EOLIA – 6. mednarodno tekmovanje pihalnih orkestrov, ki poteka vsaka štiri leta v skupni organizaciji Fédération des Sociétés de Musique d'Alsace in Confédération Musicale de France, je tokrat v Strasbourg pritegnilo 29 orkestrov, ki so tekmovali v 5 kategorijah. Pihalni orkester Komen je tokrat sodeloval v 1. kategoriji. Svoj koncert so člani odlično izvedli v soboto, 10. maja, dopoldne v eni izmed velikih koncertnih dvoran tamkajšnjega kulturnega centra. Obvezni skladbi Mini-Symphony Sergea Lancena je dirigent Simon Perčič dodal ogrevalno Haiku in izbirno, temperamentno Klezmer Classics Johana de Meija. Orkester je ocenjevala strokovna žirija, sestavljena iz uglednih evropskih glasbenih pedagogov, skladateljev in dirigentov, ki ji je predsedoval belgijski dirigent in profesor Norbert Nozzy. S svojim nastopom si je Pihalni orkester Komen v Franciji, deželi pihal in velikih orkestrskih sestavov, zasluženo priigral srebrno odličje (2. nagrado) in absolutno 5. mesto v skupni razvrstitvi enajstih orkestrov "C" kategorije. Žirijo so mladi glasbeniki navdušili z dobrim muziciranjem in skupnim tonom. Dirigent Simon Perčič je bil: "...izredno zadovoljen s tekmovalnim nastopom ter pozitivno energijo, kar je pogoj za dobro muziciranje". V Strasbourg pa niso odšli le godbeniki, ampak tudi dodatni avtobus vedno večjega "fan cluba", ki je poskrbel za predstavitev Krasa in Slovenije v času tekmovanja, predvsem pa za gastronomsko podporo godbenikov. Končno pa lahko povzamemo in potrdimo predsedniku POK-a Evgenu Kavčiču, da je bilo gostovanje v Franciji eno najboljših gostovanj Pihalnega orkestra Komen doslej. / Boštjan Štolfa

Nova številka Latnika, zgornjevipavskega časnika

Tudi v novi številki Latnika, zgornjevipavskega časnika, je objavljenih veliko novic in drugih prispevkov o dogodkih in življenju prebivalcev občine Ajdovščina. Nova številka je izšla v nakladi 7.900 izvodov, kar je veliko tudi v primerjavi z drugimi krajevnimi oz. območnimi glasili v Sloveniji. Obsega 24 strani.

Med posameznimi prispevki so zanimive izjave župana Marjana Poljšaka s kritiko, ki pa je ne obrazloži podrobneje. Tako je ob občinskem prazniku, 5. maju, opozoril, "da nas viharji in udarci, ki prihajajo od drugod, ne bodo zlomili". V daljšem prispevku, ki ga je napisal ob imenovanju Dušana Černigoja, direktorja gradbenega podjetja Primorje za častnega občana, pa je zatrdil, "da je v nas pamet in volja ter da nas drugi ne morejo ustaviti".

V rubriki Klepet je objavljen pogovor glavnega in odgovornega urednika časnika Ivana Mermolje-Ičeta z dr. Urhom Černigojem, dobitnikom zlatega znaka za doktorsko delo. V časniku tudi sporočajo, da je bil odprt taborniški dom na Kovku. Posebej pomemben pa je zagotovo komentar z naslovom Kakšno bo vreme?, ki ga je napisala Ivana Slamič. Kot običajno razmišlja predvsem o slovenskem narodu in državi, pa o našem jeziku in kulturi. V omenjenem komentarju je zapisala, "da ta hip pričata o Sloveniji, slovenstvu, svoji domovini, Italijanom dva Slovenca: Boris Pahor, pisatelj, in Marta Verginella, zgodovinarka. Vsak s svojim delom, mnogo uspešneje kot katerikoli politik ali katerikoli bilateralno srečanje". / M.

Marjan Poljšak

Kratke

Naša pomlad / Zaključni koncert v Kulturnem centru Lojze Bratuž

Zaključni koncerti najboljših otroških in mladinskih zborov Primorske so se odvijali v drugi polovici meseca maja v Vipavi, Sežani in Gorici. Goriški koncert je bil v Kulturnem centru Lojze Bratuž 22. maja. Organizacijo medobmočne revije je prevzela Zveza pevskih zborov Primorske, za goriški koncert pa je poskrbela Zveza slovenske katoliške prosvete. Celoten program je potekal pod pokroviteljstvom Javnega sklada republike Slovenije za kulturne dejavnosti. Na goriškem pevskem srečanju mladih so se na odru Kulturnega centra Lojze Bratuž zvrstili šest otroških in trije mladinski zbori. Med slednjimi se je lepo predstavila mladinska vokalna skupina Bodeča neža z Vrha sv. Mihaela, ki jo vodi Mateja Černic.

V Štanjelu na ogled dela iz likovne zapuščine Tamare Korošak

V razstavišču Stolp na vratih v Štanjelu je na ogled del stvaritev iz likovne zapuščine slikarke Tamare Korošak iz Šempetra pri Gorici, ki obsega okoli sto slikanih portretov in grafik. Žal že pokojna umetnica je študirala likovno pedagogiko na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. Leta 1994 je z nalogo Slikani portret diplomirala pri prof. Zdenku Huzjanu. Po končanem študiju je poučevala na Osnovni šoli Jože Moškrič v Ljubljani in tam ilustrirala več osnovnošolskih učbenikov. O svojem pojmovanju likovne umetnosti je zapisala: "Zame je likovni svet predvsem svet barve, svet pastoznih barvnih nanosov, ki najdejo svojo izpolnitev v kontrastih. Odsev življenja, ki vsebuje dobro in slabo, noč in dan, jin in jang, preveva moje slike ter razkriva občutljivost, s katero opazujem svet okoli sebe". V prospektu, natisnjenem za obiskovalce razstave, je človeško in likovno podobo Tamare Korošak opisala umetnostna zgodovinarka Nataša Kovšca. Menila je tudi naslednje: "Žal nikoli ne bomo izvedeli, kako bi Tamara nadaljevala svojo ustvarjalno umetniško pot. Z gotovostjo pa lahko rečem, da bi bila tudi njena nadaljnja likovna dela prežeta z brezmejno vero v človeka". Razstava bo odprta do 1. julija. / M.

Tamara Korošak, Avtoportret

Nove knjige o preučevanju in varovanju Krasa

Na Inštitutu za raziskovanje Krasa so 8. maja predstavili tri nove knjige, ki so izšle v zbirki Carsologica založbe ZRC. V njih avtorji pišejo o preučevanju in varovanju Krasa in kraških voda. Na inštitutu pa že pripravljajo novo knjigo o skalnih oblikah na kraškem površju. Založba ZRC je pred kratkim izdala tri knjige, ki so jih napisali oziroma uredili tudi sodelavci postojnskega inštituta za raziskovanje Krasa: monografija v angleškem jeziku z naslovom Varovanje kraških voda avtorice Nataše Ravbar, zbornik Kraški pojavi, razkriti pri gradnji slovenskih avtocest, ki sta ga uredila Martin Knez in Tadej Slabe, ter knjigo Paleomagnetizem in magnetostratigrafija kraških sedimentov v Sloveniji, ki so jo napisali Slovenca Nadja Zupan Hajna in Andrej Mihevc ter Čeha Petr Pruner in Pavel Bosak. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, Ravbarjeva v svoji monografiji raziskuje posebnosti pretakanja voda na Krasu, predstavlja pa tudi uvedbo nove metodologije za ocenjevanje ranljivosti in izpostavljenosti kraških vodnih virov tveganju onesnaženja, ki jo je poimenovala slovenski pristop. "Zemeljska dela pri gradnji slovenskih avtocest so razkrila prečni prerez površja Matičnega krasa, nizkega in večinoma prekritega Dolenjskega krasa z znamenitimi podtalnimi kamnitimi gozdovi ter svojevrstnega krasa v brečah Vipavske doline", je pojasnil predstojnik postojnskega inštituta Tadej Slabe, ki je s sodelavcem Martinom Knezom uredil zbornik Kraški pojavi, razkriti pri gradnji slovenskih avtocest. Odprlo se je več kot 350 novih jam, med njimi tudi jame brez stropa. "Izsledki proučevanj, ki so predstavljeni v knjigi, prinašajo vrsto novih spoznanj o načinu oblikovanja kraškega površja in podzemlja, o pretakanju vode skozi kraške vodonosnike in o razvoju našega krasa na različnih kamninah in v različnih razmerah", je še dodal Slabe. Knjiga Paleomagnetizem in magnetostratigrafija kraških sedimentov v Sloveniji, ki je nastala s skupnim raziskovanjem Slovencev in Čehov, pa predstavlja rezultate desetletnega intenzivnega preučevanja paleomagnetnih lastnosti in magnetostratigrafije kraških sedimentov v Sloveniji in pokriva najpomembnejše kraške regije, od nižin do visokogorja. Vsebuje primere iz poznanih in dokumentiranih pa tudi razmeroma nepoznanih in novih lokacij ter odkriva dejstvo, da so sedimenti na Krasu precej starejši, kot so domnevali. "Kraške jame so starejšega nastanka, kot so domnevali pred 20 leti", je na nedavni predstavitvi poudarila ena od avtoric, Nadja Zupan Hajna.

Nastop tečajnikov gledališke šole Studio Art

Suveren prikaz opravljenega dela

Pod okriljem Slovenskega stalnega gledališča je že drugo leto potekala v Trstu, Gorici in Benečiji gledališka šola Studio Art. Kar so se med letošnjim letom naučili, so tečajniki prikazali najprej na tržaškem odru, kjer so nastopile vse štiri skupine, dve tržaški, goriška in beneška. Večer so poimenovali gledališki maraton, saj je bil to res dolg gledališki večer, na katerem so beneški tečajniki nastopili s prizorom iz Millerjevega dela Lov na čarovnice in iz Goldonijevih Primorskih zdrah v režiji mentorja Marjana Bevka, prvi letnik tržaškega oddelka je prikazal pod mentorstvom Sergeja Verča vrsto dialogov italijanskega dramatika Achilleja Campanileja pod naslovom Tragedije v dveh replikah, druga skupina pa pod režijsko roko Borisa Kobala Zavratne igre Evgena Ionesca; goriška skupina je pod režijsko paličico Sergeja Verča naštudirala plesno-glasbeno igro Stepping out Richarda Harrisa. Ti dve zadnji omenjeni predstavi sta v torek, 27. maja, doživeli ponovitev na odru Kulturnega centra Lojze Bratuž (v sredo, 28. maja, sta goriška in beneška skupina imeli nastop v Špetru). Enajst igralk se je zagrizlo v tekst, ki sta ga v prevodu Mance Izmajlov priredila režiser Verč in dramaturginja Maja Lapornik. Poleg dramske igre, ki jo je vodil Verč, so se letos tečajnice poglobile v jezik z Janezom Dolinarjem, kar se je še kako poznalo pri zadnji produkciji. Odrsko delo samo pa jih je vodilo v svet stepa, plesa, ki jim ga je, po končnem rezultatu sodeč, uspešno približala mlada Lisa Meriggioli, pri izbiri pisanih kostumov pa jim je bila v dragoceno pomoč Barbara Podlogar. Prijetno gledljiva igra o šoli stepa, v katero zahajajo tečajnice iz raznih vzgibov in potreb, je dekletom - ena izmed njih je sicer igrala moškega – dala možnost karakterizacije posameznih likov, ki so si dokaj različni; navidezno so njihovi odnosi kar dobri, a zadostuje drobna iskrica, da se podžgejo nejevolja, užaljenost, jeza... Goriška dekleta so ustvarila kar homogeno igro, pri kateri so seveda nekatere pokazale večjo nagnjenost h gledališki umetnosti, ki na odru neizprosno terja prisotnost celostne igralčeve osebnosti. Pokazale so tudi, da jim je postal ritem stepa domač. Za njimi so oder KCLB preplavili temni liki zahtevnega dela Evgena Ionesca Zavratne igre, ki so gotovo hud zalogaj še za poklicne igralce. Po prevodu Igorja Lampreta je Ionescovo delo priredil in zrežiral Boris Kobal, dramaturško pa ga je razčlenila Maja Lapornik. Dvaindvajset igralcev se je prelevilo v zbegane osebe mesta, v katerem razsaja neznana bolezen, ki terja mnogo žrtev, in zaradi kritične situacije v mestu vladata zmeda in teror, ki ju noben upravitelj ne more zajeziti. V ljudeh se porajajo najnižje nagonske vzmeti za golo preživetje. Nad vsem tem bdi neusmiljena smrt z ledenim izrazom na obrazu in trdno drži vajeti igre. Učinkovita figura je v predstavi na koturnih ovita v dolg črn plašč. Moreča vsebina je prelita z Ionescovo plastjo absurda, pod katero je mogoče razbrati krut pogled na realnost današnje razvajene in razčlovečene družbe zahodnega sveta, ki drsi v pogubo in si ne zna pomagati. Zaradi mračne vsebine, malce pa tudi zaradi prizorov, pri katerih se je tematika ponavljala, je marsikdo od gledalcev težko spremljal predstavo. Pri njej pa je vsekakor prišel do izraza poglobljen pristop nastopajočih do zahtevnega odrskega izziva.

Goriška skupina tečajnic Studio Art v igri Stepping out (Foto Kroma)

Svoje veselje do druženja so mladi pokazali tudi z družabnostjo, ki je sledila nastopoma na dvorišču KCLB.

O vtisih ob koncu drugega leta gledališke šole smo povprašali glavno pobudnico in koordinatorko Studia Art, Majo Lapornik, in režiserja Borisa Kobala ter Sergeja Verča. Za prijaznost se vsem zahvaljujemo.

Maja Lapornik je povedala: "Mislim, da smo letos lahko zadovoljni s tečajem, tako v Trstu kot v Gorici in Benečiji. Ker smo nocoj v Gorici, začnem z goriško skupino. Kljub temu da se številčno ni veliko povečala v primerjavi z lanskim letom in smo imeli sorazmerno malo priliva novih tečajnikov, so punce zagrabile zelo resno in dokaj izzivalno in zahtevno nalogo, uprizoritev celovečerne igre Stepping out. Izziv je predstavljalo samo dramsko delo, pa tudi dejstvo, da je od njih zahtevalo precejšnje plesne sposobnosti. Velik problem je predstavljal jezik, knjižna govorica, s katero smo se kar precej spopadali, a mislim, da nam je na koncu uspelo na dostojni ravni predstaviti ta projekt. Menim, da smo v njih utrdili veselje do resnega gledališkega dela. V Benečiji je naša skupina izredno živahna in aktivna. Tu je bilo veliko novih tečajnikov. Skupina se odlikuje po tem, da ne pripravlja celo leto enega samega projekta, ampak vsake dva, tri mesece nastopa z neko manjšo produkcijo. Tako so januarja beneški tečajniki nastopili na Dnevu emigranta, februarja so pripravili recital ljubezenske poezije, zdaj so se vključili z dvogovori Campanileja in s prizori iz Goldonija ter Millerja, čez tri tedne pa bodo pripravili nov krajši recital. V Trstu so bili tečajniki razdeljeni na prvi in drugi letnik. Tečajniki prvega letnika so nas presenetili, ker so izredno homogena in sposobna skupina; to so dokazali tudi z uprizoritvijo Campanilejevih dialogov. Drugi letnik se je pa lotil gotovo najzahtevnejšega projekta letošnjega leta, Ionescovih Zavratnih iger v režiji Borisa Kobala. To miselno zahtevno delo je terjalo veliko uprizoritvenih nians in mislim, da so tečajniki dobro opravili nalogo in da so se vsestransko obogatili. Rada bi se zahvalila predvsem našim mentorjem, ki so tudi letos delali z izredno strokovnostjo in z veliko ljubeznijo, in mislim, da je končni rezultat to odražal. Zahvaljujem se tudi vsem, ki so omogočili, da smo realizirali gledališko šolo Studio Art, obema krovnima organizacijama, vsem kulturnim zvezam, Uradu RS za Slovence v zamejstvu in po svetu in ne nazadnje Slovenskemu stalnemu gledališču. Za naprej pa upam, da bomo septembra spet začeli delo".

Boris Kobal je svoje letošnje vtise strnil tako: "Vtis dela je dober, saj je bilo precej ambiciozno in težko. Mislil sem si, da je treba z drugim letnikom začeti s težjo uprizoritvijo, da bi videl, ali tečajniki prodrejo ali "si zlomijo zobe". Menim, da so napravili kar v redu svojo nalogo. Profilirajo se mogoče že talenti, zato je treba to delo nadaljevati. Na tej stopnji pa se mi zdi kar zadovoljivo. Ne smem jih sicer preveč hvaliti, da se ne bi prevzeli".

Sergej Verč pa je o svojih varovancih dejal: "Drugo leto je leto preizkušnje, ali bodo zdržali ali ne. Goriške punce so zdržale do konca kljub nekaterim neugodnim situacijam. Vesel sem, da smo predstavo peljali do konca, čeprav vem, da bi bilo treba še delati, a žal je zmanjkalo časa. Splošen občutek je pa pozitiven. Videti toliko mladine na odru in zagnanost ter željo po igranju je zmeraj zelo pozitivno. V Gorici žal primanjkuje fantov. Če je skupina mešana, deluje pač drugače. Pomanjkanje fantov pogojuje odnose v skupini. Tekst je zahteval prisotnost fanta, ki ga je pač morala odigrati ženska, kar seveda ni isto. Manjka izvirnost, pri kateri igralec razmišlja s svojo glavo, ne da bi sledil kot avtomat mentorju ali režiserju. To so problemi, ki jih bo treba v prihodnje reševati. V Gorici je bilo tudi nekaj logističnih težav. Moteče je bilo ukvarjati se z dramsko igro, zraven pa poslušati solfeggio ali razne inštrumente. Zaradi tega je bilo težko izpostaviti stoprocentno koncentracijo. V prihodnje bo pač potrebno o tem razmisliti, saj teater zahteva intimen prostor dela, kjer se vsak mora dobro počutiti".

Ob končni produkciji je izšla bogata publikacija z barvnimi fotografijami utrinkov s tečaja in zapisi Maje Lapornik ter tečajnikov. V njej je tudi srčna zahvala mentorici, nedavno umrli Matejki Peterlin Maver.

Iva Koršič

Od 3. do 6. julija v Novi Gorici

"Malo čez" z letošnjo Drago mladih

S poletnim časom se vrača tudi Draga mladih, intelektualni forum slovenske mladine iz matične države, zamejstva in zdomstva, na katerem mladi razpravljajo o aktualnih in perečih vprašanjih našega časa. Geslo letošnje Drage mladih, ki bo potekala v Novi Gorici od 3. do 6. julija, je "Malo čez", tema pa je še kako aktualna: letos namreč poteka leto kulturnega dialoga, zaradi česar so se organizatorji odločili, da bo prav kulturni dialog glavna tema letošnjega intelektualnega foruma.

Kot vsako leto se bo tema razvijala v prvi vrsti z okroglimi mizami, kjer se bodo udeleženci seznanili z različnimi gosti in osebnostmi, ki oblikujejo prihodnost našega naroda, pri tem pa poslušali predavanja, ki spodbujajo k razmišljanju in razvijanju kritičnega čuta, ki vsakomur dajejo možnost, da aktivno sodeluje z vprašanji in svobodnim izražanjem mnenj. Draga mladih pa niso le debate in predavanja: udeleženci se bodo med drugim lahko prijavili na številne delavnice, ki so enkratna priložnost zabave in spoznavanja vrstnikov. Tu pa so še izleti, kulturni večeri, piknik in še mnogo drugega. Novost letošnje izvedbe Drage mladih pa je kongres mladih, na katerem bodo mladi udeleženci sprejeli deklaracijo Drage mladih in tako uokvirili in zapečatili svojo izkušnjo.

Kar daje Dragi mladih svojevrsten pečat, niso le predavanja, debate in delavnice, pač pa tudi skrb za to, da se mladi iz različnih krajev sveta družijo in gradijo mostove med seboj. Draga mladih ponuja kostruktivno obliko počitnic, na katerih se mladi zabavajo in hkrati razmišljajo, pri tem pa ne potrošijo veliko.

Vsi, ki si želite več informacij o letošnjem poteku Drage mladih, lahko kliknete na spletno stran www. dragamladih. org, kjer se lahko tudi prijavite. Za podrobnejše informacije pa lahko pišete na naslov rast_mladika@hotmail. com ali pokličete telefonski številki 040/370846 (ob sredah, od 9.00 do 12.00, Tatjana) in 3400541721 (Patrizia).

Patrizia Jurincic

Kratki

Fantje izpod Grmade ob koncu sezone

Pevsko srečanje in družabnost – tako se je glasila napoved večera, ki so ga v petek, 23. maja, priredili Fantje izpod Grmade na svojem sedežu v Devinu. Eni mogoče menijo, da je bil to le navaden večer ob koncu sezone, a tudi tokrat so Fantje potrdili, da znajo tudi iz čisto majhnih in navadnih okoliščin ustvariti prijazen dogodek, da se duša umiri in srce razveseli. Veliko pripomore tudi prostor, saj je devinski kulturni hram kraj, ki oddaja nekakšno prijazno energijo, da ljudje radi pridejo in se tu ustavijo v družbi, ki se zbere.

Kratek koncert, ki so ga priredili v dvorani, je bil priložnost za nekakšen pregled minulega delovanja in predstavitev izbora pesmi, ki so jih v minuli sezoni vadili in prepevali. Potrebno je povedati, da je zbor na začetku sezone sprejel predlog zborovodje Iva Kralja in odločil, da osveži repertoar s priredbami ljudskih pesmi, ki so jih v petek tudi predstavili. Absolutno posrečen načrt, lahko rečemo, potem ko smo prisluhnili devetim pesmim, od teh pa je bilo šest novih, ki so res zazvenele v fantovskem tonu, v topli in prepričljivi interpretaciji, kot si jo je zamislil Ivo Kralj.

Naj ob tem omenimo tudi, da sta svoj delež prispevala solista Mitja Terčon in Fabio Pahor, ki sta s svojima naravno lepima glasovoma doživeto podala svoje točke.

Iskati uspeh večera le v njegovem prvem delu bi bilo napačno. Bistveno vlogo je namreč igral tudi drugi del, saj so Fantje gostoljubno – kot vedno sicer – vabili na 'paštašuto' in družabno posedanje pred dvorano. Imeli smo srečo, da je bilo vreme lepo in družba izbrana, tako da se ni nikomur mudilo domov.

Lepo in potrebno je prirejati take večere! Ostati zvesti v malem pa je od nekdaj veljajo za krepost. / MF

Dragi Srečko v Narodnem domu

Slovenski klub in Društvo slovenskih izobražencev sta v petek, 30. maja, priredila v Narodnem domu kulturni večer, na katerem sta tržaškemu občinstvu predstavila knjigo Dragi Srečko. V zborniku, ki ga je pred časom izdala Goriška Mohorjeva družba, so zbrana pisma, ki jih je pesnik Srečko Kosovel prejemal od prijateljev, sorodnikov in raznih intelektualcev. Na srečanju v Narodnem domu so spregovorili Marko Tavčar, prof. Tatjana Rojc, ki je zbornik uredila, prof. Janez Vrečko in prof. Darja Betocchi.

OTROŠKI ZBOR LADJICA iz Devina

bo v prihodnjih dneh na sedežu zborov priredil
že tradicionalno lutkovno-pevsko delavnico z naslovom

DEVINSKI VRT USTVARJALNOSTI

Letos bodo to pobudo razdelili na dva dela. **Od 9. do 11. junija** bodo snovali dijaki, se pravi že preizkušeni devinski lutkarji, **od 16. do 20. junija** pa se bodo zbirali osnovnošolci. Prvo delavnico bo vodila v Devinu že domača lutkarica **Jelena Sitar** iz ljubljanskega lutkovnega gledališča, drugo pa **Ksenija Ponikar** iz gledališča Tri iz Kranja.

OBČINA TRST Srečanje krovnih organizacij z županom Dipiazzo

Splošna ocena sodelovanja je nadvse pozitivna, četudi...

Srečanje med predsednikoma krovnih organizacij SSO in SKGZ, Dragom Štoko in Rudijem Pavšičem ter slovenskimi občinskimi svetniki s tržaškim županom Robertom Dipiazzo je potekalo v sproščenem vzdušju, čeprav se je ozračje mestoma skazilo, ko je bil npr. govor o povišku plač vodstvenega kadra SSG ali openskem strelišču.

Splošna ocena sodelovanja med tržaško občinsko upravo in slovensko manjšino pa je župan Dipiazza vsekakor ocenil za nadvse pozitivno, celo osem plus! "Ta podatek je res pomenljiv, predvsem če pomislimo na izhodišče, iz katerega smo pred leti izhajali", je pojasnil župan in poudaril tudi odlične odnose med njegovo upravo in paritetnim odborom.

Foto IG

Predsednika krovnih organizacij sta sogovorniku izrazila željo, da bi mu v kratkem posredovala spomenico z najbolj perečimi vprašanji naše narodnostne skupnosti, da bi na složen način poiskali ustrezne rešitve, "od problemov SSG do izvajanja določil zaščitnega zakona. Prosili bi vas obenem, naj občina Trst primerno počasti pisatelja Borisa Pahorja", je dejal Drago Štoka. Pavšič pa je izpostavil željo, da bi na podlagi zakonskih izhodišč (dveh državnih zakonov in enega deželnega) končno dobili pot do normalizacije odnosov med slovensko manjšino in italijansko večino.

Tudi občinski svetniki Igor Švab, Iztok Furlanič in Stefano Ukmar so poudarili konstruktiven dialog med županom in slovensko komponento opozicije. Igor Švab je izrazil zadovoljstvo, da je občina Trst začela izdajati dvojezične osebne izkaznice in tudi izvajati druga določila zaščitnega zakona. Stefano Ukmar je kot primer navedel županovo dovoljenje za poimenovanje proseškega vrtca po mladem partizanu Marjanu Štoki: čeprav se Dipiazza s tem predlogom načelno ni strinjal, ker se mu je pač zdel preveč zazrt v preteklost, ga je vendar podprl zaradi čuta odgovornosti do slovenske manjšine in do predlagateljev. Svetnik Demokratske stranke je med drugim župana še opozoril na potrebna obnovitvena dela v šolskih poslopjih v Bazovici in na Proseku ter na odškodnino družbe Anas, ki bi jo morala odplačati tržaški občini: ta denar bi nato uprava lahko namenila izboljšavam na področju šestih kraških zaselkov. Iztok Furlanič pa je predstavil problem slovenskih otroških vrtcev, v katerih se zaradi vse večje prisotnosti italijanskih otrok slovenski jezik polagoma razblinja: italijanske starše je treba zato opozoriti, kateri je učni jezik šole, kamor nameravajo vpisati svoje otroke. Župan Dipiazza je zagotovil, da ne gre za politični problem, kajti edinole birokratsko kolesje omejuje število otrok v posamezni sekciji na petindvajset enot. "Problem pa bomo vsekakor rešili", je zagotovil župan.

Prijetno razpoloženje se je, kot rečeno, nekoliko spremenilo pri tematiki SSG in openskega strelišča.

Dipiazza meni, da je načrt Spominskega parka na openskem strelišču podvržen nesoglasju med opensko srenjo in openskim jusarskim odborom. "Tudi županji Premolin, kateri je prefekt poveril nalogo, da posreduje v tem sporu, ni uspelo rešiti problema", je dejal Dipiazza, ki je vsekakor opozoril na dejstvo, da je danes dejavnost na strelišču zaključena, kar bi omogočalo hitrejši razplet vprašanja. S tem se sicer ni strinjal Drago Štoka, ki živi v neposredni bližini strelišča in "vsako nedeljo dopoldan slišim še strele! ". Za predsednika SSO se problem openskega strelišča vleče že ves povojni čas, zato krivde ne gre nalagati zgolj jusarjem in srenji.

Glede problema SSG sta Pavšič in Štoka predlagala delovno omizje, na katerem bi vodstvo SSG, občina Trst, tržaška pokrajina in dežela FJK dokončno razčistili vse probleme, saj je SSG dragocen dejavnik za vse. Tudi tako bi se morda zaustavilo pisanje zavajajočih člankov na tržaškem dnevniku Il Piccolo, ki je pred nedavnim sprožil afero o plačah vodstva SSG. Članki so prizadeli tudi župana Dipiazzo, ki je sogovornikom očital, da "moj odbornik dobi mesečno 1,7 tisoč evrov bruto plače, zgoniški župan Mirko Sardoč pa 800 evrov". Župan pa ni pojasnil, koliko dobijo vodilni pri gledališču Rossetti ali Verdi...

IG

OPČINE Cerker sv. Jerneja

Koncert Marijinih pesmi

Šmarnice, solzice ali po domače "marijedevičke" so odsevi Marijine lepote, cvetice molitve in pesmi, ki spominja na otroštvo, na prijaznost spomladanskih večerov. Uvodne misli govornice letošnjega koncerta Marijinih pesmi v cerkvi sv. Jerneja na Opčinah so tako strnile prijetne vtise, ki dolgo let spremljajo tradicijo župnije, njeno praznovanje konca šmarnic s tematskim glasbenim večerom. Koncert so kot običajno oblikovale domače pevske skupine.

Društvo Vesela pomlad je ob letošnji tridesetletnici pripravilo prijetno presenečenje z nastopom treh skupin, za katere je zborovodkinja Mira Fabjan osvežila programske izbire z bolj neobičajnimi in mladostnimi skladbami. Skupine so zapele v raznih kombinacijah, najprej s skupno pesmijo v popevkarskem duhu. Otroški zbor in Mlajša dekliška pevska skupina sta nato zapela pesem po besedilu pokojnega papeža Janeza Pavla II. Dekleta so nadaljevala s čisto izpeljanimi enoglasnimi spevi, celotni sklop pa je zaključil novonastali ženski zbor nekdanjih pevk, ki so se ponovno združile ob jubileju in izražajo svojo navezanost s pohvalnim prizadevanjem za obuditev rednega delovanja.

Da je petje na Opčinah zelo priljubljena dejavnost, dokazuje tudi druga, pred kratkim ustanovljena moška skupina, v kateri pojejo člani krajevnega cerkvenega zbora, a tudi drugi pevci iz okolice. Njihovo ubrano, sočno petje je olepšalo sodelovanje ženskega terceta. S klasiki in redkostmi slovenske nabožne literature je nastopil še mešani zbor sv. Jernej, kateremu je zborovodja Janko Ban zaupal tudi prvo izvedbo skladbe iz privatnega arhiva, ki jo je Ubald Vrabec napisal po kraškem motivu. Vse pesmi na programu je izčrpno predstavila Urška Sinigoj.

Priložnostno misel je pripravila nekdanja ravnateljica slovenskih sporedov radijske postaje Trst A Nataša Sosič, ki je z besedami Matere Terezije opozorila na potrebo po človeški bližini v sodobni družbi, kjer je vedno manj posluha za osamljene, bolne, ostarele, tudi za mlade in družine. Marija je kažipot za iskanje večje svetlobe in tistega upanja, ki ga je vlila tudi v mladega mornarja, očeta govornice, ki se je z njeno podobico v denarnici rešil brodoloma v drugi svetovni vojni. Priložnostne, prisrčne besede so se zaključile še z voščilom in željo, da bi bil msgr. Ukmar do naslednjega šmarničnega koncerta proglašen za blaženega.

Ob petju 64 pevcev in igranju 4 instrumentalistov (kitarista Jordan Trento in Andrea Riosa, pianistka Romina Stecher in organist David Lernisa) je program dopolnil še sklepni pozdrav župnika Franca Pohajača, ki je citiral Pesem stvarstva, da bi opisal sporočilno moč pesmi, s katero se človek za trenutek počuti kot nebeščan.

PAL

GLASBA Za promocijo glasbe in glasbenikov

Nova agencija Allegromanontroppo

Pred nedavnim je novonastala agencija za instrumentaliste in operne pevce Allegromanontroppo S. r. l. zajadrala s svojo dejavnostjo, ki je usmerjena v promoviraje svojih instrumentalistov in opernih pevcev na državni in mednarodni sceni s posebnim poudarkom na deželnem glasbenem potencialu.

Ustanovitev agencije v obmejnem prostoru predstavlja strateško odločitev zaradi bližine dveh različnih enako spodbudnih glasbenih svetov, česar se dobro zavedata ustanoviteljici agencije, tržaški glasbenici, pianistka Tamara Ražem in sopranistka Ilaria Zanetti, ki bosta na osnovi poglobljenih izkušenj na glasbenem in koncertnem področju posvetili primerno pozornost vrednotenju profesionalnosti glasbenika, ki ni vedno deležna primernega priznanja.

"Izbira Trsta za sedež podjetja izhaja iz dejstva, da v mestu in na celotnem deželnem ozemlju ne obstajajo strukture, ki bi omogočale glasbenikom delovanje v sklopu glasbenih dogodkov, kot so operne predstave, baleti, simfonični koncerti, gledališke predstave v Italiji in inozemstvu", nam je povedala Tamara Ražem. Trst je hkrati v priviligiranem položaju zaradi lokacije, "ki omogoča strateško snovanje vezi s sosednjo Slovenijo in tudi globok vpogled v njeno živo in razvejeno glasbeno sceno. Naše delovanje pa bo obenem pozorno tudi do italijanske in tuje glasbene stvarnosti".

Agencija Allegromanontroppo ne bo negovala zgolj interesov svojih umetnikov, kajti želi hkrati pomnožiti kakovostne pevske in glasbene pobude na področju celotne dežele. Naveze bi lahko stekle v sozvočju z raznimi glasbenimi ustanovami – npr. gledališčem Verdi -, v načrtu pa je tudi prirejanje in organizacija visokih izpopolnjevalnih tečajev (masterclass), koncertov in festivalov, ki bi se razpredli od Devina do Milj.

Agencija že deluje z glasbeniki mednarodnega slovesa. Med njimi gre omeniti slovenske glasbenike, harfistko Jasno Merlak, violinista Crtomira Šiškoviča, baritona Damjana Locatellija in zborovodjo pevskega zbora gledališča San Carlo v Neaplju Napoli, Marko Ozbiča.

Za vstop opernih pevcev je nujna predhodna, izbirna avdicija, medtem ko je za vstop instrumentalistov potreben pogovor. Za dodatne informacije je na razpolago spletna stran www. allegromanontroppo. it

Sopranistka Ilaria Zanetti in pianistka Tamara Ražem

SLOVENSKA PROSVETA Poletje za mlade 2008

Drugačno doživljanje poletnih mesecev

Slovenska prosveta iz Trsta je v nedeljo, 1. junija, privabila na domačijo Vidali v Bazovico ogromno množico mladih zamejskih odrskih akterjev, ki so bili soudeleženi na zadnji Prešernovi proslavi, da bi predstavila pobudo Poletje za mlade.

Gre za sklop dejavnosti, s katerimi bi si mladi zagotovili drugačno doživljanje poletnih mesecev. "S tem bi se mreža prijateljstev mladih zamejcev pletla na aktiven način, hkrati pa bi naša včlanjena društva pridobila novih moči in novega zagona", je dejala koordinatorka načrta Tatjana Oletič. Iz ankete, ki jo je Svet slovenskih organizacij lani opravil med svojimi članicami in društvi, je namreč izšel pomenljiv podatek, da se društva večkrat pritožujejo nad dejstvom, da se mladi ne vključujejo v njihovo delovanje in da se ravno zaradi skopega števila vrstnikov mladi od društvenega življenja oddaljijo.

Foto IG

Program, ki ga Slovenska prosveta namenja mladim, je razvejen in sega na različna področja umetniškega udejstvovanja.

Program Poletja za mlade se bo začel že 6. junija ob 16. uri, ko bo v Finžgarjevem domu na Opčinah dvodnevni intenzivni tečaj za animatorje gledališkiih skupin, ki ga prirejata Slovenska prosveta in Radijski oder. Predavali bodo uveljavljeni umetniki in pedagogi, se pravi Gregor Geč, Maja Gal Štromar, Lučka Susič in Beti Starc. Udeleženci tečaja bodo lahko pridobljeno znanje takoj preverili tudi v praksi, in sicer s konkretnim delom v otroški gledališki skupini: po želji lahko namreč sodelujejo kot animatorji med gledališkim tednom za najmlajše, ki bo od 9. do 13. junija na Opčinah. Tečaj za gledališke animatorje se bo začel ob 16. uri. Za informacije in prijave lahko interesenti pokličejo na Slovensko prosveto, tel. 040 370846 od 9.00 do 17.00, in vprašajo po Tatjani ali Nadji.

Od 20. do 22. junija bo v Žabnicah v Kanalski dolini potekala Pevsko-gibalna delavnica pod mentorstvom Raffaelle Petronio (potrebne informacije lahko dobite na tel. št. 3397046331). Pobuda, ki jo prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov, je namenjena mladim od trinajstega leta dalje.

V Gorici in Novi Gorici bo od 3. do 6. julija potekala 18. Draga mladih, ki je namenjena mladim od 17. leta dalje. Med organizatorji pobude so Mladi v odkrivanju skupnih poti in nekatere ustanove Slovencev iz Gorice. Informacije lahko nudi Patrizia Jurinčič na tel. št. 33400541721.

G. Maks Suard (tel. št. 3336184178), predsednik Škofijske konference za mladinsko pastoralo, bo od 21. do 31. julija priredil vsakoletni Poletni tabor v Žabnicah v Kanalski dolini, namenjen višješolskim dijakom.

Mosp je tudi med prireditelji Mednarodne pevske delavnice Voices of Europe, ki bo od 10. do 18. avgusta pri srbski manjšini v kraju Budyšin v Nemčiji. Informacije nudita Raffaella Petronio (tel. št. 3397046331) in Mirjam Malalan (tel. št. 3488403525). Pobuda je namenjena mladim od 18. leta starosti dalje.

V Tinjah na Koroškem bo od 25. do 29. avgusta Poletna glasbena delavnica za zborovske pevke in pevce. Prireditelji, se pravi ZCPZ, KKZ in dom Sodalitas v Tinjah, obveščajo, da bo seminar, na katerem se bodo udeleženci naučili jazzovsko in soulovsko verzijo Händlovega oratorija Messias 'A Soulful Celebration', namenjen izkušenim pevcem, ki se bodo morali nanj prijaviti do 14. junija. Tudi za to informacije lahko dobite pri Raffaelli Petronio.

V režiji Mospa bo tudi letos potekal tradicionalni Festival Drage mladih, ki bo v Finžgarjevem domu na Opčinah od 1. do 6. septembra. Referentka je Raffaella Petronio.

Pobuda Poletje za mlade se bo končala 20. septembra, ko bo v Stični Srečanje mladih v Sloveniji. Informacije lahko interesenti dobijo pri gospe Tatjani Oletič (tel. št. 040370846).

Organizacije, ki bi rade pristopile k pobudi Poletje za mlade, naj čim prej stopijo v stik s Slovensko prosveto (tel. št. 040370846).

IG

ZAHVALA

Globoko ganjeni ob tolikšni množici, ki se je udeležila pogreba naše drage

VLASTE BATAGELJ LEGIŠA

se iz srca zahvaljujemo številnim njenim nekdanjim učenkam in učencem, ki so se prišli poslovit od svoje učiteljice v mrtvašnico v Trstu, in vsem, ki so se udeležili pogrebne slovesnosti v devinski cerkvi ter na pokopališču. Toplo se zahvaljujemo župniku dr. Gianniniju in dekanu dr. Markuži za verski obred, moškemu pevskemu zboru Fantje izpod Grmade in pevovodji Ivu Kralju ter ženskemu zboru iz Devina in pevovodji Hermanu Antoniču za petje med žalno mašo ter na pokopališču. Zahvaljujemo se tudi prof. Tatjani Rojc za čudovite poslovilne besede ob odprtem grobu. Lepo se zahvaljujemo darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so nam z besedo ali prisotnostjo lajšali naše bolečine ob izgubi žene, matere in none Vlaste.

SVOJCI

Devin, 1. junija 2008

Obvestilo

Šolske sestre de Notre Dame vabijo na romanje v Stično 18. junija 2008. V tistih dneh bo v Stični kip Fatimske Matere Božje. Cena romanja (prevoz in kosilo) je 32,00 evrov. Za podrobnejše informacije pokličite na tel. št. 040 220693 ali 347 9322123.

Darovi

Ob smrti Matejke Peterlin Maver darujeta družini Pahor in Klinc iz Trsta 100 evrov za Slovensko Karitas.

Za cerkev v Bazovici v spomin na svoje pokojne daruje Vida Rencelj 20 evrov; za stroške popravila Slomškovega doma daruje Viviana Križmančič 20 evrov.

Namesto cvetja na grob pokojni Tončki Križmančič darujeta Pavel in Anica 30 evrov za cerkev v Gropadi.

Namesto cvetja na grob pokojni Matejki Peterlin daruje Ema Križmančič 10 evrov za cerkev v Bazovici.

V spomin na Matejko Peterlin Maver daruje hčerka Manica 100 evrov za misijonarja Ernesta Saksido in 50 evrov za Društvo Rojanski Marijin dom.

V spomin na Matejko Peterlin Maver daruje Alma Zadnik 10 evrov za društvo Rojanski Marijin Dom.

Spomin na Vlasto Batagelj Legiša

Besede zahvale nekdanjih učenk

Je že tako, da je prva učiteljica nekaj posebnega. Ostane ti v neizbrisnem spominu vse življenje. Tako je tudi za nas, nekdanje učenke rojanske osnovne šole, ki preko šestdeset let nosimo učiteljico Vlasto v kotičku svojega srca.

Slovo od brezskrbnih predšolskih let ni za vsakega otroka lahko in tudi me smo se podale na pot učenosti z nekim posebnim nemirom, če že ne strahom. Toda sprejela nas je dobra, takrat šele enaindvajset let stara učiteljica Vlasta, ki nas je z vso pozornostjo, strokovno pripravljenostjo, predvsem pa veliko srčno kulturo ljubeče spremljala tri leta, od septembra 1947 do konca šolskega leta 1949/50. Vse, prav vse smo jo imele rade, saj je znala razumeti vsako učenko posebej.

V vseh teh dolgih letih smo se v prijateljskih pogovorih večkrat spomnile nanjo in nameravale smo jo tudi obiskati na domu. Zdaj nam je žal, da smo preveč odlašale in da tega nismo nikoli storile, toda v naših srcih bo še naprej ostal hvaležen spomin nanjo.

Helena, Marija, Rozeta, Meri, Alma in Dorica

3. razred osnovne šole v Rojanu z učiteljico Vlasto Batagelj v šolskem letu 1949/50

SENOŽEČE Zborovska revija

Nastopil tudi združeni zbor ZCPZ iz Trsta

Na prvo majsko nedeljo je senožejska župnija gostila dekanijsko srečanje kraških cerkvenih pevskih zborov, ki je potekala v skrbni organizaciji župnika Pavleta Kodelja in njegovih sodelavcev. Cerkev je zablestela v čudoviti prenovi in zavzetem sodelovanju župnika in sodelavcev.

Revija je bila posvečena mesecu maju in Marijinim pesmim. S prisotnostjo so revijo počastili župniki iz kraških župnij, ob začetku pa je zbrane pozdravil divaški župan in pevec rodiškega pevskega zbora Matija Potokar. Zvrstili so se pevski zbori iz župnij: Senožeče, Vrabče, Povir, Komen in Rodik, pevska skupina iz Temnice ter solistični nastop iz župnije Lokev. Kot poseben gost je revijo s svojim prepričljivim nastopom obogatil Združeni zbor ZCPZ iz Trsta, ki je zapel pod vodstvom Edija Raceta in ob orgelski spremljavi prof. Tomaža Simčiča.

Srečanje se je zaključilo z Lavretanskimi litanijami in mogočnim ljudskim petjem. Škoda je, da so na letošnji majski reviji izostali tudi nekateri uveljavljeni cerkveni pevski zbori. Pri udeleženih nastopajočih zborih je bila v glavnem opazna skrb za lepo in prepričljivo petje Bogu v čast. Razveseljiv pojav je tudi nastop mlajših zborovodij.

Ob odprtem grobu Vlaste Batagelj Legiša

Misli slovesa prof. Tatjane Rojc

Po pogrebni maši za gospo Vlasto Batagelj Legiša v devinski cerkvi v torek, 27. maja, je prof. Tatjana Rojc, njena nekdanja učenka, ob odprtem grobu na pokopališču prebrala iskrene besede hvaležnosti učiteljici.

Ljuba gospa Učiteljica!

Nemogoče se mi zdi, da Vas danes lahko poslednjič pozdravim! Misli so okorne in pero neubogljivo, ker se poslavljam, in z menoj vsi Vaši bivši učenci, in teh je veliko, od svojega otroštva. Definitivno. Dokončno.

Še v februarju smo Vam v Devinu posvetili misel ob slovenskem kulturnem prazniku in še zdaleč ne bi pričakovali, da je bilo to nekakšno poslednje slovo od Vas.

V teh majskih dneh, ko se je razširila novica o Vašem odhodu, ko iz srca sočustvujemo z vsemi Vašimi, ko vemo, da se poslavljamo od neznansko dragocenega človeka, misli in spomini bežijo v tisti čas, ko smo bili še brezskrbni, ko je bilo še vse življenje pred nami, ko nas spomini še niso boleli. S hvaležnostjo se spominjam Vašega pouka, Vašega glasu, Vaših razlag, Vaše dobre volje, Vašega petja, Vašega nasmeha, ko ste nam poklanjali največ iz svojega širokega znanja in skušali v vsakem med svojimi učenci ovrednotiti posebna nagnjenja in izpostaviti pri vsakomur naše predvsem dobre lastnosti. Ko ste razvrstili naše klopi v eno samo vrsto, v polkrog, kakor ste sami rekli, v obliki parlamenta, da smo bili vsi učenci enaki, vsi v prvi vrsti, ko ste nas učili narodnih pesmi, ko smo v maju postavljali oltar Mariji in ga krasili s cvetjem in prepevali vse slovenske Marijine pesmi. Ko smo romali na avstrijsko vojaško pokopališče v Nabrežini ob 1. novembru, ko ste nam pripravljali vsakovrstna presenečenja za Miklavža in za Božič, celo plesat ste nas učili. Ko ste nam pripovedovali o vojnih grozotah, nas vzgajali v zavestne ljudi in državljane, nas vadili v lepem govoru, nam pisali nepozabne radijske igre za Radio za šole, znameniti prostor, ki ga je šolam odmerjala slovenska tržaška radijska postaja, kjer smo sami nastopali. Ko ste nas navajali k ročnim spretnostim, postavljali razstave in vodili šolski zbor in pripravljali krasne šolske prireditve.

Te dni, ko je Vaša in naša šola v Nabrežini proslavljala trideseto obletnico poimenovanja po Virgilu Ščeku, sem se spomnila proslave ob slovesnem poimenovanju, ki ste mu Vi s svojim smislom za vrednote in zavest znali vtisniti posebno prisrčen pečat in vključiti v ta praznik slovenske šole vse domače organizacije, ustvarjalce, društva. Prav tako ob 25-letnici obnove slovenskih šol devinsko-nabrežinske občine, ko ste pripravili, bilo je menda leta 1970, nepozabno prireditev, kjer se je trlo ljudi in v katero ste znali vključiti prav vsakogar med svojimi učenci. Pri Vas ni bilo privilegijev: vsi smo bili enako pohvaljeni in enako grajani.

Vaša šola je bila pojem resnosti, dobro pripravljenih učencev, vzgojenih v plemenitosti materinega jezika in duha tudi ali predvsem po Vaši zaslugi. Mnogi izmed nas so si zaradi Vas, ki ste nam bili v zgled, izbrali za poklic delo z mladimi. Tem skušamo posredovati vse tisto navdušenje in tisto zavezanost narodu ter osebni ponos, da smo pripadniki družbe, ki prinaša s seboj izjemno bogastvo naših prednikov: to zavest ste Vi znali utrditi v vseh nas.

Tatjana Rojc

Vlasta Batagelj Legiša

Draga gospa Vlasta! Zelo Vas bom pogrešala. Vem, kako ste s ponosom in pozornostjo spremljali svoje bivše učence, ko so se ti uveljavljali v svojem poklicu, v svojem življenju. Nekateri med temi so zdaj že z Vami v Neznani Domovini.

Naj Vam bodo Nebesa sladka, naj Vam bo poplačano vse dobro, ki ste ga razdajali svojim najdražjim in vsem nam in za kar smo Vam nadvse hvaležni.

Ne bomo Vas pozabili.

Vaša Tatjanca

IZSELJENCI 18. občni zbor Kanadskega slovenskega kongresa

Kako visoko ceno smo pripravljeni plačati za to, da ostanemo Slovenci?

Konec marca letos je Kanadski slovenski kongres imel svoj 18. letni občni zbor, združen s kulturno prireditvijo. Občni zbor je potekal v mali dvorani župnije Brezmadežne, udeležilo pa se ga je lepo število članov. Zboru sta prisostvovala tudi veleposlanik inž. Tomaž Kunstelj in gen. častni konzul Jože Slobodnik. Po precej obširnem predsednikovem poročilu se je podpredsednik dr. F. Habjan z referatom dotaknil vsebine Zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Novi zakon daje prvič v zgodovini pravno podlago odnosom med Slovenijo in Slovenci zunaj nje. Iz zakona pa nehote izhaja ideja po enotenju. Omenjena ideja ni sprejemljiva za marsikatero slovensko skupnost po svetu. Po sproščeni debati so se vsi strinjali, da je dialog najuspešnejše sredstvo pri ustvarjanju skupnega sodelovanja.

Na kulturnem programu je s slavnostnim govorom nastopil akademik prof. dr. Kajetan Gantar na temo *Slovenščina pred izzivi tretjega tisočletja*. Govor, ki ga objavljamo v nekaj odlomkih, je bil pomemben in bi lahko bil dejansko namenjen vsem trem Slovenijam.

Dr. Kajetan Ganter

V glasbenem delu je nastopila mlada operna sopranistka ljubljanske opere Alenka Gotar. Pela je slovenske samospeve in operne arije iz svetovne glasbene zakladnice. Na klavirju jo je umetniško spremljala mlada Nastazija Žibrat. Obe so prisotni nagradili z dolgim aplavzom. / FH

Dr. Gantar: Slovenščina pred izzivi tretjega tisočletja

Moji ljubi Slovenci! S temi besedami je Primož Trubar, ki se je rodil pred 500 leti, rad nagovarjal svoje rojake. V predgovorih je s ponosom in z veseljem pisal o tem, kje vse se govori naš jezik, celo na turškem dvoru v Carigradu.

Kako ponosen in vesel bi bil Trubar šele danes, če bi bil na mojem mestu in bi slišal, da se slovenska beseda govori tudi v Torontu, mestu, ki ima več prebivalcev kot vsa Slovenija, in tudi drugod po Ameriki, ki so jo odkrili šele šestnajst let pred njegovim rojstvom!

Pa najbrž Trubar danes ne bi bil vedno vesel. Včasih bi bil mogoče tudi žalosten in potrt, ko bi slišal rojake v domovini, kako črnogledo nekateri govorijo o slovenščini: če beseda nanese nanjo, vzdihujejo, kako je danes ogrožena in kako se ji tudi v bodoče nič dobrega ne piše.

Kaj sploh pomeni občutek ogroženosti? Kdo na tem našem božjem svetu danes ni ogrožen? Ogroženih je nešteto živalskih in rastlinskih vrst. Znanstveniki ugotavljajo, da zaradi sprememb, ki jih povzroča človek s posegi v naravo, vsako leto odmre več sto rastlinskih in živalskih vrst. Pravijo, da je ogrožen že ves naš planet.

Seveda je ogrožen tudi obstoj mnogih jezikov. Tako kot rastlinske in živalske vrste, tako vsako leto (ali vsak mesec) odmre več jezikov. Pred leti sem na skupščinah Mednarodne zveze akademij večkrat srečal enega največjih avstralskih jezikoslovcev, zdaj že pokojnega Stephena Wurma z univerze v Sidneyu. Raziskoval je odmiranje jezikov na Novi Gvineji in na redko poseljenih otokih Pacifika. (...) Pa sem ga vprašal, ali lahko podobna usoda doleti tudi slovenščino. Nasmehnil se je in me vprašal: "Od kdaj pa obstaja slovenščina? Kdaj je bila prvič zapisana slovenska beseda? Kdaj tiskana prva knjiga? Kako se predava na vaši univerzi"?

Povedal sem mu, da so Brižinski spomeniki, najstarejše slovensko besedilo, nastali pred koncem prvega tisočletja. In da je bila kakih 600 let za tem tiskana Dalmatinova Biblija, ki je po časovnem zaporedju trinajsti prevod vsega Svetega pisma v kak sodobni jezik na svetu.

"Jezik, ki ima take zgodovinske korenine, je tako rekoč neumrljiv", mi je odgovoril. "Jezik, ki je že v prvem tisočletju oblikoval tako globoke pojme, kot so v Brižinskih spomenikih, in ki je prestal pritiske v drugem tisočletju, tudi v tretjem tisočletju ne bo umrl. Jeziki na pacifiških otokih nimajo tako globokih korenin, zato jih je zgodovina odpisala".

Res je neverjetno, kolikokrat je bila slovenščina v prejšnjih stoletjih ogrožena in kakšno trdoživost je pokazala. Sosedje so si prilaščali njena narečja in hoteli iz njih narediti samosvoje jezike. (...) Nekateri Nemci na Koroškem radi govorijo o jeziku vindišarjev, nekateri italijanski jezikoslovci vidijo v rezijanskem narečju poseben jezik, ki naj bi bil bližji ruščini kot slovenščini itd. In kakšno grožnjo je pomenila sredi 19. stoletja ideja ilirizma, ki je skušala vse južnoslovanske jezike stopiti v en sam umetni jezik ilirščino. Čeprav je že Prešeren obračunal z idejo ilirizma, je ta ideja pod drugimi imeni živela dalje. Še pred dvajsetimi leti je eden zadnjih zvestih Titovih generalov, Kosta Nadj, pisal: "Bilo bi nemarksistično misliti, da nekoč ne bo nastal en sam jugoslovanski narod, ki bo govoril enoten jugoslovanski jezik". Pa mu je naš pesnik Janez Menart pogumno odgovoril: "Hvala za takšen marksizem"! Ravno kot odgovor na take ideje, ki so imele močno oporo v načrtnem priseljevanju polpismene delovne sile iz južnih delov Jugoslavije v Slovenijo, je dobila polet ideja slovenske države, ki je najprej zaživela ravno tu, v Torontu, in to že v samem naslovu časopisa.

Duhovna osnova slovenščine pa je bila pod prejšnjim režimom še na druge načine ogrožena. Ogrožalo jo je načrtno uvajanje srbizmov in rusizmov. Lahko rečemo, da je ravno jezik pod komunizmom predstavljal najmočnejšo opozicijo režimu: slovenščina je kot nezavzetna trdnjava kljubovala vsem totalitarnim pritiskom. Kajti jezik je najmočnejše orožje proti nasilju: jezik s svojo gibkostjo, duhovitostjo, izmuzljivostjo, jezik, ki ga vsak dan znova oblikuje milijon govorcev, lomi vse uradne pritiske. Jezika se ne da z dekreti krotiti, jezik je neobvladljiv. (...) Uradno so preganjali celo vrsto besed, kot npr. Bog, božiček, bogdaj, boglonaj itd. (...) Toda vsi takšni poskusi, da bi slovenskemu jeziku vzeli dušo, so klavrno propadli. Zatirana in zaničevana slovenščina se je kot uboga Pepelka vedno znova, vedno lepša dvignila iz pepela. In tako se v drugem tisočletju ni uresničilo nič od tega, kar jo je ogrožalo od zunaj ali kar jo je skušalo od znotraj pohabiti in osiromašiti.

Toda na pragu tretjega tisočletja se slovenščina sooča z novimi, nič manjšimi izzivi. Takšen izziv predstavlja npr. vdiranje angleščine in anglicizmov v vse plasti vsakdanje govorice. Ne bi rad prizadel vaših čustev. Vem, da vam je v okolju, kjer živite, angleščina eksistenčna nuja. Angleščina je v vaših družinah in v družinah vaših otrok največkrat postala materinščina. Toda v Sloveniji, v matični domovini, je stvar drugačna. (...) Toda absolutna prevlada tujega jezika predstavlja dvorezen meč, ki lahko ogrozi nacionalni obstoj.

Naj navedem nekaj primerov takšne ogroženosti! Ker je slovenski knjižni trg - v primerjavi z angleškim - sorazmerno majhen, si nekateri slovenski pisatelji postavljajo vprašanje, ali se sploh splača pisati v slovenščini. Naklada knjige v angleščini zlahka doseže 10.000 ali več izvodov; v slovenščini je že tisoč izvodov težko dosegljiva številka; od naklade je seveda odvisna cena knjige, od cene pa pisateljev zaslužek in eksistenca. (...) Skratka, vprašanje se glasi: koliko smo pripravljeni plačati za to, da smo in da ostanemo Slovenci. Primož Trubar (...) si tega vprašanja ni postavljal: vse knjige je pisal v slovenščini, samo nekaj predgovorov v nemščini. Njegovo geslo je bilo: stati inu obstati! Stati in obstati za vsako ceno! (...) Naši duhovni velikani so se zavedali, da slovenski jezik ni dobro plačan paradni konj, ampak - kot je zapisal Cankar - krizantema v gumbnici siromaka. Dobro pa veste, da je krizantema ena najbolj trdoživih cvetlic, ki obstane v mrazu še dolgo potem, ko drugo cvetje ovene. In tako smo lahko prepričani, da se bo tudi še dolgo razcvetala potem, ko bodo že mnogi drugi jeziki oveneli.

Še bolj kot leposlovje je občutljivo in vprašljivo področje znanosti. Gre za odmevnost znanstvenih razprav, ki jih v slovenščini bere peščica, tako da večkrat ne pridejo do vrhunskih strokovnjakov. Zato se pojavljajo predlogi, naj se znanstvene razprave čim več objavljajo v angleščini.

Po drugi strani pa ob tem ne smemo pozabiti, da izpad duhovnih področij iz jezika lahko postane usoden. Narod, ki se odpove rabi jezika v najžlahtnejši pesniški ustvarjalnosti ali v najvišji konici znanosti, se izpostavi nevarnosti, da se mu bo kultura znižala na nivo provincialnosti, domačijstva in folklore.

Alenka Gotar

(...) Predvsem od nas, ki živimo v matični domovini, je torej odvisno, ali bomo v tretjem tisočletju še ohranili slovenščino kot najbolj dragoceno svetinjo, ki smo jo podedovali od svojih prednikov.

Pri tem nam veliko pomeni zavest, da ima slovenščina svoj domicil tudi na drugih kontinentih. Ni majhna stvar, če vemo, da se slovenska pesem in molitev, slovenska pridiga sliši v dveh cerkvah v Torontu, da se slovenščina tukaj poučuje na sobotnih šolah, da se slovenska beseda sliši v vašem lepem domu upokojencev, ki se ponaša z imenom Lipa, ki je bila že od nekdaj simbol slovenstva. Veliko nam pomeni, če najdemo stotine slovenskih knjig v Kongresni knjižnici v Washingtonu, v Robarts Library v Torontu in v drugih bibliotekah Kanade in ZDA. Veliko nam pomeni, če v teh knjižnicah delajo ljudje našega rodu, ki niso pozabili svojih korenin, ampak so si poleg rednih službenih obveznosti naložili skrb za navzočnost slovenskih znanstvenih in duhovnih stvaritev v teh največjih bibliotekah novega sveta.

Večkrat slišimo, da predstavljajo narodne manjšine, da predstavljajo naši zamejci na Koroškem in na Primorskem most, ki povezuje slovensko matico s svetom. Danes, ko so se z razvojem komunikacij razdalje na svetu neverjetno zmanjšale, pa predstavljate vi, ki živite kot otok v tem svetovljanskem velemestu, takšen most, ki povezuje matico s svetom. Ob tem nas navdaja ponosen občutek, da slovenščina ni kak zakoten dialekt, ampak ima na sebi pridih svetovljanstva.

In to je tisto, kar lahko vi in kar lahko vaši potomci prispevajo k ohranjanju slovenstva in slovenskih kulturnih zakladov. (...) In bodite prepričani in zaupajte, da nas v slovenski državi, ki ste jo med prvimi soustvarjali vi in vaši predniki, slovenski jezik nikoli ne bo zatajil. Kajti jezik je večni mladenič, kot je o njem zapisal naš največji literarni zgodovinar Ivan Prijatelj: "Jezik je večni mladenič, čigar rast ne preneha nikdar. Jezik je večno ustvarjanje, jezik je življenje, o katerem marsikaj vemo, kako je hodilo, a ničesar, kam pojde, razen to, da samega sebe, to je svoje preteklosti, ne bo zatajilo nikoli"...

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

"Ah, zgodil se je trk... "

Pred dnevi sem prebrala članek izpod peresa Mance Košir. Niti ne vem točno, za kaj je šlo, mogoče sem v tem obdobju bolj rešeto, skozi katero pronica toliko razmišljanj in sugestij, ostane pa le to, kar se v nečem dotakne mojih strun. Že vem: o Slovencih, našem gledanju na svet, naši dovzetnosti za spremembo ali njeni odstotnosti. Tako, kot je vse našteto videla njena ameriška kolegica in nekajtedenska gostja.

"Manca, veš kaj sem opazila? Vi se stalno pogovarjate o nekom drugem, o nekom tretjem. O tem, kar je rekel ali je morda rekel, kar je naredil ali naj bi morda naredil, ali škoda, da ni naredil ali pa bo mogoče naredil... Nikoli vas nisem slišala spregovoriti o sebi, o svojih sanjah, o svojih načrtih, mogoče spodletelih, pa kaj za to?! Dobro vem, da ne obstaja en sam prav, ena sama obče veljavna resnica, dobro vem, da je pri nas v tisočerih drugih ozirih veliko slabše... Me je pa vse to res presenetilo! Nisem še slišala Slovenca, ki bi spontano spregovoril o svojih čustvih v zvezi z nečim, in prepričana sem, da si s tem kratite veliko mero sproščenosti".

Naključja so včasih res hecna. Še istega dne sem srečala v knjigarni očeta prijateljice iz najstniškega obdobja. Penzijo dopolnjuje z nekajurno pomočjo v dobro obiskani mestni knjigarni. Kot vedno me pozdravi, in čeprav lahko računam na pičlih deset minut do pričetka delovne izmene, iz odgovora na tisti običajen "kako gre? ", razumem, da je nekaj minut več vrednih kot tišina. Italijanska družina, pravzaprav eno mojih redkih italijanskih znanstev izpred več kot dvajset let. Vprašam ga, kaj naj bi tisti "trk", ki mi ga je v odgovoru tako skrivnostno omenil, sploh pomenil. In pravzaprav naredi nekaj izredno navadnega in spontanega: iskreno pove, da se Manuela ločuje, da je s svojim triletnim sinčkom začasno spet pri njih, dokler si ne uredi babičinega stanovanja. Spregovori mi o prvih, težkih mesecih, o svoji in ženini žalosti, da ji nista mogla prej pomagati. In o tem, kako morata biti pri vzgoji otroka prisotna oba izmed staršev, Manuela pa je bila vse predolgo vedno sama. Sledim umirjenemu tempu njegovih besed in si ne morem kaj, da bi mi v spomin ne butnil stavek iz jutranjega branja. Zakaj me ta spontana izpoved iz ust sivolasega gospoda, ki je vse prej kot melanholično naravnan poet, tako preseneti?

Po krajšem pogovoru nadaljujem svojo pot v službo in si v notranjem dialogu odgovarjam, da me pravzaprav preseneča spontanost, ki je, resnici na ljubo, bolj lastna našim latinskim sosedom. Vsako posplošenje je logično butasto in neodgovorno, a kljub vsemu sem prepričana, da je ameriška kolegica Mance Košir v nas gotovo videla nekaj, česar sami vse prepogosto ne uzremo. Večkrat smo tako zgrbančeni v tistem večnem govorjenju o nekom in nečem tretjem – ne nujno slabšalno –, da si ne nudimo priložnosti, da bi se zares ukvarjali z lastno rastjo, z našimi padci in dosežki, in ravno tako ne omogočimo drugim, da bi nas zares spoznali. Zakrivamo jezo, žalost, kujemo zamere, ne izustimo misli o zaskrbljenosti, enostavno zahtevamo, da bi nas svet (in mi sami sebe v njem) brez težav razbiral. Kar še zdaleč ni možno.

Predvolilna kampanja se zaostruje

Domneve in ugibanja o novih koalicijah in vladi

Poslanci v parlamentu, strankah in tudi v občinah postajajo nestrpni in živčni zaradi predvolilne kampanje, ki postaja čedalje bolj ostra in tudi nepregledna. Strategiji in dejavnostim političnih strank se prilagajajo tudi ministri, pri čemer pa v demokratični stranki upokojencev občasno nasprotujejo sedanji vladni koaliciji, v kateri sicer omenjena stranka sodeluje. Iz predvolilne kampanje izhaja, da je politična kultura v Sloveniji nižja kot v preizkušenih starih demokracijah, saj se je zgodilo, da je predsednik Slovenske nacionalne stranke Zmago Jelinčič-Plemeniti dejal, da bi korupcijo, ki se je razširila v mnoge dele slovenske države, hitro odpravili tako, "da bi ustrelili enega, dva ali tri krivce tega pojava".

Na izrednem zasedanju parlamenta, ki se je sestal na zahtevo Slovenske demokratske stranke, so obravnavali vzroke in posledice koncentracije kapitala in vplive le-tega na javna občila. Vladi so naročili, naj ugotovi, na kakšen način so posamezniki v Pivovarni Laško in v družbi Istrabenz prišli do ogromnega premoženja oz. bogastva. Največja nova bogataša naj bi bila predsednik uprave Pivovarne Laško Boško Šrot in nekdanji politik in poslovnež Igor Bavčar. Pri vzpostavljanju takšnega stanja in odnosov pa tudi sedanja vlada ni brez krivde. Vlada je namreč v celoti povzela na klientelizmu osnovani način upravljanja države. Res je en mandat prekratko obdobje, da bi odpravili vse izrojenosti, nakopičene v preteklih šestdesetih letih, a razen davčne reforme je bilo pri sproščanju Slovenije v smeri svobodnega tržnega gospodarstva narejenega bolj malo. Največjo vrzel pa ugotavljamo pri vzpostavitvi pravne države, za katero tudi pri vladi Janeza Janše očitno ni prave politične volje.

Slovenska javnost je šele v prejšnjih dneh zvedela za škodljive učinke in posledice lastništva kapitala, natančneje Pivovarne Laško, nad časniki. Nadzorni svet časopisa Delo, ki je v popolni lasti Pivovarne Laško, je namreč odstavil odgovornega urednika dr. Janeza Markeša. Domnevno ni bil dovolj poslušen lastniku Pivovarne Laško Bošku Šrotu, ki je od njega zahteval, "naj v Delu podpre Boruta Pahorja in njegove Socialne demokrate in ruši Janeza Janšo". Odgovornemu uredniku dr. Janezu Markešu ni pomagalo to, da je bil mogotcem in bogatašem v Laškem sicer lojalen in se ni uprl izgonu časnikarjev tednika Mag, kar so zahtevali lastniki dnevnika Delo in njegovih izdaj v Pivovarni Laško. Kriza v slovenskem časnikarstvu je nastala in se poglablja iz ideoloških in političnih razlogov, ne pa zaradi politične cenzure predsednika vlade Janeza Janše, kar so navajali časnikarji, podpisniki znanega pisma, ki so ga poslali pred časom na veliko število naslovov v tujini. Ti časnikarji so ob odkritjih o vladavini velekapitala nad mediji umolknili. Molči tudi Društvo novinarjev Slovenije, ki je sicer podpisnike omenjenega pisma javno podprlo.

Politične stranke soglašajo z napovedmi, da bosta na parlamentarnih volitvah oba bloka, levi in desnosredinski, prejela verjetno vsak po polovico glasov. Morebitna nova dejstva in poteze v predvolilni kampanji bi pričakovane izide morda spremenili, toda takih možnosti vsaj doslej ne navajajo. Po volitvah bi bile mogoče različne koalicije, torej tudi vlade, ki bi jih vodili bodisi Janez Janša, Borut Pahor ali pa Gregor Golobič. Po mnenju politologa dr. Milana Balažiča nekdanji predsednik države Milan Kučan "s svojo podporo ne more vplivati na boljši rezultat katere izmed strank, čeprav je še močno navzoč v stikih s starimi gospodarstveniki". Pri sestavljanju nove vlade bi lahko Slovenska nacionalna stranka pomenila jeziček na tehtnici. Analitiki stranki Zmaga Jelinčiča-Plemenitega napovedujejo okoli deset odstotkov glasov. Podpredsednik SDS in šolski minister dr. Milan Zver je dejal, "da bi bilo v novi vlade Janeza Janše možno tudi to, da bi bil Jelinčič minister. On je bil vedno pomemben politik.

Značilna in pomembna novost v slovenski politiki je vrnitev filozofa dr. Slavoja Žižka na javno sceno. Postal je ideolog stranke Zares in njenega predsednika Gregorja Golobiča. Pri tem se v Sloveniji sprašujejo, kako je lahko ideolog samoopredeljeni marksist, leninist ter stalinist in celo zagovornik kitajskega modela kapitalizma.

Janez Janša

Dobrodelna pobuda Rdečega križa Slovenije

Rdeči križ Slovenije zbira prispevke, s katerimi bi omogočili letovanje na morju, v letoviščih Debeli rtič in Punat na otoku Krku, otrokom in starejšim ljudem iz revnejših okolij. Vseh bi bilo okoli 600. Zbiranje denarja za omenjeni plemeniti namen je podprla tudi soproga predsednika države, gospa Barbara Türk.

Marijan Drobež

Nova Gorica / Festival mladinskih gledaliških skupin Slovenije

Vizije zanimivo izložbeno okno odrskega ustvarjanja mladih

Po lanskoletni izvedbi v Mariboru se je Festival mladinskih gledaliških skupin Slovenije, Vizije, ki ga prireja Javni Sklad Republike Slovenije, letos ustavil na Goriškem, kjer je že bil l. 2002, in celo prekoračil nekdanjo mejo. Od petka, 16., do nedelje, 18. maja, se je na petih prizoriščih, v SNG Nova Gorica, gledališki dvorani Gimnazije Nova Gorica, v novogoriškem Kulturnem domu, pa tudi pri nas, v Kulturnem centru Lojze Bratuž in Kulturnem domu, zvrstilo trinajst predstav, enajst v tekmovalnem delu, dve - Amaterski mladinski oder SNG Nova Gorica, Včeraj popoldne, in Theatretrain London, Velika Britanija, We will rock you - sta izoblikovali spremljevalni spored. Skupno se je predstavilo sto igralk in igralcev, starih do 26 let, ki jih pritegujejo ljubiteljske odrske deske kot idealen prostor za prikaz in izpoved svojih misli in izostrenih pogledov na svet. Mladi so prišli na festival v Gorico z vseh koncev Slovenije; prisotna je bila tudi skupina iz Avstrije. Na letošnje Vizije se je prijavilo 27 predstav, ki si jih je v živo ogledal selektor festivala, igralec Gorazd Žilavec, in jih izbral enajst z raznoliko, zvečine vse prej kot lahkotno vsebino, ki pač odraža ozaveščenost in prodornost razmišljanja mladih igralcev. Predstave, razprte med klasičnimi in eksperimentalnimi teksti, pa tudi glasbenimi, plesnimi in lutkovnimi predlogami, je ocenila tričlanska žirija, v sestavi: dramaturginja in kritičarka Ana Perne, igralka Dunja Zupanec in oblikovalka ter ilustratorka Maša Kozjek. Dve predstavi, Bang bang, umri Williama Mastrosimoneja v izvedbi Gledališkega ansambla Pionirskega doma Ljubljana, na trpko, a žal zelo aktualno temo nasilja med mladimi, in pravljično, zabavno Zlatolasko Kranjskih komedijantov, so si v goriškem Kulturnem domu in Kulturnem centru Lojze Bratuž ogledali dijaki drugih in tretjih razredov nižje srednje šole Ivan Trinko v Gorici in bili z uprizoritvama zadovoljni. V goriškem KCLB je bila na ogled tudi Parizina Lorda Byrona Dramske skupine Delecto ŠD Megaron z brezčasno tematiko ljubezni, prešuštva, maščevanja, kazni in smrti. Eros in Tanatos se tudi tu tesno oklepata.

V nedeljo, 18. maja, dopoldne so bile nastopajočim igralcem na voljo gledališke delavnice pod mentorstvom Sebastjana Stariča in Tomaža Lapajneta. Popoldne pa je bila v SNG Nova Gorica slovesna podelitev letošnjih nagrad Festivala Vizije, vizionarjev.

Prizor iz dramskega dela Parizina Lorda Byrona

Vizionar za najboljšo uprizoritev je bil podeljen avtorskemu projektu (po Salmanu Rushdieju): Harun in morje zgodb v izvedbi Gledališke gimnazije Maribor. V utemeljitvi je zapisano tudi, da"dogajanje tekoče prehaja iz prizora v prizor, igrivo in s celo vrsto barvitih primesi slika prigode na poti mladega Haruna in poskrbi za razmah tiste, v gledališkem svetu še kako potrebne in sami celoti zato tudi ustrezen učinek zagotavljajoče domišljije". S to nagrado si je ta predstava izborila pravico udeležbe na 47. Linhartovem srečanju – Festivalu gledaliških skupin Slovenije, ki bo v Postojni med 25. in 27. septembrom.

Vizionarja za izredno igralsko usklajenost je prejel Gledališki ansambel Pionirskega doma Ljubljana za predstavo Williama Mastrosimoneja Bang, bang, umri, tudi zato, ker so igralci izkazali "povsem osebno zavzetost, s katero so obravnavali v besedilo vpisana vprašanja sodobnega nasilja".

Vizionar za izredno gibalno izraznost je žirija podelila Teatru Šentjanž iz Avstrije za predstavo Izstopni vizum Ausreisevisum, tudi zato ker "disciplinirana ter predvsem dodelana izvedba omogoči, da postanejo vidni tudi najmanjši delci, njihova polnokrvna prisotnost in jasnost v oblikovanju fluidnih razmerij pa izrazi tako generacijsko partikularne kot tudi splošnejše človeške problematike".

Vizionarja za igralski dosežek je prejela Katja Žibrek za vloge v uprizoritvi Parizina v izvedbi Dramske skupine Delecto, ŠD Megaron. Dokazala je namreč, med drugim, "igralsko dodelanost pri podajanju posameznih segmentov te govorno zahtevne romantične pesnitve. Njena interpretativna natančnost svoj vrhunec doseže ob Hugovem monologu".

Iva Koršič-

Kratke

Zagotoviti pouk italijanskega jezika na srednjih šolah

Župan mestne občine Nova Gorica Mirko Brulc je vpismu dr. Milanu Zveru, ministru za šolstvo in šport, izrazil zaskrbljenost spričo domnevnih namer in teženj za zmanjševanje oz. ukinjanje učenja italijanskega jezika v srednjih strokovnih in poklicnih šolah. Piše, "da ga je na tako možnost opozorilo Društvo učiteljev italijanščine v Sloveniji". Omejitev pouka italijanskega jezika naj bi uvedli z novim šolskim letom 2008-2009. Po novem naj bi šole same odločale o tem, kolikšen bo obseg poučevanja tujega jezika.

Mirko Brulc v omenjenem pismu navaja, "da Nova Gorica leži na območju, ki je dnevno prepleteno z uporabo italijanskega jezika. Res je, da na tem delu ne živi italijanska manjšina, kot je to primer na Koprskem, vendar se ljudje ob meji z jezikom sosednje države srečujemo dnevno. Lahko si predstavljate, da je z vstopom Slovenije v schengensko območje to prepletanje obeh jezikov še intenzivnejše. Ljudje ob meji se italijanskega jezika zasebno najpogosteje učijo prek spremljanja italijanskih medijev, seveda na poljuden način. Zagotovo se boste strinjali, da je za znanje jezika potrebno veliko več. Mestni občini je v interesu, da prebivalci obvladajo italijanski jezik, saj je to nedvomno prednost, ki prispeva k boljšemu sodelovanju, ne samo na zasebnem področju, ampak tudi na področju gospodarstva in drugih pomembnih povezav. Nevzdržno je, da bi ure italijanskega jezika ukinili prav na šolah, ki izobražujejo za tiste poklice, pri katerih je npr. na našem območju znanje italijanskega jezika izjemnega pomena. Ti poklici so: ekonomski tehnik, administrator, trgovec ipd. Morda menite, da je stvar tujega jezika stvar odločitve šole. Nisem prepričan, da je to prava pot. To področje naj bi uredilo Ministrstvo za šolstvo in šport, s čimer bi dijakom zagotovili pouk italijanskega jezika". Ob pismu novogoriškega župana naj blagohotno dodamo, kako bi bilo koristno, da bi se tudi župan sosednje Gorice zavzel za poučevanje slovenščine v tamkajšnjih šolah z italijanskim učnim jezikom. Potreba po znanju slovenskega jezika je namreč v Italiji, posebej na sosednjem območju, denimo v Gorici in Trstu, očitna.

Eda center tudi simbol uspešnega razvoja Nove Gorice

Po dveh letih priprav, tudi sporov glede statusa in lastništva zemljišča, je družba Euroinvest kot investitor začela graditi Eda center, poslovno stanovanjski kompleks. Bil naj bi največji poslovni center na Goriškem. Kompleks naj bi predstavljal oz. simboliziral razvojno uspešnost Nove Gorice in Goriške in vpetost goriškega gospodarstva v globalne procese.

Začetek del sta s prvo lopato simbolično zaznamovala Radoš Pavlovič, direktor gospodarske družbe Euroinvest, in Mirko Brulc, župan mestne občine Nova Gorica. Na površini 40.000 kvadratnih metrov bodo v naslednjih dveh letih zgradili 62 metrov visoko stolpnico s petimi etažami po zemljo in petnajstimi nadstropji nad njo. V objektu bodo poslovni in trgovski prostori in tudi 35 luksuznih stanovanj. Za odkup je veliko zanimanje podjetij in zasebnikov iz vse Slovenije.

Zgraditev najprestižnejšega objekta bo stala okoli 40 milijonov evrov. Eda center je dobil ime po prvem slovenskem pilotu oz. letalcu Edvardu Rusjanu. Ob kompleksu bodo tudi otroška igrišča in promenada. Pričakovati je, da se bo tam postopno oblikovalo pravo središče Nove Gorice.

V Brdih veliko prireditev in drugih dogodkov ob prazniku češenj

V Brdih potekajo kulturne, zabavne in druge prireditve ter nastopi raznih skupin ob tradicionalnem prazniku češenj. Večina dogajanja poteka v srednjeveškem naselju Šmartno in na Dobrovem, središču občine Brda. Glavnina dogodkov bo potekala med 6. in 8. junijem na Dobrovem, tudi z izborom kraljice češenj. Izbor bo vodil pevec Gianni Rijavec. Nadalje so pripravili ples z ansamblom Čuki, kolesarski maraton, pohod od češnje do češnje, karavano starodobnih vozil, tradicionalni sprevod vozov, češnjev rok festival z večjimi glasbenimi skupinami in koncert godb na pihala. Sodelovalo bo kar 25 godb na pihala s skupaj 800 glsbeniki. Letošnji praznik češenj v Brdih bo že dvainštirideseti zapored. Brici so leta 2005 dobili svoj občinski praznik, ki ga od tedaj praznujejo v sklopu praznika češenj. Slavnostna seja občinskega sveta bo v petek, 6. junija, v gradu na Dobrovem. V Brdih imajo okoli 120 hektarov nasadov češenj. Slednjih pridelujejo kar okoli trideset vrst. Letošnji pridelek tega sladkega sadeža bo znašal skupaj okoli 700 ton, kar je za približno 30% manj od povprečnega. Češenj bo manj zaradi neugodnih vremenskih razmer, ki so prizadele nasade.

Podatki Centra za metodologijo in informatiko

Internet uporablja 59% Slovencev

V Sloveniji je leta 2007 redno uporabljalo internet 942.500 ljudi v starosti od 16 do 75 let, kar predstavlja 59 odstotkov celotne populacije. S tem se Slovenija giblje okoli povprečja, ki velja tudi v članicah EU. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, so raziskavo o uporabi interneta 2007 pripravili v Centru za metodologijo in informatiko, ki deluje na Fakulteti za družbene vede. Prvo takšno raziskavo so v centru izvedli leta 1996; tedaj je internet v Sloveniji uporabljalo 63.000 uporabnikov v starosti od 16 do 75 let oz. štirje odstotki celotne populacije.

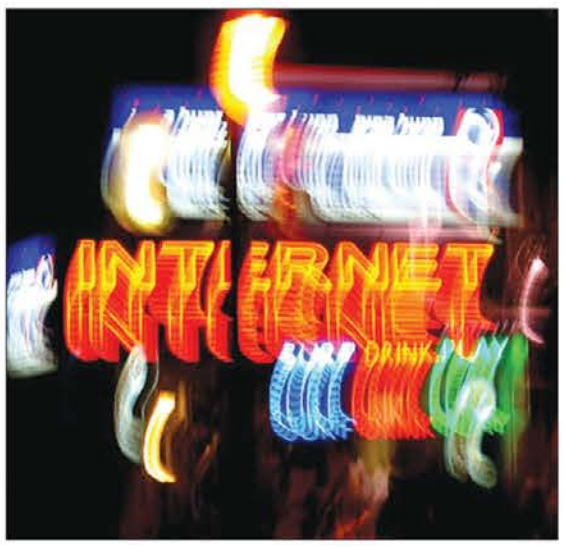

Najpogostejši uporabniki interneta, ki ga uporabljajo tudi večkrat dnevno, so mladi v starosti med 12 in 29 letom, ugotavlja raziskava. S starostjo delež pogostih uporabnikov interneta močno upada. Tudi po anketi, ki jo je izvedlo podjetje Valicon, med slovenskimi uporabniki interneta prevladujejo mladi. Več kot polovica obiskovalcev slovenskega spleta je starih od 15 do 34 let, ugotavlja ta raziskava. Povprečen slovenski uporabnik je v marcu na 50 merjenih spletnih mestih opravil 275,96 ogleda spletnih strani. Internet mu predstavlja neizmeren vir splošnih novic, a tudi informacij s področja glasbe in filma. Moški uporabniki spleta na internetu preživijo v povprečju tri ure, 12 minut in 51 sekund, ženske pa 45 minut manj, so še sporočili iz Valicona. Najbolj dejavna populacija na slovenskih spletnih straneh je šolajoča se mladina. Dijaki v povprečju opravijo 411 ogledov strani na mesec, osnovnošolci pa podirajo rekorde s povprečno kar 556 mesečnimi prikazi, za kar v povprečju porabijo šest ur, 48 minut in 17 sekund na mesec. Kot najmanj dejavna se je izkazala skupina zaposlenih v javni upravi, saj v mesecu dni za to opravilo porabijo povprečno eno uro, 43 minut in 11 sekund.

Glede na izobrazbo pa so najpogostejši uporabniki tisti, ki imajo dokončano univerzo - med temi je kar 75 odstotkov takih, ki internet uporabljajo večkrat dnevno, sledijo uporabniki z dokončano višjo oz. visoko šolo (51 odstotkov), ugotavlja raziskava o uporabi interneta 2007. Presenča podatek iz Valiconove ankete, da največ časa na internetu porabi najnižje izobraženi sloj moških uporabnikov. Čeprav je teh uporabnikov le tri odstotke, na internetu povprečno prebijejo pet ur, 33 minut in 41 sekund na mesec.

Primerjava s podatki za EU kaže, da se Slovenija giblje v okviru povprečja 25 držav članic, vendar pa se v zadnjem letu nakazuje rahlo upadanje rasti števila uporabnikov, ugotavljajo avtorji raziskave o uporabi interneta 2007. Po podatkih Eurostata je bilo v Sloveniji leta 2007 v povprečju 52 odstotkov tedenskih uporabnikov interneta, v EU pa 59 odstotkov. Gibanje v zadnjih letih jasno kaže, da Slovenija v primerjavi z drugimi državami nekoliko izgublja tempo, izpostavlja raziskava. Avtorji raziskave o uporabi interneta so objavili tudi končno poročilo o spletni obiskanosti za leto 2007. To ugotavlja, da je v Sloveniji še vedno najbolj obiskan spletni portal Google. com, sledita Najdi. si in 24ur. com. Med sedmimi najpogosteje obiskanimi stranmi so še Microsoft, Bolha, Siol in Yahoo. Med prvo deseterico pa sta se tokrat prvič uvrstili Wikipedia (10. mesto) in YouTube (osmo mesto). Najhitrejšo rast obiskanosti v primerjavi z letom 2006 so tokrat imele združene strani Microsoft (MSN, Microsoft. com, WindowsLive), RTVSlo ter Bolha.

Večina slovenskih uporabnikov interneta na spletnih straneh išče različne informacije, povezane z aktualnimi dogodki, glasbo ali filmom ter športom. Dobra četrtina jih tedensko ali pogosteje pregleduje spletne strani zaradi raziskovalnega dela ali izobraževanja, petina jih to počne vsaj mesečno. Četrtina jih vsaj tedensko brska po malih oglasih, dobra tretjina pa jih nekajkrat na leto pobrska za turističnimi informacijami, ugotavljajo pri Valiconu. Do nakupov preko spleta so Slovenci še vedno skeptični, saj le trije odstotki uporabnikov tedensko ali pogosteje nakupujejo v slovenskih spletnih prodajalnah, v tujih pa samo 1,9 odstotka.

Osma številka Galeba

Množica pisanih zgodb, risbic in zanimivosti

Na naslovnici osme, aprilske številke Galeba, mladinske revije, ki izhaja v Trstu že 54 let, se izpod risarskega peresa Emanueleja Spadafore, učenca 2. r. OŠ Virgil Šček iz Nabrežine, ob sijočem soncu podijo koklje s piščeti po cvetočem travniku in se veselijo pomladnih dni. Podobne skakljajoče kokoške so tudi motiv nekaterih izmed 47 risbic, ki jih je Galeb odbral v svoji pošti in jih objavil v aprilski številki. Na uredništvo je prišlo tudi več zapisov: učenci OŠ P. Trubar - K. D. Kajuh iz Bazovice so pisali o dnevu spomina in o čustvenem Benignijevem filmu La vita e' bella, šolarji OŠ Albert Sirk iz Križa so v svojih spisih opisali zabavne zgodbice o strahcih in jih seveda opremili tudi s simpatičnimi risbicami. Učenci 1. 2. in 3. r. COŠ Fran Venturini iz Boljunca, Boršta in Peska so v marcu obiskali tržaški muzej Antarktike in o tem napisali svoje vtise in z risbo ponazorili življenje na tem ledenem delu Zemlje. Prihod pomladi in lastovic je navdihnil šolarje Fran S. Finžgar iz Barkovelj, trije učenci iz OŠ France Bevk z Opčin pa so s prešernim peresom narisali najbolj dolgočasno knjigo na svetu. O knjigah, v katerih se najdejo smeh, radost, nov pogled na marsikaj..., je v verzih spregovorila Zvezdana Majhen ob 2. aprilu, Svetovnem dnevu mladinske književnosti, in 23. aprilu, Svetovnem dnevu knjige. Žiga Gombač je v svoje stihe ujel burjo; kako slednja premetava čolne, pa je upodobil Štefan Turk. Ž. Gombač je tudi avtor pravljice o psu in mački, ki sodi v sklop zapisov Ob dedkovem kaminu. Šolarji, ki so si z branjem vse šolsko leto nabirali točke za bralne značke, so v aprilski številki gotovo hlastaje prebrali nadaljevanja zgodbic, da bi pridobili še nekaj dragocenega gradiva pred podelitvijo bralnih značk. V to skupino sodijo pripovedi Gaja in dedek Tatjane Kokalj, Emine Pegice Patricije Peršolja, O oblaku, ki se je rad napihoval Jožeta Sevljaka, Palčki in škrati Štefke Kac Marn, Avtomobilska pravljica Milana Petka, pa tudi 4. Galebov kviz, ki so ga z lahkoto rešili tisti, ki redno prebirajo Galebove strani. Poleg navedenega so v aprilski številki še tokratni dogodek pripovedi Kai bo vedno leto starejši Berte Golob, hudomušna pesmica V. T. Arharja Škornji, vzeta iz Galebove knjige Kaj medvedek sanja, S pravljico na izlet, ki vodi bralca naravnost do Bohinjskega jezera in razkriva, kako je sploh nastalo to največje slovensko stalno jezero, kako slikovit je slap Savice, kako idiličen je pogled na cerkev sv. Janeza in bližnji kamniti most, kakšna je riba jezerska zlatovčica, najbolj številna postrv v Bohinjskem jezeru, in še marsikatero tamkajšnjo zanimivost. Klarisa M. Jovanovič se je v svojem razpredanju Prispodobe o živalih zaustavila pri levu, ki je pogumen in mogočen. Kdor rad pokuka v likovno delavnico Jasne Merku', bo v njej našel vsa navodila za izrezanke. Odrasli bralci pa bodo v Rubriki za starše in šolnike psihologinje Suzane Pertot lahko prebrali, kakšni so – ali bi morali biti - odnosi med otroki in starimi starši.

IK

Ob pretežno nizkih plačah in pokojninah

Število zavarovancev in upokojencev je nespremenjeno

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, največja sindikalna centrala v državi, je objavila nove podatke s področja upokojevanja. Iz njih izhaja, da razmerje med številom zavarovancev in številom upokojencev ostaja nespremenjeno. Na enega delavca, uradnika ali drugega zavarovanca, torej delovno aktivnega Slovenca oz. državljana, pride 1,69 upokojenca. Ob tem pa je starost ljudi, ki gredo v pokoj, vse višja. Pri ženskah je leta 2000 znašala 56 let in en mesec, lani pa že 57 let in sedem mesecev. Takšno razmerje ni nastalo zaradi zakonskega dviganja delovne dobe, potrebne za upokojitev, ampak spričo osebne odločitve posameznikov, da delajo dlje, če jih seveda delodajalci potrebujejo. Seveda pa se nekateri odločajo, da delajo dlje od zakonsko določene starosti in delovne dobe zato, ker se z upokojitvijo njihov socialni položaj običajno dramatično poslabša.

Povezava med nizkimi plačami in pokojninami je očitna. V Sloveniji kar 180 tisoč zaposlenih prejema do 500 evrov neto plače, s katero že zdaj komaj preživijo, pokojnino pa bodo imeli še nižjo. Tudi tistim 285 tisočem zaposlenih, ki dobivajo od 585 evrov neto plače, ni veliko lažje. S temi plačami se ne morejo niti dodatno pokojninsko zavarovati, saj težko preživijo iz meseca v mesec.

V živilski industriji Fructal odpravili težave iz prejšnjih obdobij

Breskve v Vipavski dolini, domača surovina za predelavo v sokove

Toni Balažič, novi predsednik uprave živilske industrije Fructal v Ajdovščini, je v pogovoru za naš časnik dejal, da so v tej pomembni gospodarski družbi odpravili težave in zastoje iz preteklih obdobij. Mišljen je čas po sprejemu Slovenije v EU, ko se je zaradi velike konkurence na tržiščih drugih držav izvoz sadnih sokov in drugih izdelkov Fructala zelo zmanjšal, upadla pa je tudi prodaja na domačem trgu. Zaradi tega je postopno izgubilo zaposlitev več kot 200 delavcev in uslužbencev.

Z vztrajnim delom in požrtvovalnostjo uprave in zaposlenih - teh za zdaj skupaj 430 - so se razmere v Fructalu ustalile, proizvodnja je ponovno začela naraščati, letos pa bodo prodali v tujino okoli 37% proizvedenih sadnih izdelkov in drugih izdelkov te živilske industrije. Povečujejo izvoz v vse države na območju nekdanje Jugoslavije, tudi na Kosovo in v Srbijo. Fructal svoje izdelke uspešno prodaja tudi v Italiji. Uspešno posluje obrat Fructala v Makedoniji. Ponovno so začeli z investiranjem v proizvodnjo. Letos bodo namestili novo polnilno linijo za sadne sokove, z zmogljivostjo kar 35 milijonov litrov sokov letno.

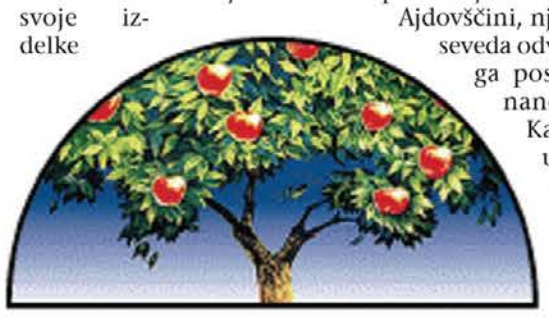

FRUCTAL
v sodelovanju z naravo

Predsednik uprave Fructala Toni Balažič je v pogovoru tudi dejal, da bo ta družba tudi v prihodnje ostala in delovala v Ajdovščini, njen razvoj pa je seveda odvisen od dobrega poslovanja in finančnih uspehov. Kaže, da se bo utrdilo tudi sodelovanje z domačimi pridelovalci surovin, zlasti breskev. Na osnovi pogodbenih razmerij s Kmetijsko zadrugo Vipava bo Fructal letos nabavil 5.000 sadik breskev za obnovo nasadov v Vipavski dolini. Z nakupom pet tisoč breskovih sadik vsako leto, kolikor jih bo sofinancirala družba Fructal, bodo obnovili 5 hektarov breskev letno. Zagotovljeno je, da bo Fructal tudi v prihodnje odkupil vsaj 2.000 ton breskev na leto. Letošnji odkup pridelka se bo začel v prvi polovici junija, še prej pa bodo predstavniki Fructala in Kmetijske zadruge Vipava določili odkupne cene breskev. Predstavniki Fructala bi bili pripravljeni zagotoviti odkup breskev tudi v Brdih, kjer pa za to ni večje pripravljenosti.

M.

NOVI GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 3. junija, ob 14. uri.

GORIŠKA Prvi koncert Čezmejnega Goriškega Mešanega mladinskega zbora Primož Trubar

Zbor, ki naj še tesneje združi Slovence na obeh straneh goriške meje

Sveže in prijetno presenečenje je ponudil koncert v soboto, 31. maja, v veliki dvorani Mestne občine Nova Gorica. Na letnem koncertu z naslovom *V maju se spet srečamo* se je z osmimi pesmimi predstavil mešani pevski zbor Sontius Nova Gorica, ob njem pa je s štirimi pesmimi doživel svoj krst Čezmejni Goriški Mešani mladinski zbor Primož Trubar.

Zbor Sontius je leta 2005 združil glasove mladih pevcev, ki želijo pristopiti h glasbi na drugačen način. Gre za enega tistih slovenskih zborov, ki imajo posebne ambicije in sposobnosti, tako da se bo pod zanesljivim in večplastnim vodstvom korepetitorke zbora in solopevke Rosane Peršolja ter umetniškim vodenjem Mateja Petejana, ki zaključuje smer glasbene pedagogike na Akademiji za glasbo v Ljubljani, gotovo povzpel v vrh slovenskega zborovskega petja, če bo le nadaljeval na tej poti. Zbor, ki se redno udeležuje revij in krajevnih prireditev, želi posredovati glasbo skozi repertoar zborovske zapuščine vseh glasbenih zvrsti; v prvi vrsti goji slovensko glasbeno literaturo, zatem pa še svetovno. "Pozitivno valovanje glasu, ki ga zbor izžareva", je pisalo v spremni besedi na koncertnem listu, "je plod zavedanj, da je dojemanje in podajanje glasbene forme ter kvalitetne žive glasbe poslanstvo pevcev, ki sodelujejo v tem zboru". 38 pevcev, ki se dvakrat tedensko družijo na vajah, vodi k temu poslanstvu tudi prijateljstvo. Vrata zbora pa ostajajo odprta za nove člane, ki ljubijo glasbo in našo slovensko pesem. Prejšnjo soboto so se obetavni pevci v prvem delu predstavili z *Očenašem* Jerneja Rustje, s sakralno *Exultate Deo* litovskega skladatelja Miškinisa in dvema črnskima duhovnima. Drugi del pa so temperamentno posvetili nekaterim slovenskim ljudskim pesmim, ki so jih priredili Aldo Kumar, Ambrož Čopi, Samo Vremšak in Pavle Merku'.

Kot smo že omenili, je koncertni večer vzbudil posebno pozornost zaradi novega zbora. Ker je ta nastal v letu, ko obeležujemo 500-letnico rojstva Primoža Trubarja in ker povezuje Slovence z obeh strani meje, katerih temelj povezovanja sta slovenski jezik in slovenska pesem, si je zbor nadel ime po utemeljitelju slovenskega knjižnega jezika, očetu naše besede. Resnici na ljubo, v marsikaterem primorskem zborovskem sestavu že vrsto let pojejo ljudje z obeh strani meje; to je spodbudno dejstvo, ki na najbolj žlahten način govori o preseganju meje, ki je še najbolj pristno, ko se začenja pri ljudeh in ne v slavnostnih govorih politikov. Tokrat pa gre za novost, ker so septembra 2007 predstavniki civilne družbe in šol z goriške in novogoriške strani meje na pobudo Zveze kulturnih društev Nova Gorica sedli za isto mizo, da bi se pogovorili o možnostih in sodelovanju pri združitvi slovenskega obmejnega kulturnega prostora v projektu z delovnim naslovom: Čezmejni goriški mešani mladinski zbor. Kot cilj so si z navdušenjem zastavili združitev slovenske mladine z obeh strani meje, od 13. do 18. leta starosti, v kvaliteten mešani mladinski zbor. Zbor bi moral delovati v sozvočju s šolami, ki bi spodbujale mlade za sodelovanje v njem. Šlo naj bi za poseben reprezentančni sestav, ki bi zastopal Slovence na obeh straneh meje. Pri ustanavljanju zbora so dejavno sodelovali osnovne in srednje šole v Mestni občini Nova Gorica, Občini Šempeter-Vrtojba ter nižje in višje slovenske šole v Gorici, Glasbena matica Gorica, Glasbena šola Nova Gorica, Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel, Zveza slovenskih kulturnih društev Gorica, Dijaški dom Nova Gorica in Kulturni dom Gorica. Zbor vodi Gregor Klančič (roj. 1971), ki je v Novi Gorici študiral klavir in orgle, na Akademiji za glasbo v Ljubljani pa je diplomiral na oddelku Glasbena pedagogika in Cerkvena glasba. Med leti 1999 in 2004 je uspešno vodil PAZ Vinko Vodopivec. Na Orglarski šoli v Ljubljani poučuje harmonijo in oblikoslovje. Leta 1999 je sprejel službo organista v ljubljanski stolnici. Kot organist nastopa z različnimi solisti in številnimi sestavi (Slovenski komorni zbor, zbor in orkester Consortium musicum, zbor Glasbene matice idr.). V sezoni 2004-05 je vodil Dekliški pevski zbor ZKD Nova Gorica. Od leta 1993 je član Slovenskega komornega zbora, kjer je leta 2004 postal asistent zborovodja. S Slovenskim komornim zborom je imel že nekaj samostojnih koncertov.

Čezmejni goriški mladinski zbor Primož Trubar, ki je dejansko nastal februarja letos, se je na krstnem nastopu predstavil z istrsko ljudsko v Kumarjevi priredbi *Dajte, dajte*, nato s Kogojevo *Stoji mi polje*, črnsko duhovno *I am his child* in Gerlitzovo *Joyful, joyful*, ki nazorno priklicuje evropskega duha združevanja. Pod vodstvom odličnega mentorja, ki zna motivirati mlade pevce, se je zbor torej prvič predstavil v Novi Gorici, kjer je v prvi vrsti sedel tudi župan Mirko Brulc. Drugič bo nastopil **v petek, 6. junija**, ob 19. uri v Gnidovčevem domu na Mirenskem Gradu v okviru Glasbene šole Nova Gorica, tretjič pa **v četrtek, 12. junija**, ob 20. uri v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici v okviru koncerta *Glasbeni mozaik* iz cikla Snovanja 2008, ki ga prirejata SCGV Emil Komel in ArsAtelier. Že sedaj pa pobudniki vabijo mlade od 13. do 18. leta (še zlasti fante, kot so poudarili na prvem nastopu), da se mu pridružijo jeseni, bo bodo potekale avdicije. Informacije: ZKD Nova Gorica (tel. 00386 (0)5 3330311, 00386 (0)41 789031, e-naslov: zkd.nova-gorica@guest.arnes.si, www.zkdng.si).

DD

Odlagališče odpadkov v Stari Gori

Občinarji na smetišču

Zadnji ponedeljek v maju je nekdanje odlagališče odpadkov v Stari Gori, ki se po novem imenuje Center za ravnanje z odpadki Nova Gorica, obiskala delegacija županov, podžupanov, občinskih svetnikov in članov odborov za okolje in prostor iz šestih goriških občin (Nova Gorica, Šempeter-Vrtojba, Renče-Vogrsko, Miren-Kostanjevica, Brda in Kanal). Nenavadne, a poučne ekskurzije v svet najrazličnejših smeti se je udeležilo kakšnih petdeset občinarjev. Predstavitveni ogled ureditve in delovanja centra sta vodila direktor novogoriške Komunale Andrej Miška in vodja enote za ravnanje z odpadki Dario Rolih. Gostom sta predstavila sodoben pristop ravnanja z odpadki. Ogledali so si sprejemni plato s tehtnico, stiskalnico za ločeno zbrane odpadke, zbirni center za občane, prostor za skladiščenje ločeno zbranih frakcij odpadkov, skladišče za začasno skladiščenje nevarnih odpadkov iz gospodinjstev in deponijo ostanka odpadkov. Kot je pojasnil Miška, zberejo letno okrog 40 tisoč ton odpadkov z območja vseh šestih goriških občin. Od tega jih 25 tisoč ton odložijo, preostanek pa gre v obdelavo oziroma predelavo. Center, ki naj bi postal do konca leta 2009 regijski center za ravnanje z odpadki, v katerem se bodo zbirali, pa tudi predelovali odpadki iz 13 občin, meri trideset hektarjev površin. Od tega jih je dvajset namenjenih za odlaganje različnih vrst odpadkov. Kapacitete odlagališča po zagotovilih Miške zadoščajo za naslednjih 50 let, povedal pa je tudi, da bo treba za zaključek investicije v regijski center vložiti še trideset milijonov evrov. Investicija je vezana predvsem na opremo za obdelavo in predelavo odpadkov, zaradi katere se količina odloženih smeti po ustanovitvi regijskega centra ne bi smela povečati. V kratkem bo odprta tudi nova dovozna cesta do centra, ki bo razbremenila okoliške prebivalce. Na vprašanje, kakšna je osveščenost ljudi na področju ločenega zbiranja odpadkov, je Miška odgovoril, da kar dobra, saj na ta način zberejo 20 odstotkov vseh odpadkov. Povedal je še, da ločeno zbirajo papir, plastiko, steklo in organske odpadke. Tako bo tudi ostalo, zato pa bodo poskrbeli, da bodo vsa zbirališča oziroma ekološki otoki opremljeni s kontejnerji za vse vrste odpadkov, saj ponekod nekaterih še vedno ni.

Nace Novak

Evropsko nogometno prvenstvo z užitkom za navijače je že tu!

Euro 2008 s tremi tekmami tudi na sosednjem Koroškem

Tokrat izjemoma zapuščamo, vsaj delno, domače športno prizorišče v prid svetovnemu dogajanju. Letošnje poletje bosta namreč popestrila dva velika športna dogodka: evropsko nogometno prvenstvo, ki se začenja že v soboto in bo trajalo do nedelje, 29. junija, ter poletne olimpijske igre v Pekingu od 8. do 24. avgusta.

Euro 2008, o katerem v teh stolpcih še nismo pisali, prirejata skupaj Avstrija in Švica. Skupna organizacija dveh držav je v nogometu že utečena formula, ki so jo v zadnjih letih predstavili že na Japonskem in v Koreji ter Belgiji in na Nizozemskem. Prednost tega sistema je predvsem ta, da sta pred odgovornost postavljeni dve stvarnosti, ki bi drugače sami težko prišli na vrsto. Tudi razdalje med tekmovališči praviloma niso prevelike, sožitje pa je sploh tudi simbolično v skladu z evropskim (v tem primeru) duhom oziroma aktualni ideji o sodelovanju med državami in podiranju meja.

Ena od šibkih točk letošnje izvedbe evropskega prvenstva je mogoče zaradi samih prirediteljic v tem, da imata zajamčeno mesto (kot gostiteljici) na tekmovanju dve skromni državni reprezentanci, ki vsaj na papirju nimata nobene možnosti za vidnejšo uvrstitev. Hkrati pa sta v izboru najboljših šestnajstih evropskih selekcij, ki imajo pravico do nastopa na EP, tako pobrali mesto kaki nedvomno bolj zaslužni in konkurenčni enajsterici.

Seveda tudi na še tako odmevnem, planetarnem dogodku ne more manjkati kanček zamejstva. Tri tekme (Nemčija – Poljska v nedeljo, Hrvaška – Nemčija 12. junija in Poljska – Hrvaška 16. junija) v kvalifikacijski skupini B bodo na sporedu v Celovcu, kjer bodo v organizacijskem stroju s svojo strokovno pomočjo soudeleženi možje iz Slovenske športne zveze, Združenju slovenskih športnih društev v Italiji enakovredne športne krovne organizacije na Koroškem. Ker Celovec od naših krajev sploh ni tako oddaljen, pa se bo kar nekaj naših ljudi (vstopnice si je bilo treba že vnaprej priskrbeti) prav gotovo peljalo na ogled katerega od srečanj, najraje seveda predvidene poslastice (vsaj za raven te skupine) med Nemčijo in Hrvaško čez teden dni.

Prav Hrvaška bo edini predstavnik nekdanje Jugoslavije na EP, seveda poleg številnih izseljencev, ki igrajo pod raznoraznimi zastavami (Nemčija, Švica, Švedska). Belordečih šahovnic s pomlajeno postavo se vsi bojijo. Po izjemnem tretjem mestu na svetovnem prvenstvu leta 1998 v Franciji, ko je Hrvate vodil ekstravagantni Čiro Blažević, so v Zagrebu – pa tudi z izdatnim dalmatinskim dodatkom, zlasti v tehničnem vodstvu – vzgojili novo obetavno generacijo. Na klopi je v obnašanju ravno tako originalni selektor Slaven Bilić, ki je okrog sebe zbral strokovni štab samih svojih nekdanjih reprezentančnih kolegov. Videli bomo, ali so že zreli za odmeven dosežek. Papirnati favoriti so seveda vedno eni in isti, od konkretne Francije do utilitaristične Italije, od duhovitih Špancev pa do nepopustljivih Nemcev. Zrelostni izpit čaka doslej nedorečeno Portugalsko (z velikim zvezdnikom Cristianom Ronaldom na čelu), ki mora končno dokazati, da si je opomogla po šoku izpred štirih let, ko je doma v finalu prepustila naslov neverjetni Grčiji, ki bo v Avstriji in Švici branila naslov.

O olimpijskih igrah smo se pred časom že razpisali in bo priložnosti za nova razmišljanja o njih v tem dolgem športnem poletju brez dvoma še dovolj. Nestrpno pričakujemo seveda zlasti končne odločitve o tem, ali bo zamejskemu športu uspelo imeti tudi na Kitajskem svojega olimpijca.

HC

TENIS

Moška B liga, play-out: Angiulli - Gaja 4:2

Teniška vrsta Gaje je izgubila tudi povratno tekmo dodatnih bojev za obstanek in tako izpadla iz državne B v deželno moštveno C ligo.

KOŠARKA

Moška C2 liga, play-off: Ardita Gorica – Jadran Mark 74:80

Po drugi zmagi v polfinalu proti Arditi so se Jadranovi košarkarji uvrstili v veliki finale za napredovanje v državno C ligo, v katerem se bodo pomerili z Muggio.

BALINANJE

Moška C liga, play-off: Valbut Videm – Gaja 6:4

Maxim Videm – Gaja 6:0

V kraju Annone Veneto so Gajini balinarji v dodatnih kvalifikacijah za napredovanje v deželno B ligo izgubili proti videmskima nasprotnikoma in bili tako izločeni iz tekmovanja.

Podelitev bralnih značk učencem goriškega in doberdobskega ravnateljstva

Radoživo dopoldne s Tonetom Pavčkom in Andrejem Rozmanom Rozo

Dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž je bila v sredo, 28. maja, dopoldne prepolna živahnih učencev vseh šol goriškega ravnateljstva, ki so se zbrali, da bi skupaj doživeli zelo pomemben šolski praznik: podeljevanje bralnih značk vsem zaslužnim bralcem, ki celo leto marljivo berejo in ob literarnih delih spoznavajo predvsem literarne zaklade naših besednih umetnikov in si s tem širijo in bogatijo duhovna in jezikovna obzorja. Letos je bilo to srečanje še bolj mikavno, ker so učenci OŠ J. Abram iz Pevme, ki zelo radi prebirajo pesmi Toneta Pavčka, z učiteljicama Jožico Žniderčič in Marto Ferletič in s pomočjo sodelavcev naštudirali besedno-glasbeno-plesno-pevski prikaz, povzet po stihih Toneta Pavčka Jurij Muri v Afriki. Na odru je 40 učencev in 26 otrok iz vrtca pričaralo pravo afriško ozračje, ki so ga v isti dvorani, v ponedeljek, 26. maja, popoldne, otroci posredovali navdušenim staršem na sklepni šolski prireditvi. Malčki iz vrtca so na levi strani odra kot kače in levi lepo spremljali zgodbo s petjem, šolarji pa so preobraženi v zamorce s pisanimi oblekami in krilci iz slame peli in plesali kot pravi prebivalci afriške celine; med njimi je stal seveda tudi presvetli črni car, njihov poglavar. Glavnega junaka Jurija Murija, ki se je napotil v daljno Afriko, ker je mislil, da se mu tam ne bo treba umivati, je poplesaje po notah privlačnega refrena samozavestno poosebila Sanja Vogrič. V prikaz so seveda sodile savanske živali, noj, žirafa, opica, krokodil, kača, slon..., ki so lepo sprejele Murija in mu stregle. Na povelje črnega carja se je moral Jurij Muri umiti, čeprav se je branil vode. Potem pa bi se kar naprej drgnil z milom, zato se je odločil, da bo šel spet domov, saj je v Afriki premalo vode. Živalice so ga v pozdrav objemale s solzami v očeh. Pevmski učenci so ustvarili res prikupno, nadvse živahno in razgibano odrsko sliko, v kateri se je vsebina hitro in učinkovito prelivala iz prizora v prizor. Ob bučnem ploskanju šolskih vrstnikov jim je najbolj laskave pohvalne besede namenil častni gost prireditve, pesnik Tone Pavček, rekoč, da tako živahne uprizoritve Jurija Murija ni videl še nikoli, čeprav si jih je ogledal kar nekaj, tudi v poklicnih gledališčih. Tone Pavček je kljub svojim osemdesetim križem s svojo vedro, sočno besedo, prijaznostjo in neposrednjo takoj osvojil srca učencev, katerim je preko svojih poezij – on je eden izmed redkih pesnikov, ki znajo živo recitirati svoje pesmi – razgrnil pred malimi neugnanci vse svoje dolgo življenje, od otroških let na Dolenjskem, ko ga je sošolka Marinka zmerjala Tone Tralalone, Makarone, a mu tudi ponudila slastne češnje, pa do današnjih dni. Razkril jim je tudi, da je Jurija Murija iz svoje domišljije prelil na papir v petih urah, ko je bil še študent, in da bo v kratkem izšel še njegov tretji del. S stihi je tudi prikazal, kako lepo zveni slovenska beseda in kako se z njo lahko poigravamo, ko v njej iščemo še druge besede, ki jih posamezna skriva, saj so v »vsaki kravati tudi krava in ati in v Pavčku pav«. Predvsem pa je otrokom priporočil, naj veliko berejo, kajti ob vsaki prebrani knjigi zasije v nas sonce, in če jih preberemo veliko, bo to sonce zmeraj bolj svetlo in ga bomo izžarevali tudi drugim. Zelo priljubljenega gosta sta povezovalki sporeda, učiteljici Žniderčičeva in Ferletičeva, katerima je Pavček namenil aplavz, zadržali na odru tudi pri podelitvi bralnih značk in knjig, ki so jih posamič prišli iskat predstavniki šol O. Župančič iz Gorice, J. Abram iz Pevme, A. Gradnik iz Števerjana, L. Zorzut s Plešivega in F. Erjavec iz Štandreža. Na vrsti je bilo še nagrajevanje superbralcev iz Števerjana (4), s Plešivega (4), iz Pevme (4), iz Štandreža (9) in iz Gorice (12). Žreb je nato, sorazmerno s številom učencev, osrečil še 4 učence OŠ Štandrež, po dva učenca OŠ Števerjan, Pevma in Plešivo in 6 iz OŠ Župančič. Pridne nastopajoče in bralce sta pohvalili ravnateljica Mirka Braini in predstavnica društva Bralna značka Slovenije Manca Perko, tudi v imenu novega predsednika BZ Igorja Sakside. V dvorani sta bili tudi podravnateljica Franka Padovan in Marjeta Kranner, predstavnica Odbora staršev, ki je kot vsakič pripomogel k uresničitvi bralne značke. Učiteljici Ferletič in Žniderčič sta izrekli zahvalo tudi založbama Mladinski knjigi in Mohorjevi družbi za knjižni dar, ki bo bogatil šolske knjižnice, in Kulturnemu centru LB za odstop dvorane.

Prizor iz predstave Jurij Muri v Afriki šolarjev iz Pevme

Prizor iz predstave Lepa Vida OŠ iz Romjana (foto Bumbaca)

Sočasno je isti dan v Kulturnem domu potekalo podeljevanje bralnih značk učencem iz doberdobskega ravnateljstva. Učitelji in učenci so medse povabili pesnika, dramatika in igralca Andreja Rozmana Rozo, ki je s svojim simpatičnim, veščim, z ironijo obarvanim igralskim nastopom ob posredovanju pesmic in zastavljanju ugank razveselil šolarje OŠ P. B. Domen iz Sovodenj, večstopenjske šole Doberdob in vrstnike iz Romjana. Prireditev je povezovala koordinatorka bralne značke za doberdobsko ravnateljstvo Nevia Žerjal. Zavzete bralce sta pohvalili ravnateljica Sonja Klanjšček, ki se je zahvalila društvu Bralna značka, Zavodu za šolstvo RS in Uradu RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki podpira bralno značko, in pedagoška svetovalka Zavoda za šolstvo RS za slovenske šole v zamejstvu prof. Andreja Duhovnik, ki se je v zadnjih tednih udeležila vrste podobnih prireditev tudi na Tržaškem in v Benečiji ter srečala mnogo zagrizenih bralcev. Lep dopoldan, posvečen literarnemu ustvarjanju in branju, so sklenili romjanski osnovnošolci, ki so priklicali pred oči gledalcev devinsko obmorsko pokrajino in špansko vročekrvno pisanost s predstavo »Luna, žarki lune, vi povejte...« splet govorne besede, giba, petja, ki jo je posrečeno po radijski pravljici Lepa Vida Draga Petkovška priredil in zrežiral Dario Bertinazzi ob pomoči glasbenika Aljoše Sakside in drugih sodelavcev. Med navdušenimi gledalci je bil tudi predsednik SSO za Goriško Janez Povše.

Sklepna prireditev goriškega vrtca iz ul. Max Fabiani

Na kmetiji je lepo!

Tako so mamicam, očkom, nonotom in drugim gledalcem zatrjevali malčki vrtca iz ulice Max Fabiani na sklepni prireditvi, ki so jo imeli v dvorani središča Contavalle v Gorici, v petek, 30. junija, v dopoldanskih urah, in s katero so se želeli razigrano posloviti od letošnjega učnega leta, čeprav bodo dejavnosti v vrtcu potekale še cel mesec junij. Pred radovedne poslušalce so se otroci, ki so jim glavice obkrožali zajčja ušesa, petelinji kljuni, drobni kljunčki piščet, prašičji rilčki, konjska ušesa, zajčji uhlji..., pojavili v spremstvu učiteljic in ob živahni glasbi pesmice Tam za hribčkom je kmetija. Ko so se razporedili po prizorišču, za katerim se je ob sijočem, zvedavem soncu širil pisan izrez kmetije z domačimi živalmi, ki so jih tako ljubko prikazovali malčki - med njimi seveda nista manjkala niti privlačna kmet in kmetica - so pospremili občinstvo na kmečko dvorišče. Ob lepih ljudskih pesmicah, kot sta Izodor ovčice pase, Moj očka ima konjička dva, in ob drugih poskočnih melodijah, tudi poznane pevke Romane Krajnčan, so pod vodstvom učiteljice Katerine Ferletič z glasnim in lepo oblikovanim petjem ter veselim rajanjem prikazali, kako navsezgodaj petelinček poje in vabi k sebi svoje putke, kako je šlo pet rumenih račk na potep za devet gora, kako rade spijo mile ovčke, kako je šel petelinček na goro. Pokukali pa so še, kje se skrivajo plahi zajčki in kaj dela želva... Posneto glasbeno spremljavo je upravljala Michela De Castro, ki je otroke med šolskim letom strokovno uvajala v svet glasbe po Willemsovi metodi. V prireditev so otroci vpletli tudi starše, saj so jim postavili nekaj ugank, seveda o domačih živalih.

Štirinajst "malčkov-maturantov" iz zadnjega letnika vrtca bo prihodnje leto prestopilo šolski prag, in "ker igra je končana, dela šola nam bo dala", je vsak izmed njih dobil diplomo in poslovilno darilce. Trud, požrtvovalnost in zavzetost učiteljic pa so vsaj delno poplačali topel aplavz udeležencev prisrčne, tekoče, ravno prav dolge prireditve in cvetni dar ter besede zahvale predstavnice staršev Majde Bratine.

PD ŠTANDREŽ Gledališče pod zvezdami

Pripravite malho smeha: vračajo se komedijski dnevi

Prosvetno društvo Štandrež s svojimi zagnanimi gledališkimi poustvarjalci je pripravilo tretjo izvedbo Gledališča pod zvezdami s podnaslovom Iz komedije v komedijo, Poletno srečanje gledaliških skupin. Pet s smehom obžarjenih večerov se bo zvrstilo v Štandrežu na igrišču ob župnijski dvorani od petka, 6., do sobote, 14. junija. Vse predstave, za katere si je možno priskrbeti tudi abonma, se bodo začele ob 21. uri, ko v tem predpoletnem času mrak lega na zemljo in se prve zvezde začenjajo lesketati na nebu. Prvi bodo na oder pod milim nebom stopili igralci KUD Pirniče, ki bodo v režiji Petra Militareva uprizorili delo Vse za oblast, povzeto po komedijah Branislava Nušića Analfabet, Narodni poslanec in Oblast, ki jih je prevedel in priredil Jernej Novak. Novonastala komedija, ki odslikava brezčasne človeške napake, je odrski krst doživela lani v marcu. Druga predstava bo v soboto, 7. junija, ko bo amatersko gledališko društvo Kontrada Kanal odigralo delo Ludviga Holberga Jeppe s hriba v priredbi, režiji in scenski zamisli Staneta Lebana, upokojenega igralca SNG Nova Gorica, dolgoletnega režijskega spremljevalca kanalskih komedijantov. V četrtek, 12. junija, se bo na štandreškem odru drugič predstavila skupina Trigeminus (Mara in Bruno Bergamasco) iz Manzana s kabaretno predstavo Ridi a... ratis (Smejmo se... na obroke). Igralca sta med slovenskimi obiskovalci ljubiteljskih gledaliških krogov dobro znana, saj sta že nekajkrat bila gosta trijezičnega festivala komičnega gledališča Komigo v goriškem Kulturnem domu. Pred kratkim sta prav tu izvedla komedijo Beato fra le gonne (Blažen med »kiklami«). V petek, 13 junija, bodo v vsem svojem komedijskem blišču ponovno zaživele Primorske Zdrahe Carla Goldonija, kakor so jih na oder postavili igralci dramskega odseka PD Štandrež v dognani režiji Jožeta Hrovata, člana SNG Nova Gorica, ki zadnja štiri leta režijsko vodi domače ustvarjalce. Sklepni večer letošnje ponudbe Gledališča pod zvezdami so prireditelji prepustili Amaterskemu gledališkemu ansamblu Kulturno umetniškega društva Zarja Trnovlje, Celje, ki bo uprizoril zgodnejšo komedijo Georgesa Feydeauja Gospod lovec.

Vsi, ki verjamete, da je smeh zdravilo proti marsičemu, in radi spremljate delo ljubiteljskih gledaliških skupin, ste prisrčno vabljeni na sprostitven, humorja poln oddih v Štandrež.

stran je pripravila Iva Koršič